

A TISZÁNINNENI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

1909. ÉVI OKTÓBER HÓ 5—6. NAPJAIN, SÁROSPATAKON TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

RADÁCSI GYÖRGY

EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

128. SZÁM.

SÁROSPATAK

NYOMTATTÁK DANI ÉS FISCHER A REF. FŐISKOLA BETŰVEL.

1909

A Tiszáninneni ref. Egyházkerület 1909. évi őszi közgyűlését október hó 5., 6. napjain Sárospatakon tartotta meg *Kun Bertalan* püspök és *Meczner Béla* helyettes főgondnok elnöklete alatt.

Jelenvoltak:

Az abauji egyházmegyéből: Révész Kálmán esperes, Meczner József egyházmegyei gondnok, Ujj János, Kovács Béla, Frenczel Bertalan lelkészi, Naményi Gyula, Dobozy István, Kovács György világi részről.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Nagy Ignác esperes, Szalóczy Pál, Halász József, Tóth Béla lelkészi, Huszthy Béla, Deák Gyula, Dr. Kérészy Barna világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Vadászy Pál esperes, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, Botos József, Elek József, Szentmártoni Dániel lelkészi, Szekrényessy Árpád, Zsóry György, Molnár László világi részről.

A gömöri egyházmegyéből: Csabay Pál esperes, Bornemisza László egyházmegyei gondnok, Hubay Lajos, Buzi Márton, Réthy Andor lelkészi, Tornallyai Zoltán, Báró Ragályi Balassa Ferenc, Molnár Józse világi részről.

A tornai egyházmegyéből: Ragályi Géza esperes, Ar dai Janka Dániel, Fodor György lelkészi, Dr. Óváry Pál, Dr. Izsó Bertalan világi részről.

Az ungi egyházmegyéből: Szüics István esperes, Komjáthy Béla egyházmegyei gondnok, Komjáthy Gábor, Németh Péter lelkészi, Bernáth Zoltán, Szabó Zoltán világi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Bálint Dezső esperes, Meczner Béla egyházmegyei gondnok, Hézsér Emil, Ölbey János, Horváth János lelkészi, Meczner András, Dr. Kovács Gábor világi részről.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Hutka József esperes, Dókus Ernő egyházmegyei gondnok, Kozma Antal, Kádár János, Péter Mihály lelkészi, Dókus László, Bernáth Aladár, Nemes Lajos világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Kérészy Barna, Radácsi György, Fejes István, Dr. Tüdős István lelkészi, Debreceni Bertalan, Dókus Gyula, Szent-Imrey Gyula világi részről.

Mint a sárospataki főiskola képviselői: Fejes István, Dókus Gyula aligazgatók, Novák Lajos theol. akadémiai, Dr. Finkey Ferenc jogakadémiai, Buza János főgimnáziumi tanárok.

Mint a miskolci főgimnázium képviselője: Csorba György.

Mint a rimaszombati főgimnázium képviselője: Bodor István.

Mint az egyh.-ker. felsőbb leányiskola képviselője: Szombathy Kálmán.

Mint tanító-képviselők: Fogarassy Jenő, Becske Bálint, Vita Károly és Gööz Ferenc.

Mint egyházkerületi ügyész: Bizony Ákos.

Mint egyházkerületi jegyzők: Radácsi György lelkészi, Szalay László világi főjegyzők, Czinke István, Vattay László lelkészi, Dr. Finkey Ferenc, Dr. Mitrovics Gyula világi aljegyzők.

1. Közgyűlési ügyek.

1. Kun Bertalan püspök buzgó imádságban kéri Istennek áldó és segítő kegyelmét köztanácskozásunkra s a megjelent gyűléstagokat a szeretet lelkével üdvözölvén

a közgyűlést megnyitottnak jelenti ki.

2. Ugyancsak Kun Bertalan püspök őszinte sajnálattal jelenti Báró Vay Béla főgondnoknak kényszerült elmaradását s a hivatalkor szerint illetékes Meczner Béla alszóempléni egyházmegyei gondnokot a főgondnoki szék elfoglalására s a tanácskozás vezetésére bizodalommal felkéri.

Közgyűlés a maga részéről is sajnálkozással veszi tudomásul világi főgondnokának kényszerült elmaradását s Meczner Béla helyettes főgondnokot tisztelettel üdvözli.

3. Meczner Béla a főgondnoki széket — a jelen közgyűlésre — készséggel elfoglalván s magát a tanácskozások vezetésére egyházunk és egyházkerületünk iránt való buzgó szeretettel felajánlván,

a közgyűlést a maga részéről is megnyitottnak jelenti ki.

4. A közgyűlési tagok hivatalos névsora felolvastatván,

a megjelent képviselők a jelen közgyűlés idejére igazoltattak s Papszász Lajos alsóborsodi helyettes egyházmegyei gondnok, Kádár Kálmán

tornai helyettes egyházmegyei gondnok, Lévay József, Zombory Gedő egyházkerületi tanácsbírák, Ifj. Szakal István, Stépán Géza ungmegyei tanácsbírák bejelentett elmaradása tudomásul vétetett.

5. A sárospataki főiskola tavaszi közgyűlésünk elé bemutatott normál költségvetésében 16,896.25 korona hiány mutatkozván, a főiskolai igazgató-tanács jelen őszi közgyűlésünkre ígérte javaslatát a hiány fedezése tárgyában. Erre vonatkozólag f. év június 24-étől 25-ig Sárospatakon tartott ülésén a gazdasági választmány és a köziskolai szék munkálatainak meghallgatásával határozatát 4. sz. alatt meghozván, a sárospataki főiskola jövőjének s fejlődésének érdekében a következő alternatív javaslattal járul az egyházkerületi közgyűlés elé:

„1. Méltóztassék azzal a szeretetével s a sárospataki főiskola önállóságát a múltban mindig féltve őrzött ragaszkodásával, amellyel eddigelé ősi tanintézete iránt viseltetett, minél előbb a szorongatott főiskola felsegélésére sietni, akkora összegű anyagi áldozattal, amellyel a költségvetési hiány megszüntethető s egyuttal a főiskola eddigi versenyképessége s fokozatos fejlődése is biztosítható lesz.

2. Abban az esetben, ha a főtiszteletű egyházkerület a főiskola érdekében az ő autonomiájáért ezt az áldozatot meg nem hozhatná, az igazgató-tanács felkéri a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést, hogy a sárospataki főgimnázium részére az 1883. XXX. t.-c. alapján az államsegélyt igénybe venni méltóztassék.“

Miután a főiskola anyagi helyzetét és sperativumait a főiskolai gondnokság s az igazgató-tanács jelenlévő tagjai előszóval is több oldalról megvilágították, *Radácsi György* indítványozza, hogy mielőtt az egyházkerületi közgyűlés az államsegélyért való jelentkezés dolgában véglegesen állást foglalna, kéressék fel a Konvent a theologiai tanároknak az országos nyugdíjintézetbe való felvételének és fizetésük állami kiegészítésének szorgalmazására, mert ezeknek az óhajtásoknak a teljesítésével főiskolánknál a pénztári hiány elkerülhető volna mindaddig, míg esetleg más jövedelmi források is megnyithatók lesznek. Ha pedig ebbeli reményeink nem teljesednek, az egyházkerületi közgyűlés csak akkor döntsön véglegesen az államsegély igénybe vétele mellett.

Révész Kálmán, Meczner József, Dókus Ernő és Tüdös István dr. ezzel szemben, tekintettel arra, hogy a jelzett irányban a tárgyalások hosszabb ideig is elhúzódhatnak és nagyon kérdéses kimenetelűek, ez alatt az idő alatt pedig a pénztári hiány a főiskola anyagi helyzetét folyton súlyosbbitaná, az államsegély érdekében a tárgyalások mielőbbi megkezdését indítványozzák.

Mitrovics Gyula aljegyző, mint előadó, a felszólalásokban megnyilatkozó közvéleményre támaszkodva, a következő határozati javaslatot nyújtja be:

„Tekintettel arra, hogy 1909. tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk maga utasította a főiskolai igazgató-tanácsot a költségvetési hiány eltüntetése érdekében javaslat tételére; tekintettel továbbá arra, hogy az igazgató-tanács által első helyen ajánlott megoldási módot közgyűlésünk az egyházkerületi pénztárban már is fennálló deficit miatt el nem fogadhatja, közgyűlésünk kimondja, hogy sárospataki főiskolája számára az államsegélyt az igazgató-tanácsnak második helyen előterjesztett javaslata alapján elfogadja.

Ehhez képest utasítja az igazgató-tanácsot, hogy:

1. Az ügy előkészítése érdekében a főiskola jövedelmei közül, miután abból mindazok a tételek, amelyeknek realitásához szó fér, kirekesztettek, válassza külön azt az összeget, melyet az akadémia mindkét fakultásának a fenntartása, valamint a főiskolának, mint egész intézménynek közös költségei fölemésztenek.

2. Rekessze ki továbbá a bevételek sorából mindazokat az összegeket, amelyeket különböző időktől és különböző címek alatt a főiskola az egyházkerület pénztárából idáig ideiglenes segélyképen kapott, érintetlenül maradván természetesen azok az összegek, amelyek ugyan az egyházkerületi pénztártól kelet, de a főiskola tulajdonát alkotó tőkéknek a kamatjövedelméből származnak.

3. A főiskola azután fennmaradó jövedelme, mint a főgimnázium fenntartására szolgáló bevétel állíttassék be a főiskola főgimnáziumi ágazatának normálköltségvetésébe, hogy az államsegélyből fedezendő hiány ezen az alapon legyen megállapítható.

4. Ezeknek az előkészítő munkálatoknak az elvég-

zése után az egyházkerületi közgyűlés utasítja, illetőleg felhatalmazza és megbízza az igazgató-tanács elnökségét azzal, hogy a tárgyalást az államsegély elnyerése érdekében a közoktatásügyi kormánnyal haladéktalanul indítsa meg, illetőleg a tárgyalás megkezdésére és folytatására a minisztériumtól megbízottat kérjen.

Az előmunkálatok menetéről, illetőleg a minisztériummal fölvetett tárgyalás folyamáról egyházkerületünk tavaszi közgyűlésére az igazgató-tanács jelentést adjon be.“

A szavazás elrendeltetvén, *Mitrovics Gyula* határozati javaslata elfogadtatott, melynek értelmében közgyűlésünk határozza, amint következik:

Tekintettel arra, hogy az 1909. tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk maga utasította a főiskolai igazgató-tanácsot a költségvetési hiány eltüntetése érdekében javaslat tételére; tekintettel továbbá arra, hogy az igazgató-tanács által első helyen ajánlott megoldási módot közgyűlésünk az egyházkerületi pénztárban már is fennálló deficit miatt el nem fogadhatja, közgyűlésünk kimondja, hogy *sárospataki főiskolája számára az államsegélyt az igazgató-tanácsnak második helyen előterjesztett javaslata alapján elfogadja.*

Ehhez képest utasítja az igazgató-tanácsot, hogy:

1. Az ügy előkészítése érdekében a főiskola jövedelmei közül, miután abból mindazok a tételek, amelyeknek realitásához szó fér, kirekesztettek, válassza külön azt az összeget, melyet az akadémia mindkét fakultásának a fenntartása, valamint a főiskolának, mint egész intézménynek közös költségei fölemésztenek.

2. Rekeszse ki továbbá a bevételek sorából mindazokat az összegeket, amelyeket különböző időktől és különböző címek alatt a főiskola az egyházkerület pénztárától idáig ideiglenes segélyképen kapott, érintetlenül maradván természetesen azok az összegek, amelyek ugyan az egy-

házkerületi pénztártól kezelt, de a főiskola tulajdonát alkotó tőkéknek a kamatjövedelméből származnak.

3. A főiskola ezután fennmaradó jövedelme mint a főgimnázium fenntartására szolgáló bevétel állíttassék be a főiskola főgimnáziumi ágazatának normálköltségvetésébe, hogy az államsegélyből fedezendő hiány ezen az alapon legyen megállapítható.

4. Ezeknek az előkészítő munkálatoknak az elvégzése után az egyházkerületi közgyűlés *utasítja, illetőleg felhatalmazza és megbizta az igazgató-tanács elnökségét azzal, hogy a tárgyalást az államsegély megnyerése érdekében a közoktatásügyi kormánnyal haladéktalanul indítsa meg, illetőleg a tárgyalás megkezdésére és folytatására a miniszteriumtól megbízottal kérjen.*

Az előmunkálatok menetéről, illetőleg a miniszteriummal felvett tárgyalás folyamáról egyházkerületünk tavaszi közgyűlésére az igazgató-tanács jelentést adjon be.

6. A főiskolai pénztári hiány fedezéséről s az államsegély előkészítéséről szóló ponttal kapcsolatban közgyűlésünk Radácsi György főjegyző indítványára kimondja,

hogy az egyetemes Konvent kéressék fel, hogy a két protestáns egyház közös ügyeinek intézésére kiküldött bizottság útján szorgalmazza a kormánynál a theologiai tanároknak az autonom testületek által fenntartott iskolák országos nyugdíjintézetébe való felvételét, valamint az állami fizetéskiegészítés kedvezményének a theologiai tanárok javára való kiterjesztését is.

7. Olvastatott a m. kir. vallás- és közoktatási miniszter úrnak f. évi augusztus 28-án 82614. szám alatt kelt, s Kun Bertalan püspök úrhoz intézett leirata, — amelyben a

miniszter úr készséggel elismeri ugyan, miszerint Dr. Ferenczy Árpád sárospataki jogtanár ügyében az egyházkerület teljes jóhiszeműséggel járt el, — s tett intézkedéseiben csakis az egyház és iskola magasabb érdekei vezérelték; ezen intézkedéseket azonban mégis ellentétben állóknak tartja az érvényben álló egyházi törvényekkel és sérelmeseknek Dr. Ferenczy Árpádra nézve; amiért is felkéri a Püspök urat, hogy ezen sérelmet alkalmas módon orvosoltatni sziveskedjék. Végül közli ezen leiratban, hogy ha az egyházkerület a Dr. Ferenczy Árpád végellátása ügyében újabb indokolt előterjesztést tenne, az esetben hajlandó ezen végellátási ügyet felvenni és elbírálni.

Ezen leirattal kapcsolatban Püspök úr jelenti, miszerint a Dr. Ferenczy Árpád végellátása iránt a miniszter úrhoz az újabb előterjesztést már megtette, amiért is az ügy jelen állásában egyelőre más intézkedés szükségesnek nem mutatkozik.

Egyházkerületi közgyűlésünk a leirat tartalmát, s a Püspök úr jelentését és intézkedését tudomásúl veszi.

8. Tárgyaltatott az egyházkerületünkhöz tartozó nyolc egyházmegye azon felterjesztése, amelyben állást foglalnak az ellen, hogy a Dr. Ferenczy Árpád volt sárospataki jogtanár által az 1908. évben tartott őszi egyházkerületi közgyűlés tagjai ellen beadott fegyelmi panaszt a konventi elnökség, a bíróküldési kérelem elfogadásával, a dunamelléki egyházkerületi bírósághoz utalta, ezen delegált bíróság egyházi elnöke pedig a fegyelmi eljárás előkészítése céljából egyházkerületi közgyűlésünk összes tagjait igazoló nyilatkozatra hívta fel.

Valamennyi egyházmegye azon törvényes meggyőződésének ad kifejezést, miszerint az egyházkerületi közgyűlésnek saját hatáskörében hozott határozatai a fegyelmi hatóságok elbírálása alá nem tartoznak, a közgyűlés tagjai pedig eljárásukért csakis megbízóikkal szemben felelősek.

A közgyűlés tagjai ellen irányuló fegyelmi panasz elfogadása tehát egyházi törvényeinkbe ütközik, a bíróküldés pedig megsértette egyházkerületünk autonómiáját, s jogtalan befolyást enged egy másik egyházkerület bíróságának oly ügyekbe is, amelyeknek végérvényes eldöntése egyház-

alkotmányunk értelmében a mi egyházkerületünk jogkörébe tartozik.

Az összes egyházmegyék súlyos sérelmet látnak a jelzett intézkedésekben, s azok ellen ünnepélyesen tiltakozva, az orvoslásra nézve többféle intézkedést ajánlanak.

Ugyanezen ügyben jelenti a Püspök úr, miszerint a dunamelléki egyházkerületi bíróság elnöksége f. évi szeptember 23-án 79. szám alatt kelt végzésével a fegyelmi eljárást úgy közgyűlésünk tagjai, mint a főiskolai igazgató-tanács ellen beszüntette.

Ezen ügy tárgyalása során, a megelőző napon tartott népes értekezlet megbízásából felszólalt és határozati javaslatot terjesztett elő Fejes István főiskolai aligondnok, amely határozati javaslat egyhangú elfogadásával közgyűlésünk a következőleg határozott:

Egyházkerületi közgyűlésünk az egyházmegyék egyértelmű előterjesztése és a fennforgó tények alapján megállapítja azt, hogy önkormányzati jogában, amely a kormányzati és fegyelmi jog együttes birtoklásában áll, többszörösen megbénított; sőt legutóbb egy jogtalan panszra oly alkotmányjogi sérelemmel illetett, amely eddigi egyházi életünkben szokatlanul és páratlanul áll.

Ugyanis egyházkerületünk az utóbbi két év alatt két ízben indított hivatalból fegyelmi eljárást Zoványi Jenő tanár ellen és ezen fegyelmi ügyek elbírálására — annak dacára, hogy Püspökünk kimutatta, miszerint saját egyházkerületi bíróságunk egyéni érdekeltség nélkül szabályszerűen megalakítható — mindkét esetben a dunamelléki egyházkerület bírósága delegáltatott.

Ehhez járult közelebb ugyancsak a dunamelléki egyházkerület delegálása a Dr. Ferenczy Árpád panasza folytán, amely panasz részint egyesek, részint egyházkerületi közgyűlésünk összes tagjai, részint a főiskolai igazgató-tanács ellen adatott be.

Egyházkerületi közgyűlésünk mindezen tényeket újabb egyházi törvényeink alapján megvizsgálván, ezek szerint arról győződött meg, hogy a bírói felfogás szabadsága értelmében maga mostani törvényünk alkalmat nyújthat arra, hogy ily gyakorlati eredmények bekövetkezessenek.

Ugyanis, míg régebbi törvényünk 316. §-a értelmében bírói delegálásnak csak akkor volt helye, ha a bíróságnak törvényes számban megalakítása a rendes illetőségű bíróság meghallgatása után alaposnak ismert érdekeltégi okoknál fogva lehetetlen volt; addig mai törvényünk szerint az érdekeltség megállapítása a rendes illetékességű bíróság meghallgatása nélkül is lehetséges; sőt mint a Zoványi-féle esetek mutatják, lehetséges az még akkor is, ha a rendes illetékességű bíróság nemcsak elegendő, hanem teljes számban is megalakítható lett volna.

Ennek oka pedig az, hogy mai törvényünkbe egy új fogalom, t. i. a „közérdek“ illesztetett be, amelynek elbírálása a bírósági elnökök discretionális jogául tűnik fel.

Ily körülmények között megeshetik, hogy maga az a fő elv: senki az ő tulajdon bírájától el nem vonható, sérelmet szenvedhet és bármely egyházi főhatóság gyámság alá kerülhet, amidőn még a hivatalból indított fegyelmi esetekben is ítélkezési jogától elesvén, tekintélyét teljesen elveszítheti.

De törvénykönyvünk idevágó részének szabatosági hiánya miatt még alkotmányjogi zavarok is merülhetnek fel, mert ámbár sem gyakorlatunkban nem fordult elő eset, sem törvényünkben nincs szó sem arról, hogy akár az egyházkerületi közgyűlések, akár az egyetemes Konvent alkotó tagjai ilyen minőségükben fegyelmi eljárás alá volnának vonhatók, mindamellett a mai törvények bírói értelmezése foly-

tán egyházkerületi közgyűlésünk tagjaival szemben ez a tény mégis megtörtént, és így a velünk történt példa szerint az egyházkerületek közjogi önhatósága a fegyelmi bíróságok döntésétől tétetett függővé.

Egyházkerületi közgyűlésünk ezeknél fogva a bíróküldésre vonatkozó törvényszakaszok revisióját szükségesnek tekinti, s arra nézve már most elhatározza, hogy ezt a zsinaton kellő időben indítványozni fogja.

Ezen határozatát, a maga álláspontjának jelzése mellett, az egyházmegyéknek megnyugtató tudtul adja, a testvér egyházkerületekkel és az egyetemes Konventtel pedig előleges értesítés végett közölni rendeli.

9. Antal Gábor dunántúli püspök az egyházkerületünk által tavaszi közgyűlésünkéből hozzá intézett üdvözlő táviratunkra és utóbb megküldött üdvözlő jkvi határozatunkra f. évi szeptember 25-iki kelettel a következő választ küldte:

Főtiszteletű és Nagyméltóságú Egyh.-ker. Elnökség!

Hálás köszönetet mondok a tisztánnemi ref. egyházkerület azon jóakarató figyelméért, amelytől indítatva negyvenéves tanári és lelkészi működésem évfordulójának megünneplése alkalmából szíves jókívánatát és üdvözlését a mai nap kézhez vett jkvi kivonatban is kifejezni méltóztatott.

Köszönetem nyilvánítása mellett az üdvözlő és jókívánatot szívből viszonzom, Isten szent áldásának kérésével vagyok

Komárom, 1909. évi szeptember hó 25.

a Főtiszteletű és Nagyméltóságú Egyházkerületi Elnökség

kész szolgálja

Antal Gábor,

dunántúli ref. püspök.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jóleső, testvéries érzelmekre valló választ őszinte köszönettel s a jókívánságok szeretetteljes viszonzásával iktatja jegyzőkönyvébe.

10. Olvastatott az Egyházkerületi Pénzügyi Választmánynak tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 11. számú jkvi pontjára készített következő felterjesztése:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A folyó évi tavaszi Egyházkerületi Közgyűlésen 11. szám alatt hozott nagybecsű határozata folytán érintkezésbe tettük magunkat a Pesti magyar kereskedelmi bank igazgatóságával, a 100,212 korona nyugdíjintézeti járulék fedezésére szükséges 102,000 kor. törlesztéses kölcsön engedélyezése iránt s van szerencsénk bejelenteni, hogy nevezett pénzügyintézet hajlandó a kölcsönt 32 évi törlesztésre $6\frac{1}{2}\%$ évi annuitás és 99% árfolyam mellett rendelkezésünkre bocsátani s biztosítékul nem kíván egyebet, minthogy az egyházkerület összes ingó és ingatlan vagyonát a kölcsön fedezésére kötvényileg lekösse, ami minden gyakorlati fontosság nélküli egyszerű alakiság, miért is e kölcsönnek a fenti feltételek mellett leendő felvételét ajánljuk.

A Pesti magyar kereskedelmi bank ajánlatát % alatt mellékelve, kiváló tisztelettel maradunk

Miskolcon, 1909. évi október hó 3-án

a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek

alázatos szolgálói, az egyh. ker. pénzügyi választmány nevében

Kun Bertalan,
püspök, elnök.

Bizony Ákos,
jegyző.

Egyh. ker. közgyűlésünk a jelzett kölcsönnek a kitűzött feltételek mellett leendő felvételére az e.-k. pénzügyi választmányt felhatalmazza.

II. Olvastatott az Egyh.-Ker. Pénzügyi választmánynak tavaszi közgyűlésünk 13. sz. jkvi pontjára készített felterjesztése.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A folyó évi tavaszi egyh.-ker. közgyűlésen 13. sz. a. hozott nagybecsű határozatával utasítani méltóztatott a tisztelettel alólírott egyh.-ker. pénzügyi választmányt arra, hogy az egyh.-ker. közigazgatási pénztár folyton szaporodó évi hiányának megszüntetésére alkalmas javaslatot terjesszen elő a folyó évi őszi közgyűlésre s javaslatát előzetesen a Sárospataki Református Lapokban hozza nyilvánosságra.

Megjegyezzük, hogy a tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvét csak a napokban vettük kézhez s ez az oka annak, hogy alábbi javaslatunkat előbb el nem készíthettük.

Az egyh.-ker. közigazgatási pénztár kiadásai az utóbbi években különösen a zsinati, konventi és egyéb napidíjak és utazási költségek felszaporodása folytán annyira megnövekedtek, hogy azokat a csak kisebb mérvben emelkedett bevételek többé fedezni nem képesek; 1908. évben a kiadási többlet 7604 kor. 95 fillért tett ki, a folyó 1909. évre pedig 5962 kor. 40 fillérrel irányoztatott elő.

Ezen hiány eltüntetésére most sem vagyunk képesek más módot javaslatba hozni, mint amelyet már az 1908. évi tavaszi közgyűlésnek ajánlottunk, de akkor eredmény nélkül, t. i. hogy *a közigazgatási pénztár a 27000 kor. közigazgatási államsegélyből évi 4000 koronával dotáltassék.*

Igaz, hogy az évi hiány kerekszámban 6000 kor. és így ennek elenyésztetésére 4000 kor. elégtelennek látszik, de a költségelőirányzat kiadási tételei között olyanok is szerepelnek, melyek nem állandó jellegűek, p. o. az Új Vay-Mocsáry-alapítvány évi 1000 koronája és a parochiális könyvtár folyó évi 1180 koronája, ha tehát ezek megszűnnek és újabb kiadások nem merülnek fel, a 4000 kor. bevételi többlet a pénztári hiányt minden valószínűség szerint fedezni fogja.

Az 1908. és 1909. évi hiány ebben a 4000 koronában természetesen nem talál fedezetet és így ezen összeg a tűzkárbiztosítási-pénztár tőkéből lesz leírandó.

A hiány némi csökkentésére szolgálhatna az is, ha a közigazgatási pénztár által kezelt idegen tőkék kamatai 5%-ról 4 vagy 4 $\frac{1}{2}$ %-ra szállíthatnának le, de ez az expediens nagyon kockázatosnak látszik, miután könnyen megtörténhetik, hogy ez esetben az idegen tőkék jórésze másutt fog elhelyezést keresni.

Kiváló tisztelettel maradván a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek

Miskolcon, 1909. évi szept. hó 23-án

alázatos szolgálai a pénzügyi választmány nevében:

Kun Bertalan,
püspök, elnök.

Bizony Ákos,
egyh.-ker. ügyész, jegyző.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felterjesztésnek az 1908. és 1909. évi hiány fedezésére vonatkozó pontját változatlanul elfogadja s annak értelmében való eljárásra a pénzügyi választmányt meghatalmazza. A további évekre a 4000 korona hiány fedezetéül — azt az összeget jelöli meg, amely ez idő szerint különböző címeken a sárospataki főiskola segélyezésére fordíttatik, feltéve, hogy erre nézve az az összeg az államsegítség igénybe vétele által, nélkülözhetővé válik.

A közigazgatási pénztár hiányának csökkentésére az idegen tőkék kamatainak leszállítását egyh.-ker. közgyűlésünk is kockázatos kísérletnek tekinti s éppen ezért mellőzendőnek mondja ki.

12. Lévy József, egyh.-ker. világi tanácsbíránk, Püspökhöz intézett levelében az egyh.-ker. felsőbb leányiskola felügyelő bizottságában és az egyh.-ker. pénzügyi választmányban elfoglalt állásától való felmentetését kéri, az iránta — éveken át — ilyen minőségében is megnyilvánult bizodalmért hálás szívvel mondván köszönetet.

Egyh.-ker. közgyűlés — miután püspökünk élőszóbeli kijelentése szerint — a kiváló férfiú szándéka a legszívesebb marasztalással sem változtatható meg — a lemondást őszinte sajnálattal elfogadja s midőn Lévay Józsefet az egyh.-ker. felsőbb leányiskola felügyelő-bizottságában és az egyh.-ker. pénzügyi választmányban viselt bizalmi állásaitól felmenti, néki ezen állásaiban is éveken át példásan megbizonyított hűségeért a legteljesebb elismerését nyilvánítja s reá élete további kívánatos folyására Istennek áldó kegyelmét kéri.

13. Tavaszi közgyűlésünk 18. számú jegyzőkönyvében foglalt: „*az egyházak tulajdonát képező, valamint az egyházi hivatalnokok és alkalmazottak javadalmául szolgáló ingó és ingatlan javak kezelésére vonatkozó szabályjavaslatra*“ nézve mind a nyolc egyházmegye megtette és felterjesztette a maga észrevételeit s abban mindnyájan megegyeznek, hogy egy ilyen szabályrendeletre szükség van.

A kéz alatt levő javaslatot — bár arra nézve elsorolják kisebb jelentőségű kifogásaikat, — általánosságban jónak, sok tekintetben hízagpótlónak s a tárgyalás alapjául elfogadhatónak mondja 6 egyházmegye. — A 7-ik, a felsőzempléni egyházmegye, általánosságban sem fogadja el, noha az is elismeri egy ilyen szabályrendelet szükséges voltát. Új elvekkkel, új bizottság kiküldését javasolja.

A gömöri egyházmegye pedig, bár az is felterjeszti, minden észrevétel nélkül, kiküldött bizottságának a munkálatát, — „mivel a javaslat terjedelménél fogva is, bővebb áttekintést igényel, s azt, a kiosztott néhány példány jegyzőkönyvi kivonatból az egyházmegyei közgyűlés tagjai kellően meg nem ismerhették; továbbá, mivel az egyházmegye zöld asztalán épen most van tárgyalás alatt egy hasonló tárgyú tanulmány, melynek álláspontja az egyházkerület javaslatával több ponton ellenkezik s azok közt bizonyos egyeztetési műveletet kell végrehajtani“: arra kéri az egyházkerületet, hogy a kérdés alatt lévő szabályjavaslat tárgyalását a jövő tavaszi közgyűlésre halaszsa el.

Egyházkerületünk közgyűlése a kérelemnek, indokainál fogva helyt ad, s ezen szabályjavaslat tárgyalását a jövő tavaszi közgyűlésre tűzi ki.

14. Egyházkerületünk f. évi tavaszi közgyűlése 21. számú határozatával az Egyházlátogatási jegyzőkönyvi űrlapmintára három egyházmegyétől ujabban beérkezett észrevételeket azzal adván ki *Dókus Ernőnek*, mint az űrlapmintát készített bizottság elnökének, hogy az észrevételeket bírálja meg, ha szükségét látja, illessze be s az egész jegyzőkönyvi űrlapról, valamint a bizottság ezzel kapcsolatos javaslatairól tegyen jelentést.

Dókus Ernő jelenti, hogy a *felsőborsodi egyházmegye* az iskolai oktatásra vonatkozó pontokat kihagyandóknak véli, miután ez az iskolai körlátogatók feladata, a statisztikai rovatok kitöltését feleslegesnek tartja, — szükségesnek látja, hogy a jegyzőkönyv a gondnokok és összes presbyterek által aláírassék és egy útmutatás adassék ki a lelkészeknek és presbyteriumoknak az I., b), c), és 7-dik szakasz értelmezése tekintetében. A *gömöri egyházmegye* azt kívánja, hogy a jegyzőkönyv tagozottabb legyen s több hely hagyassék a feleletekre, hogy tíz évre szükséges űrlap köttessék össze, hogy a keresztségről szóló kérdés az úrvacsorai kérdés eleibe tétessék, a II. pontok következőleg soroztassanak: 1, 3, 6, 2, 4, 5, 9, 10, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, s a 26-dik pont az iskolai ügyek után tétessék, s a legelső kérdés ez legyen: Az Istennek ígéje bibliai és evangéliumi szellemben hirdettetik-e? Az *ungi egyházmegye* véleménye szerint az I., 3., után megkérdendő, hogy bibliai- vagy kátémagyarázat szokott-e tartatni s a reformáció emlékünnepe megtartatik-e? a felnőttek vallásoktatására vonatkozó pont (I. 5.) kihagyandó, mert sem a törvény nem rendeli, sem szokásban nem volt; a végén pedig vagy mindenféle alap kérdésbe tétessék vagy ezen főkérdés után „az egyházközség vagyoni állapota“, üres hely hagyassék. Javasolja, hogy ezen módosítások közül a következők fogadtassanak el: a) hogy a jegyzőkönyvet a gondnokok és jelenlevő presbyterek is írják alá, b) hogy a II. rész pontozatai a következőleg soroztassanak: 1, 3, 6, 2, 4, 5, 9, 10, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, s hogy a 26-dik pont az iskolaügyek után tétessék,

egyszersmind ajánlja azt is, hogy a bizottság 1908. nov. 23-án felvett jegyzőkönyvében felsorolt és a tavaszi egyh.-kerületi jegyzőkönyv 21-dik pontja alatt részletesen ismertetett javaslatok elfogadtassanak és határozati erőre emeltessenek.

Javasolja továbbá Dókus Ernő: határozza el az egyházker. közgyűlés, hogy *a)* a bemutatott és kiigazított Egyházlátogatási jegyzőkönyvi űrlapmintát elfogadja, felkérve az egyházmegyét, hogy azokat az egyházlátogatások alkalmával használatba venni szíveskedjenek, — egyuttal pedig utasítja a sárospataki főiskolai nyomdát és könyvraktárfelügyelőt, hogy tartsanak készletben elegendő számú példányt, hogy az egyházmegyék szükségleteiket onnan fedezhessék, *b)* hogy az egyházlátogató küldöttség minden egyes egyházközségben istentisztelettartással köteles működését megkezdeni, akár vasárnap, akár hétköznap jelenik is ott meg. Sőt a küldöttség egyik tagja lehetőleg alkalmi tanítást is intézzen a gyülekezethez, *c)* hogy az esperek kötelesek minden év január első felében körlevélben utasítani a lelkészeket, hogy jőeleve állítsák össze a statisztikai adatokat, hogy kész munkát álljon a küldöttség rendelkezésére és hogy a Névkönyv adatai a jegyzőkönyv adataival megegyezzenek, *d)* hogy megszünteti az u. n. agenciális perseyeket s azok fenntartása helyett az eddigi eredmények alapján megállapítja fix összegekben az egyes egyházakra nézve azon összegeket, amelyeket azok kötelesek lesznek az egyh.-kerület pénztárába befizetni; e célból felhívja az egyházmegyét, hogy minden egyes egyházközségre nézve készítsenek egy kimutatást, hogy az 1904—1908-ik években mily összegeket szolgáltatott be e címen? De megállapítja már most, hogy a kivetendő összeg évenként és hívenként egy filléرنél kevesebb nem lehet; *e)* az egyházlátogató küldöttség teendői köréből elvonja a pénzbeszedést, mint amely a törvény intenióival és az egyházlátogatás ethikai céljaival ellenkezik s a köteles fizetnivalókat az egyes gondnokok vagy pénztárnokok a jövőben közvetlenül küldjék rendeltetési helyökre, úgy, mint p. küldik arra a közalapi járulékot, lelkészi, tanítói nyugdíjintézeti járulékot stb. stb. *f)* gondoskodni fog új megfelelő rovatokkal ellátott vagyonszámla-ívekről, miután az egyet. Konvent által kiadottak úgy nagy alakjuknál, mint beosztásuknál fogva alkalmatlanok s a célnak meg nem felelők, — *g)* készíttetni fog olyan felvételi, előmeneteli és mulasztási elemi népiskolai naplókat, melyek

a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által megállapított összes rovatokat tartalmazzák és melyeknek használatát a nevezett minisztérium szigorúan elrendelte.

A megindult részletes és beható vita során a javaslat d) pontjánál javasolt azon ellenindítványt, hogy a minimum egy fillérben ne állapíttassék meg a lélekszám után, egyházkerületi közgyűlés többsége mellőzi, valamint azon javaslatot is, hogy a pénzek beszédese a régi alakban történjék s így előadó javaslatát egész terjedelmében elfogadja és határozati erőre emeli.

Dókus Ernő urnak, mint előadónak s mint a tárgyalt ügy fáradhatatlan képviselőjének egyházkerületi közgyűlésünk köszönetét és elismerését nyilvánítja.

15. Egyetemes Konventünk elnöksége 5146/1909. számú s 1909. július 6-án kelt iratával felhívja egyházkerületünket, hogy a b. e. *Szabó Endre* volt ungi esperes halálával megüresedett zsinati rendes tagság s az ennek folytán netán megüresedő póttagság betöltésére szükséges választás iránt intézkedni sziveskedjék.

Egyházkerületi közgyűlésünk felhívja a kebelbeli egyházközségeket, hogy b. e. *Szabó Endre* zsinati helyének betöltése végett szokásos szavazatukat f. év december 31-ikére Radácsi György e.-k. főjegyzőhöz küldjék be, mint a szavazatszedő és szavazatbontó bizottság elnökéhez. A szavazatbontó bizottság, a szavazás eredményéhez képest, a további teendőkkel is megbízatik.

16. Olvastatott a konfirmációi káték megbírálására felkért bizottság alábbi jelentése:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Egyházkerületünk 1907. évi őszi közgyűlésének 38. m.) számú jegyzőkönyvi határozata értelmében, 400 kor. tiszteletdíjjal pályázatot hirdetett konfirmációi kátéra, amely „röviden, tömören tartal-

mazza a népiskolai vallásoktatás anyagát, *főtekintettel a hit-elvi részre.*“

A pályázati határidőig beérkezett a főt. püspöki hivatalhoz *hat* pályamű. Az 1-ső számú jeligéje: „Erős várunk nekünk az Isten.“ A 2-ik számú jeligéje: . . . „A lélek meg-elevenít.“ (II. Kor. III. 6.) A 3-ik számú jeligéje: „Ne félj, csak higgy!“ (Márk V. 36.) A 4-ik számú jeligéje: „Ez az örökélet, hogy egyedül tégedet ismerjenek lenni igaz Istennek és akit elbocsátottál: a Jézus Krisztust.“ (János XVII. 3.) Az 5-ik számú jeligéje: „Egységes agenda, egységes káté: az új idők követelményei.“ A 6-ik számú jeligéje: „A tudományt szabjátok a gyermek értelméhez.“

E pályaművek megbíráásával Főt. Püspök úr alantírtakat megbízáván, véleményünket a következőkben terjesztjük elő:

Az 1-ső számú tisztes színvonalon álló pályamunka. Nem tulajdonsága a tudományoskodást fitogtató rendszerezés, de mégis csoportosít; irálya egyszerű, de mégsem közönséges; kifejezései szabatosak, magyarosak és világosak. Káténak azonban nem káté. Tanalakúl nem a kérdezőt, hanem a közlőt, az előadót alkalmazza és e tekintetben nemcsak pályatársai közt egyedül, hanem a bíráló-bizottság álláspontjával s a pályázati hirdetéssel is elvi ellentétben áll. Népiskolai tankönyvül megfelelő átdolgozás után használható volna.

A 2-ik számú, úgy látszik, idősebb, régebben szolgáló, a nép közt élő, gyakorlati észjárású lelkész, vagy tanító munkája. Érdeme, hogy mindig a dolog veleje körül tapogatózik és folyvást a bibliára támaszkodik. Irálya azonban erőltetett épen a népieskedésre való törekvése miatt, mely törekvés sikertelen maradt. Rendszere is annyira sajátos s egészben annyira feleslegesen bőbeszédű és annyira aprólékoskodó, hogy a lényeg valóban ebbe ful bele. Konfirmációi káténak e pályamunka teljesen hasznavehetetlen.

A 3-ik számú tartalmi tekintetben a ma használatban levő káténak kibővítése, valójában pedig felhigítása. Ami jó van benne, az régi; amit pedig újat ad, az felesleges és nem is jó.

A 4-ik számú gyenge logikájú. Annyira gyenge, hogy a kritikát is alig bírja el.

Az 5-ik számúnak sok szép és sikerült részlete van. De túlságosan szónokol s ellenkezésbe jön a saját maga által

felállított alapelvvel, hogy t. i. a káté kidolgozása a népiskolai növendékek felfogásához alkalmazkodjék. Általában a ma használatban levő kátét érték tekintetében nem haladja felül.

A 6-ik számú gyarló kísérlet. Az összes pályaművek között a leggyengébb.

Ime, végeredményben a pályázat, számra nézve sikeresnek mondható, a minőség azonban ki nem elégtő. Elfogadásra és kinyomtatásra egyik pályamunka sem alkalmas. Sok jó anyagot összehordtak a pályázók, de sok feleslegeset is. Egyik-másik elég szabatosan, itt-ott lendületesen is fejezi ki magát; látszik, hogy tárgyába meglehetősen belemélyedt, vele szeretettel foglalkozott, de nem tud a gyermeki lélekhez és felfogásához alkalmazkodni, vagy nem tudja megfelelő rendszerbe önteni mondanivalóját. Az pedig közös gyengeségek, hogy nem tartották kellőképen szem előtt a pályázati hirdetés ama kívánalmát, hogy *röviden*, tömören tartalmazzák a népiskolai vallástanítás anyagát, *főtekintettel a hitelvi részre*.

Mindezeknél fogva tisztelettel javasoljuk, hogy konfirmációi kátéra új pályázat hirdettessék 1910. évi július 1-ig terjedő határidővel, még pedig a ma érvényben levő konfirmációi káté *átdolgozására*.

E javaslatlételre indít bennünket az az elvi álláspontunk, hogy a konfirmáció lényegében hitvallástétel lévén, a *konfirmációi káténak is hitvallásos könyvnek kell voltaképpen lennie*. Tehát természetesen rövidnek és tömörnek is. Ennek a kívánalomnak pedig a jelenlegi konfirmációi káténk, keletkezése idejében, derekasan megfelelt; s meg vagyunk győződve, hogy egy hivatott kéz korszerű átdolgozása mellett jövőre is közmegelegedésre megfelel.

Tisztelettel maradtunk Sárospatakon, 1909. okt. 4.

Czinke István

Novák Lajos

Réz László

bizottsági tagok.

Közgyűlésünk a bizottság javaslatát egyhangúlag elfogadja s megbízza a püspököt, hogy a jelenleg használatban levő konfirmációi káténak — a bizottság javaslata értelmében való — átdolgozására a pályázatot 1910. év július 1-ig terjedő határidővel haladéktalanul

hirdesse ki s gondoskodjék majd a pályamunkák megbírálatásáról is, lehetőleg úgy, hogy az új konfirmációi káté legkésőbb az 1911-ik év tavaszán a közhasználatnak átadható legyen.

Az átdolgozó tiszteletdíját közgyűlésünk 200 koronában állapítja meg.

17. Olvastatott a középiskolai vallástanári-képesítés tárgyában benyújtott alábbi bizottsági javaslat:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 35. sz. j. k. határozatával felhívta a Fejes István elnöklete alatt működő s a vallástanítási ügyekkel foglalkozó bizottságot, hogy az Egyetemes Tanügyi Bizottság és az Egyetemes Konvent által a vallástanári képesítés tárgyában elfogadott javaslatok megismerése, illetőleg áttanulmányozása után készítendő részletes munkálatát jelen őszi közgyűlés elé terjessze be.

A fent érintett javaslatokra vonatkozó tiszteletteljes jelentésünket következőkben terjesztjük a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé:

Az Egyetemes Konvent 1908. évi áprilisi ülése jegyzőkönyvének 53. a) pontjában foglalt határozatával felhívta az egyházkerületek útján a theologiai akadémiák és a gymnasiumok tanárkarait, hogy a középiskolai vallástanárképesítés szabályozását, illetőleg a VI. t.-c. 78. §-ának figyelembe vételével, a *további eljárás előkészítése végett*, 1908. év végéig terjesszék be javaslataikat az Egyetemes Konventhez. Magából ezen határozatból is kitűnik tehát, de önkormányzati jogunk természete is azt hozza magával, hogy a theologiai akadémiák és gymnasiumok tanárkarainak javaslatai a szabályzat megalkotása előtt az Egyházkerületi Közgyűlések elé voltak terjesztendőek tárgyalás és megbírálatás végett s csak ennek megtörténte után lehetett volna az Egyetemes Tanügyi Bizottságnak a középiskolai tanárképesítés tárgyában készített javaslatát a főtiszteletű és méltóságos Konvent elé betervezni.

Minthogy ez nem történt meg, alulírott bizottságnak az az álláspontja, hogy egy ilyen törvény erejével bíró szabályzat, — csak az illetékes egyházkerületek meghallgatásával alkotható meg megnyugtatólag.

De ezenkívül a szóbanforgó szabályzat lényegileg is sok hiányban szenved, mert:

Nem veszi figyelembe az egyházi törvényben kifejezett elveket, amennyiben a theologiai magántanárt, a kiváló theologiai irodalmi működéssel bíró lelkészi egyéneket is, akik az akadémián theologiai tanárokká lehetnek, kizárja az alsóbb fokon, a gymnasiumban, a vallás tanárrá választhatóságból külön vallásstanári vizsga letétele nélkül. A lelkészi oklevél értékét leszállítja ugyszólván az érettségi bizonyítvány színvonalára azáltal, hogy a középiskolai vallásstanári képesítést olyan tantárgyakból teendő vizsga eredményéhez köti, mely tantárgyakban egy képesített lelkésznek teljes jártassággal kell bírnia.

Mindezekre való tekintetből tisztelettel indítványozza a bizottság, hogy a főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés kérje fel az Egyetemes Konventet, hogy a szabályzat végleges megalkotása alkalmával felhozott nehézségeinket figyelembe venni méltóztassék.

Mély tisztelettel maradtunk

Sárospatakon, 1909 október 6.

Czinke István,

biz. tagok.

Komjáthy Gábor,

Fejes István,

biz. elnök.

Közgyűlésünk a bizottság javaslatát magáévá teszi s ilyen értelemben az Egyetemes Konventet megkeresi.

18. Tavaszi közgyűlésünk 89. számú jegyzőkönyvében felhívtak az egyházmegyék, hogy terjesszék elő véleményeiket arra nézve, hogy a „*régi gyakorlat szerint*“, mely órákat tartják *kanonikus óráknak* (VI. t.-c. 42. §-a.), amikor t. i. a tanítók tartoznak katedrai szolgálatot teljesíteni. A felterjesztett vélemények szerint, az abauji, alsóborsodi, felsőborsodi, alsózempléni egyházmegyék a gömörivel egyezően, kanonikus órának tartják: az újév, virágvasárnap és áldozócsütörtök délutánját és a bőjti, újkenyeri, újbóri úrvacsora-osztások dél-

utánjait. A felsőzempléni egyházmegye csak a 6. úrvacsoraosztás napjának a délutánjait. A tornai egyházmegye ugyanazokat, amelyeket a gömöri egyházmegye megjelöl és a sátoros ünnepek alkalmával történő úrvacsora-osztások délutánjait. Az ungi egyházmegyében a kanonikus órákat nem igen szokták megtartani, de ha mégis ilyen órákról lehet szó, a bőjt, újkenyéri és újbori úrvacsora-osztási délutánt jelölik meg ilyenekül.

Egyházkerületünk közgyűlése az egyházi törvények VI. t.-c. 42. §-ában foglalt „*régi gyakorlat értelmében való kanonikus órákúl*“ — amikor t. i. a tanító köteles katedrai szolgálatot végezni: újév, virágvasárnap, áldozócsütörtök délutánjait és a hat úrvacsora-osztás napjainak a délutánját állapítja meg.

19. Bemutattatik a Magy. Ref. Énekvezérek Egyesületének alapszabálya és azt kísérő s itt egész terjedelmében közölt emlékirata, melyet a konventhez és kerületekhez megküldöttek támogatásra.

Egyházkerületünk örömmel üdvözli énekvezéreinket, amiért ref. énekügyünk színvonalának emelése és abban saját méltányos érdekeiknek is a támogatására egyesületbe tömörültek. A memorandumot illetőleg, mivel abban egyesületi céljuk mindkét irányában hasznos és célszerűnek mutakozó indítványok vannak, másrésről azonban azokat a gyakorlati megvalósíthatás szempontjából szükséges a helyi érdekeltséggel, a gyakorlati élet ismerőivel és hivatott munkásaival is megismertetni, mielőtt azokra nézve közgyűlésünk határozná, a kísérő emlékirat kiadatik az egyházmegyei tanítótestületeknek, mint amely testület tagjai között egyházi éneklésünk vezérei is nagy számmal helyet foglalnak. Felhívatnak a nevezett testületek, hogy az abban foglalt gondolatok miként és mily mértékben való megvalósíthatása felől tanács-

kozzanak s véleményüket a tavaszi közgyűléshez oly időben nyújtsák be, hogy a jegyzői kar arról, azok alapján közgyűlésünkhöz összefoglaló javaslatot készíthessen.

20. Egyházkerületünk f. évi tavaszi közgyűlésének 41. sz. határozatával utasította a sárospataki főiskola igazgató-tanácsát, hogy a főiskola 1909. évi költségvetésében mutatkozó hiány fedezéséről saját hatáskörébe gondoskodik s erről jelen őszi közgyűlésünk elé jelentést tegyen. A főiskola igazgató tanácsa, tekintettel arra, hogy a hiány fedezésére ez idő szerint más alapot nem talált, csupán az egyházkerület megígért segítségét, az egyházkerület pedig ezt a segítséget egyelőre nem adhatja meg, felhatalmazta a gazdasági választmányt, hogy a költségvetésben fedezetet nem találó kiadásokat a tőkepénzből fedezhesse s a zárszámadásban előleg címén elszámolhassa.

Jóváhagyólag tudomásul vétetik.

21 A sárospataki főisk. gazdasági választmányban Katona György lemondása következtében megürült helyre az igazgató-tanács, a gazdasági választmány előterjesztése alapján, *Riszdorfer József* sárospataki mérnököt ajánlja.

Egyházkerületi közgyűlésünk a megürült helyre *Riszdorfer József* sárospataki vízszabályozási mérnököt választja meg, kifejezván bizalmát és reménységét az iránt, hogy elismert buzgalmát és szakértelmét teljes odaadással fogja főiskolánk érdekében is felajánlani.

22. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa jelenti, hogy *Szinyei Endre*, a sárospataki főiskola főgimnáziumának 35 éven át tanára, mely időből 9 évet mint igazgató töltött el és aki 1902 óta nyugalomban volt, folyó év március 9-én elhunyt.

Közgyűlésünk fájdalmas részvétellel veszi tudomásul a főiskola nagyérdemű tanárának halálát. A kitartó kötelességteljesítésnek, a

puritán szigorúságnak és a megközelíthetetlen becsületességnek volt ő katedrában és katedrán kívül egyaránt példás képviselője, oly erények, melyekre korunknak és ifjúságunknak legnagyobb szüksége van. Legyen áldott emlékezete!

23. Ugyanaz az igazgató-tanács jelenti, hogy *Végh János dr.* főgimnáziumi h.-tanár, hivatali kötelességeinek megfelelvén, az 1909—10. isk. évre is tovább alkalmazta s egyúttal az internátus felügyeletével is megbízta.

Helyeslőleg tudomásúl szolgál

24. A sárospataki főiskolai kórház mellett a fürdő kibővítése miatt szükségessé válván a tagsági díjaknak a felemelése, ugyanazon igazgató-tanács előterjesztésére egyházkerületi közgyűlés

a tagsági díjaknak évi két koronával való felemelését és az ennek keresztűlvitele érdekében már eddig is történt intézkedéseket jóváhagyja.

25. *Szánthó Gyula dr.* sárospataki főisk. jogakad. tanár jogtanári székétől 36 évi tanári működés után megválni kíván, mielőtt azonban nyugdíjaztatását kérné, annak keresztűlvitele s ügyei rendezése végett félévi szabadságra van szüksége, annyival inkább, mert kilátás van arra, hogy ez alatt az idő alatt a vallás- és közoktatásügyi miniszter teljesíteni fogja a jogakad. tanároknak azt a kérését, hogy nyugdíjaztatásukkor teljes fizetésüket megkapják. Megjegyzi a folyamodó még azt is, hogy bárha egyébként munkaképes, épen ez idő szerint az előadások rendszeres megtartására nem érez magában elegendő erőt. Ezért ezek alapján félévi szabadságot kér. Az igazgató-tanács *Szánthó Gyula dr.* kérését, folyamodó hosszú szolgálatának érdemeire tekintettel, teljesíti, részére a kért szabadságidőt ez évi szeptember hó 1-től kezdődőleg engedélyezi s ezt a határozatát tudomásúl vételre az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

Helyeslőleg tudomásúl vétetik.

26. A *Horváth Mária*-féle műegyetemi két ösztöndíjra három pályázó jelentkezett, úgymint Fehér Kálmán, Szánthó Ferenc és Katona Endre. A főiskolai igazgató-tanács egyedül csak Fehér Kálmánt ajánlja felvételre, mert egyedül ő felel meg az összes feltételeknek, amennyiben ref. vallású, a gimnáziumot Sárospatakon és jeles eredménnyel végezte el. Katona Endre Budapesten végzett, míg Szánthó Ferenc ág. ev. vallású. Egyébként Szánthó Ferenc folyamodványát az egyházkerületi közgyűlésre az igazgató-tanács felterjeszti.

Igazgató-tanács intézkedését közgyűlésünk helybenhagyván, az egyik alapítványi helyre Fehér Kálmán felvételét megerősíti, a másik két folyamodó kérését mellőzi.

27. Ugyanaz az igazgató-tanács jelenti, hogy *Vay Elemér báró*, alsóborsodi egyházmegyei gondnok úr újlag 2000 koronát adományozott a főiskolának arra a célra, hogy az egy külföldi egyetemre készülő hittanhallgatónak ösztöndíjúl ítéltessek oda. Az igazgató-tanács, az adományozó kívánságának megfelelően, Radácsi György ajánlatára *Kóréh Béla* főiskolai széniornak ítélte.

Egyházkerületi közgyűlésünk hálás örömmel veszi tudomásúl a nagylelkű adományozó ajándékát, melylyel újlag tanúbizonyságát adta főiskolánk iránt már többször is érezhető lelkes szeretetének anyaszentegyházunk s abban a lelkészképzés ügye iránti áldozatra kész buzgóságának és annak, hogy ő a tudományok és egyházunk nagy pátrónusainak, a Vayaknak, minden elismerésre méltó utóda. Adja Isten, hogy méltó gyönyörűségét találja nemes tetteiben és e nemes tetteknek áldásos gyümölcsében.

28. *Nemes Györgynek*, a sárospataki főiskola elhunyt háznagyának özvegye azzal a kéréssel fordult a főiskolához, hogy tekintettel árva gyermekeire s szomorú és teljes elhagyatottságukra, részére méltányos végkielégítés szavazzassék

meg. A főiskolai igazgató-tanács, tekintettel az özvegy folyamodásának szomorú indítékaira, részére elhunyt férje egy évi, 1400 korona háznagyi fizetését ez évi augusztus hó 1-től kezdve özvegyi végkielégítés címén kiutalta, oly módon, hogy felhívja a gazdasági választmányt, hogy a néhai háznagynak a főiskola által előlegezett temetési költségét s a főiskolával szemben fennálló összes másnemű tartozását a kiutalt végkielégítésből tartsa vissza s a fennmaradt összeget özv. Nemes Györgynének a főiskolai pénztárból fizettesse ki. Ezt a határozatát az igazgató-tanács tudomásvételre az egyházkerülethez felterjeszti.

Helyeslőleg tudomásul vétetik.

29. Olvastattak a sárospataki ref. főiskola gimnáziumában és akadémiáiban eszközölt beírások eredményéről szóló igazgatói jelentések, melyek szerint beiratkozott az I. A)-ba 41, I. B)-be 42, II. A)-ba 28, II. B)-be 29, III. A)-ba 29, III. B)-be 34, IV-be 59, V-be 53 és 2 magántanuló, VI-ba 42, VII-be 31 és 1 magántanuló, VIII-ba 30 és 1 magántanuló. 418 + 9, összesen 427 gimn. tanuló, vagyis a múlt évinél négygyel kevesebb; az akadémiái igazgató jelentése szerint a theologiai szakra beiratkozott összesen 99, a jogakadémiára 47 hallgató, mely utóbbi számnak 50-re emelkedése valószínű.

Tudomásul szolgál.

30. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa tegnap tartott rendkívüli üléséből a *főiskolai nyomda bérbeadására nézve* a következő felterjesztést intézi egyh.-ker. közgyűlésünkhöz:

3. „A főiskolai gazdasági választmány, kapcsolatban a szept. igazgató-tanácsi ülés 31. sz. jkv határozatával, jelenti, hogy a főiskolai nyomdabérletre vonatkozó hirdetményt alkalmas módon közzétette s ennek alapján a kitűzött határidőig a bérletért 6 pályázó jelentkezett: 1. Uhrinyi Imre és ifj. Heimlich József sátoraljaujhelyi, illetve sárospataki lakosok 4000 koronás ajánlattal; 2. Dani János és Fischer Lajos sárospataki lakosok 4300 koronás ajánlattal; 3. Kaposi József miskolci lakos 5400

koronás ajánlattal; 4. Landeszman Miksa és társa sátor-aljaujhelyi lakos 4800 koronás ajánlattal; 5. Vass Gyula sárospataki lakos 4300 koronás ajánlattal; 6. Simon József szerencsi lakos 4300 koronás ajánlattal. A gazdasági választmány meggyőződve arról, hogy mind a hat pályázó megfelel a hirdetményben kikötött feltételeknek, pályázatukat elfogadta s közölvén velök a szerződés feltételeit, a bérletre vonatkozó szóbeli árverés megtartására hívta fel őket, kijelentésével annak, hogyha a szóbeli ajánlatok nem érnék el az írásban felajánlott legmagasabb összeget, az árverést érvénytelennek fogja tekinteni s a zárt ajánlatok alapján dönt. Minthogy aztán a szóbeli ajánlatok tényleg jóval alul maradtak az egyik pályázó 5400 koronás ajánlatán, a gazdasági választmány az árverést érvénytelennek jelentette ki s miután Kaposi József a legmagasabb ajánlattevő — a választmány beleegyezésével — ajánlatát visszavonta, a főiskolai nyomda bérletét 1909. november 1-től számítandó hat évre szavazattöbbséggel Dani János és Fischer Lajos sárospataki nyomdászoknak adta ki, évi 4800 korona béren, tekintettel az illetőknek kiváló szakképzettségére s jó ajánló leveleikre. E jelentésével kapcsolatban bemutatja a gazdasági választmány Dani János és Fischer Lajos nyomdászokkal a nyomdabérletre nézve megkötött szerződést.

Az igazgató-tanács a gazdasági választmány jelentését tudomásul vevén, szótöbbséggel tisztelettel javasolja a főtiszteletű egyh.-ker. közgyűlésnek, hogy a nyomda bérletére a gazdasági választmány által megkötött szerződést jóváhagyni méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlés a gazdasági vál. által a nyomda bérletére nézve Dani János és Fischer Lajos sárospataki lakosokkal az 1909. november 1-től 1915. november 1-ig terjedő időre megkötött szerződést — a főiskolai igazgatótanács javaslata alapján — jóváhagyja, azzal a kikötéssel azonban, hogy az egyházkerület, egyházmegyék és főiskolai igazgató-tanács jegyzőkönyvei, a főiskola évi értesítője s egyéb sűr-

gős nyomtatni valói más nyomdai munkák miatt késedelmet nem szenvedhetnek s a késedelem a szerződés felbontását vonhatja maga után.

Ez a jóváhagyó záradék a szerződésre rávezetendő s szerződő felek által aláírandó s a szerződés az egyházkerületi jegyzőkönyv függelékéül kinyomatandó.

31. Olvastatott a miskolci ref. felsőbb leányiskolánk felügyelő-bizottságának a következő jelentése:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Utolsó jelentésünk óta az iskolai év zártáig történt események jelzésére tisztelettel mellékeljük 1908/9. évről szóló értesítőnket. Az azóta előadódott nevezetesebb mozzanatokról van szerencsénk jelentésünket megtenni a következőkben.

A beiratások szeptember hó 3-tól 4-ig megejtetvén, eredményük a következő:

	I. o.	II. o.	III. o.	IV. o.	V. o.	VI. o.	Összesen.
Református:	35	34	19	17	10	4	119
Ág. evang.	11	5	4	1	3	1	25
Róm. kath.	3	1	2	3	4	6	19
Izrael.	4	15	11	5	5	2	42
Összesen:	53	55	56	26	22	13	205
	(49)	(42)	(34)	(32)	(25)	(8)	(190)

A zárójelben levő számok a múlt évi beiratás eredményét mutatják, melyekből kitetszően ez idén több iratkozott be 15-el. A vallásfelekezetek eloszlása %-ban: ref. 58·05, ág. evang. 12·19, róm. kath. 9·27, izr. 20·49. A reformátusok arányszáma is emelkedett. Az internátus a felvett 50 növendékkal megtelt teljesen.

A megüresedett két tanszék közül az egyiket az egyházkerületi közgyűlés jóváhagyásával, a felsőbb leányiskolák fejlődési irányához híven, középiskolai jellegűvé alakítván át, a felügyelő-bizottság június 27. ülésében, *Artbauer Gizella* magyar-német-szakos tanárjelölttel tölötte be próbaévre; a polgári isk. másik tanszékre ugyan-

csak próbaévre *Károly Mária* okl. polg. isk. tanítónőt alkalmazta.

A nyári szünet folyamán végrehajtottuk a járványos betegszobák átalakítása körül szükségessé vált építkezést, valamint a szükséghez képest megnyitottuk az ámbuláns betegek emeleti szobáját is. Ez átalakítások költségei még nem lévén lezárva, majd csak a tavaszi közgyűlésre fogjuk betérjeszteni.

Az 1908/9. isk. év zárószámadásait szept. 29. ülésünkben megejtettük. A kiadások és bevételek külön-külön 60,750.66 koronában állapítottak meg. Mivel azonban bevételeinkből 3092.60 korona az előző év pénztári hiányának fedezésére fordított, előirányzva pedig erre a célra csak 1440 korona volt, a tényleges eredmény az előirányzottnál 1651.40 koronával lett kedvezőbb, amit a minden irányban megvalósított fokozott takarékoságnak köszönhetünk.

Ugyanazon ülésünkben idei költségvetésünket is megállapítottuk a következőkben:

A) *Tanintézet.*

Bevétel	---	---	---	---	---	43,820	korona
Kiadás	---	---	---	---	---	43,746	„
						<hr/>	
Maradvány	---	---				74	korona

1500 kor.-t azonban ezúttal is előirányoztunk elköltött tőkék helyreállítására.

B) *Internátus.*

Bevétel	---	---	---	---	---	27,610	korona
Kiadás	---	---	---	---	---	25,800	„
						<hr/>	
Maradvány	---	---				1,810	korona,

mely összeg az intézet költségvetésében mint bevétel szerepel.

Örömmel jelentjük végül, hogy sikerült a nagy építkezésekre engedélyezett kölcsön ügyét is a megkötéshez teljesen előkészítenünk. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank intézetünk telkére és épületére leendő első helyen

való betáblázás mellett 50 évre 5:35⁰₀-ra, melyben már az évi törlesztési részletek is bennfoglaltatnak, hajlandó 160,000 kor. kölcsönt rendelkezésünkre bocsátani 96⁰₀-os árfolyammal 4¹₂⁰₀-os záloglevelekben. Az ügylet megkötésére szeptember hó végét kötötte ki határidőül. Mivel azonban egyházkerületi közgyűlésünk október 5-ére maradt, kértük a határidő meghosszabbítását, mely kérelmünkre adandó választ a közgyűlésen szóbelileg fogjuk előterjeszteni. Mivel azonban felügyelő-bizottságunknak csak 150,000 korona kölcsön felvételére van az egyházkerületi közgyűléstől felhatalmazása, tisztelettel kérjük, hogy e helyett 160,000 korona felvételét méltóztassék engedélyezni. Ez a kerületre nézve költségemeléssel nem jár, mert saját költségvetésünk keretébe illesztjük be az évi annuitásokat, meg különben is kitelik az egyházkerülettől e célból rendelkezésünkre bocsátott évi 9000 koronából. A kölcsön-összeg emelését szükségessé tette a nagyon alacsony árfolyam, amely miatt majdnem teljesen 8000 koronával kisebb összeg jut kezeink közé. Továbbá az a körülmény, hogy idáig a drága folyószámla-kölcsönnél a kamatokra többet kellett fizetnünk a rendelkezésre álló összegnél.

Jelen kérésünket s egész előterjesztésünket ajánlva a főtiszt. egyh.-ker. közgyűlés kegyességébe, maradtunk

Miskolcon, 1909. szeptember 22.

Kun Bertalan,
püspök.

Mitrovics Gyula dr.,
igazgató,
a f.-ü.-b. jegyzője.

1. Egyházkerületünk közgyűlése a felügyelő-bizottság jelentését tudomásul veszi, s tett intézkedéseit, úgy az üresedésben levő tanári állások ideiglenes betöltésére nézve, mint az épületekre és berendezéseken eszközölt változtatásokra nézve jóváhagyja.

2. Jóváhagyja továbbá az 1908,9. isk. év zárószámadását, amely szerint a kiadások és bevételek külön-külön 60,750 korona 66 fillérben állapítottak meg.

3. Jóváhagyja és megerősíti e folyó tanévre készített intézeti és internátusi költségvetéseket, amelyek szerint az intézeti bevétel 43,840 koronában, a kiadás 43,746 koronában, a maradvány 174 koronában, az internátusnál a bevétel: 27,610, a kiadás: 25,800, a maradvány: 1,810 koronában állapítatik meg.

4. Egyházkerületünk közgyűlése a felügyelőbizottságnak engedélyt ad arra, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól 50 évre 5·35⁰/₀-os törlesztés mellett az építkezésből eredt adósság törlesztésére 160,000 korona kölcsönt felvehessen, s felhatalmazza az elnökséget, hogy az erre vonatkozó kötelezvényt egyházkerületünk nevében aláírhasa.

32. Olvastatott a miskolci főgimnázium igazgatójának Csorba Györgynek f. év szept. 30-án kelt következő jelentése:

„A jelen tanévi beiratkozások eredménye megnyugtatónak és örvendetesnek mondható. Tavaly ugyanis az az aggodalom merült fel, hogy ha a két éven át tartott és külső okokra vezethető létszám-csökkenés tovább halad, az a jelentékeny anyagi hiányon kívül, amely a szükségletek kétségtelen növekedése mellett érzékenyebben érezhető, az iskolánk iránti bizalom megrendülését is jelentené és okozná. Ez az aggodalom nem vált be. A tanulók összes száma a jelen tanévben nem csökkent, sőt valamivel emelkedett, a reformátusok arányszáma pedig, mely tavaly is 3⁰/₀-al nőtt, most még magasabbá lett. Beiratkozott nevezetesen:

Az	I. o.-ba	43 ref.,	6 ág.,	10 r.-k.,	1 g.-k.,	17 izr.
A	II. „	20 „	9 „	8 „	— „	13 „
A	III. „	23 „	6 „	11 „	— „	15 „
A	IV. „	19 „	2 „	13 „	1 „	20 „
Az	V. „	8 „	6 „	9 „	— „	15 „
A	VI. „	14 „	3 „	4 „	— „	8 „
A	VII. „	19 „	1 „	6 „	1 „	13 „
A	VIII. „	10 „	4 „	7 „	— „	19 „
Összesen		156 ref.,	37 ág.,	68 r.-k.,	3 g.-k.,	120 izr.

Az összes létszám 384 rendes tanuló, ennek a reformátusok száma 40,6 százaléké. Kétségtelenül befolyással volt e kedvezőbb eredményre az egyhúzasos tanítás bevezetése is, melynek következtében észrevehetőleg nőtt különösen a vidékről naponta bejáró tanulók száma.

Szükségessé vált a tanév elején a *tanárok létszámának emelése* is. Ugyanis a már három osztályra kiterjesztett görög-pótló miatt, miután az I. párhuzamos osztályt is fenn kellett tartani, az óraszám annyira növekedett, hogy a tanév első hetében egyháztanácsunk egy második helyettes tanári állás létesítését határozta el. Az állás pályázat útján már be is töltetett Teszter Kálmán ref. vallású, alapvizsgázott tanárjelölttel, aki a tanítást szeptember 30-án megkezdette.

Szoós Mihály helyettes tanárnak és Czakó Emil ideiglenes tornatanárnak megbízatását egyháztanácsunk 1 évvel meghosszabbította. Így a tanári kar jelenlegi létszáma 13 rendes tanár, 2 helyettes 1 tornatanár.

E tanári testület szeptember 6-ikán kezdte meg tanító működését és buzgón igyekszik a főgimnázium nívóját továbbra is fentartani, sőt lehetőleg emelni.

Azon momentumok közül, melyek iskolánk fejlődésével kapcsolatban vannak, nevezetes igazgatótanácsunknak az a határozata, hogy a növekedő szükségletek fedezésére és a nyomasztóan indokolt tanári lakbérrendezésnek lehetővé tételére az autonóm rendelkezési jog határait biztosító kereteken belül az eddiginél *nagyobb államsegély kieszközlésére* indítja meg a lépéseket.

Örömmel és helyeslőleg tudomásul vették.

33. Olvastatik a rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium igazgatójának Dr. Veress Samunak f. év szept. 26-án kelt következő jelentése:

1. Az iskola feletti főhatóságot az 1909/10. évben a két prot. felekezet között fennálló szerződés alapján a *Tiszai ág. evang. egyházkerület* gyakorolja.

2. A főgimnázium tanári testületében *személyi változás nem történt.*

3. A tanári testület a folyó tanév előkészítő mun-

kálatait még augusztus utolsó napjain elvégezvén, a jelen évre vonatkozó beírások szeptember 1—5. napjain esz- közöltettek, a következő eredménnyel :

Beíratott 357 tanuló. Ezek között nyilvános: 351, magán: 6.

Az I. osztályba 74, II-ba 52, III-ba 40, IV-be 48, V-be 35, VI-ba 28, VII-be 40, VIII-ba 40. Összesen 357.

Az idei létszám a tavalyi szabályos időben beírt tanú- lók számával egyenlő. Az iskola népessége felekezetek szerint következőleg oszlik :

Ref.: 102. Ág. h. evang.: 82. Róm. kath.: 101. Gör. kel.: 3. Unit.: 1. Izr.: 68. Összesen: 357.

Az összes tanulók között ismétlő: 18.

Más tanintézetből jöttek: 1. Az I. osztályba a rima- szombati elemi iskolából 39, más községből 35. 2. A II—VIII. osztályba más gimnáziumból 28. Összesen 102.

A tanévet 1909. szeptember 6-án délelőtt 9 órakor isteni tisztelettel nyitottuk meg s ez időponttól kezdve foly a rendes tanítás.

Az iskola beléletére s külső körülményeire vonatkozó fontos mozzanatok a folyó tanév elejétől nem történtek, csupán egy napon szünetelt a tanítás, midőn tanítványaink közül 14 a Magas-Tátra vidékére, 80 pedig az ajnácskői vár megtekintésére tanulmányi kirándulást tett. Az előbbi csoportot 4, az utóbbit 3 tanár kísérte el.

Az iskola anyagi ügyeiben a miniszteriumhoz intézett kérvényünk benyújtása óta *változás nem történt*. Sajnos, hogy a megnyugvást nem keltő politikai viszonyok következtében egyelőre még kilátásunk sincs arra, hogy anyagi körülményeink kedvező fordulatot vesznek s így költségvetés- sünket jövőre is csak a szűk korlátok közé kell szorítanunk.

Végül mély tisztelettel jelentem a főtiszt. egyh.-ker. közgyűlésnek, hogy főgimnáziumunk legrégebb tanára, egyuttal a ref. tanári statusnak is Nesztora: *Bodor István*, a folyó tanév elején töltötte be szolgálatának *negyvenedik* évfordulóját. Ez alkalomból a rimaszombati egy. prot. főgim- názium tanári kara és igazgató-tanácsa f. év október 26-án együttes *diszülést* tart, melyen elismerésének és hálájának fog kifejezést adni ref. tanügyünk e régi nagy értékű munkásával szemben, ki nemcsak azáltal szerzett mara-

dandó becsü érdemeiket, hogy a törvény által megkívánt szolgálati idejét soha nem lankadó büzgőséggel töltötte el, a nemzeti kultúra magvait hintegetve tanítványai szívébe, hanem azáltal is, hogy hosszú szolgálatának ideje alatt hitéhez és hivatásához hű maradva, az iskola és társadalom közötti kapcsolatnak egyik értékes faktora volt, s mint ilyen, az iskolán kívüli társadalomnak jelenleg is széles körben tisztelt alakja. Kedves kötelességet teljesíték, midőn a tudomány és ref. hitélet e régi nemes munkásának érdemeit, az ő hivatalos működésének e fontos pillanatában a Tiszánineni ref. Egyházkerület közgyűlésének tudomására hozom.“

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést örömmel veszi tudomásul. Örömmel értesül belőle arról is, hogy ref. tanügyünk kiváló munkása, *Bodor István* immár negyven éve tölti be nemes hivatását nem lankadó, tetterős lelkeséggel. Egyházkerületünk örömmel és elismerésének meleg tolmácsolásával veszi ki részét azon az ünnepen, mit az igazgató-tanács és tanári kar igaz érdem jutalmául ebből az alkalmából a jubiláns részére rendezni fog. A jól teljesített munka tudata, a lelkes tanítványok hálás elismerése és a társadalom jól megérdemelt becsülése tegyék őt boldoggá életének és pályájának további folyamára.

34. Mitrovics aljegyző, mint előadó 4—4 példányban bemutatja *Sassy Szabó István* miskolci ügyvédnek a miskolci főgimnázium javára tett alapítványairól szóló három alapítólevelét, melyek szerint:

1. mintegy 20,000 koronát hagyományozott betéti tőkékben, ingatlanokban és értékpapírban a főgimnázium tápintézete számára, úgy azonban, hogy éltéig, vagy férjhezmeneteléig a haszonélvezeti jog özvegyét illeti.

2. 200 koronát sírhelyének gondozására.

3. 1000 koronát a főgimn. önképzőkörének pályadíj-alapul.

4. 200 koronát a főgimn. segítő-egyletnek.

Az 1. és 2. helyen említett alapítványról közös alapítólevél szól.

A nagylelkű alapító emléke iránti hálás kegyelettel az egyházkerületi közgyűlés a miskolci főgimn. javára tett négy alapítványt elfogadja, az azokról kiállított alapító-leveleket további eljárásra a Konventhez felterjeszti.

Mivel pedig a mai bírói gyakorlat és a miniszteri rendelet értelmében eféle hagyományok már újabb időben csak kormányhatósági jóváhagyás után fizettetnek ki, amit egyházkerületünk, sőt Egyetemes Konvent is autonomiánk sérelmének tekint, egyh.-ker. közgyűlés ez alkalmából ennek a sérelmes eljárásnak alapjául szolgáló miniszteri rendelet ellen jogorvoslattal kíván élni a m. kir. közig. bírósághoz s ennek megtételére egyh.-ker. ügyészt kéri fel.

35. Olvastatott az egyházkerületi tanügyi bizottság következő jegyzőkönyve:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon, 1909. október hó 4-én, a tiszánineni református egyházkerület népiskolai tanügyi bizottságának ülésében.

Jelenvannak:

Czinke István, mint a tanügyi bizottság lelkészi, Meczner Béla, mint a tanügyi bizottság világi elnöke. Kovács Béla, Szent-Imrey Gyula, Vita Károly, Halászy József, Huszti Béla, Fogarassy Jenő, Buza János, Bartha József, Elek József, Gööz Ferenc, Kádár János, Karakó Ferenc, Buzi Márton, Bodor István, Becske Bálint, Arday Dániel, Szakal István, Bóczér István, Domby László a sárospataki Irodalmi Kör képviselőjében.

Fodor György egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottsági előadó, s jegyző.

1. Czinke István, egyházi elnök, a tanügyi bizottság tagjait s a tanügy iránt érdeklődőket szívesen üdvözlővén s örömeinek adván kifejezést, hogy szeretett világi elnökünk, Meczner Béla, a távolból is eljött,

világi elnökünk az ülést megnyitja.

2. Előadó az egyházkerület népiskoláinak állapotáról beterjeszti az 1908/1909. évi statisztikai táblázatokat s jelenti, hogy egyházkerületünk népiskoláinál minden téren haladás tapasztalható, az iskolába nem jártak száma csökken s az elmúlt tanévben semmi aggodalomra okot szolgáltató jelenség nem mutatkozott.

Tanügyi bizottságunk a statisztikai táblázatokat az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti, kérve azoknak a kerület jegyzőkönyvébe leendő fölvételét s az előadó jelentését tudomásul veszi.

3. Az iskolák osztályozásánál szükséges elfogulatlan-ság s a vizsgálat komolyságának megóvása, s a gyengébb iskolák kellő ellenőrzése végett előadó óhajtja, hogy a főtiszt. egyházkerület utasítaná az egyházmegyéket, hogy szigorúbban örködjenek legbecsesebb kincsünk, az iskolák felett. E végből óhajtaná, ha az iskolalátogatási körökben a látogatók minden két évben megcseréltetnének, s ezek egy napon két iskolánál többet ne vizsgálnának, s állapítanak meg, hogy a Tanterv mennyiben lett keresztülvive, vizsgálnák meg a faiskola-kerteket személyesen, s a tanügyi bizottság elnöke azon iskolákat, melyek hanyatlanak, évközben is többször látogassa meg, s fuvardijaikról gondoskodják az illetékes egyházmegye.

Tanügyi bizottságunk népiskoláink kellő ellenőrzésére nézve ez indítványt szükségesnek tartja s azon tiszteletteljes kéréssel teszi át a Főtiszteletű Egyházkerületre, hogy az egyházmegyéket ily irányú intézkedések megtételére hívja föl.

4. Általános lévén a panasz a faiskola-kertek elhanyagoltsága miatt, óhajtandó volna, ha az egyházkerület útasítaná az egyházmegyéket, hogy ahol a faiskola-kert a tanító hanyagsága miatt nem felel meg céljának, ott a tanító ellen a fegyelmi eljárást indítsa meg az egyszeri figyelmeztetés sikertelensége esetén.

Tanügyi bizottságunk az ismétlő iskoláknak, gazdasági ismétlő iskolákká átalakításától várván inkább a baj orvoslását s látva, hogy a földművelésügyi minisztérium az oltványok ingyen vagy mérsékelt áron szállításával s adományozásával minden község igényeit igyekszik kielégíteni, az indítványt nem fogadja el.

5. Tekintettel arra, hogy a beérkezett és be nem érkezett adatokból előadó azt veszi észre, hogy némely egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök hivatalos teendőiről nincs kellőképen tájékozódva, óhajtandó volna, ha az újonnan választott elnökök az 1901. évi őszi egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 41. s az 1897. évi őszi jegyzőkönyv 63. pontjait elolvassák.

Tanügyi bizottság tisztelettel kéri fel a főtiszteletű egyházkerületet, hogy a dr. Finkey Ferenc által most összeállított egyházkerületi rendeletek sorába vétesse fel külön az iskolákra, tanítóokra, tanügyi bizottságokra vonatkozó rendeleteket is.

6. Miután a tanügyi bizottságok jelentéseiben az állami és községi iskolai vallástanítás még ma sincs mindenütt osztályozva, óhajtandó volna, ha az egyházkerület útasítaná az egyházmegyék által a tanügyi bizottsági elnököket, hogy a vallásoktatásról külön jelentést terjesszenek az e.-m. tanügyi bizottságok elé s az iskola-látogatóság a felekezeti iskolák közül az ily állami vagy községi iskolákat kihagyva, külön tüntesse fel ezeket s a külön vallástanítással foglalkozókat ne sorolja fel a táblás kimutatás összegezésében.

Az indítvány azon kérelemmel tétetik át az egyházkerületi közgyűléshez, hogy az egyházmegyéket utasítani méltóztassék ily irányú intézkedések megtételére.

7. Miután a meglevő E) táblázatban nincs hely azok feltüntetésére, kik évközben elhagyták az iskolát s a gazdasági ismétlő iskolák is napról-napra tért hódítanak s nincs rovat a vallásitanítás eredményének osztályozására s lehet oly iskola és tanítói lakás, mely sem nem rossz, sem nem jó, mert épen építés alatt van, szükséges lenne eme rovatoknak az E) tabellába helyet nyitni olyformán, hogy miután a névtárban úgy a mindennapi, mint az ismétlő iskolások nem szerint vannak feltüntetve, az E) tabellában, minden rovatnál csak a végösszeg szerepelne.

Tanügyi bizottság az indítványt ez idő szerint elfogadhatónak nem tartja, de ha esetleg új táblázat nyomtatása válnék szükségessé, az Irodalmi kör figyelmét ez indítványra fel fogja hívni.

8. Miután Alsóborsodban a mindennapi iskolaköteleseknek 4·1%, az ismétlősöknek 10·4%; Alsózemlénben a mindennapi tanköteleseknek 3·9%, de helyesebben 9·6% s az ismétlősöknek 11·2% nem jár iskolába, utasítandók az illető egyházmegyék, hogy az alispáni s főszolgabírói hivatalokkal keressenek utat és módot arra nézve, hogy ez az állapot megszűnjék egyrésztől azáltal, hogy az ismétlősök vizsgálja március végén, sőt közepén is megtartatnék s a megyék alispánai több erélyességre s az iskola ügyének hathatósabb támogatására utasítanak a községi elöljárókat.

Azon kéressel tétetik át a főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez, hogy hívná fel az egyházmegyei elnökök figyelmét népnevelésünk érdekében annak az indítványnak lehető megvalósítására.

9. Miután még mindig vannak külön fi- s külön női iskolák a tanügy végetlen kárára, utasítandók az egyház-

megyék, hogy az iskolaszékek által az egyházkerületi szabályrendeletnek megfelelőleg mindenütt vegyes iskolákat szervezzenek.

Tanügyi bizottságunk ilyen értelemben kéri fel az egyházkerületet.

10. Alsó-borsod azon indítványt teszi, hogy az 1910—11. évben 15 koronában állapítsák meg a tandíjváltás tanköteleseinket, mert a tankötelesek nemcsak a tandíjat fizetik, hanem sok helyen az iskolafűtéshez és tisztításhoz is hozzájárulnak, sőt egészen őket terheli a költség, s kéretnék fel az egyházkerület egységes eljárás előkészítésére.

Tanügyi bizottságunk minden iskolafentartó testületnek egyéni tetszésére óhajtja bízni a tandíjváltás megoldását, s most nem tartja lehetőséget, hogy az államtól a legmagasabb összegben megállapított tandíjváltást kaphassák iskoláink akkor, mikor ez a tandíj nálunk mindenütt 4 és 6 korona között változik s az adócsökkentési segélyeknél pedig az iskola dologi kiadásairól is gondoskodva van, az indítványt elfogadhatónak nem tartja.

11. Miután általános a panasz az egyházmegyei tanügyi bizottsági jegyzőkönyvekben, hogy a különböző naplók, értesítő-könyveskék, iskolai leltár vagy nincs, vagy hiányosan van meg s ha meg vannak is, rendesen nem vezetettek;

tisztelettel kéri fel tanügyi bizottságunk a főtiszteletű egyházkerületet, hogy az egyházmegyéket utasítsa oly intézkedések megtételére, hogy a törvény által kívánt eme nyomtatványok minden iskolafentartó egyház által megszereztesse.

12. Több egyházmegye kívánván, hogy az új iskolai tanterv életbe léptetessék,

tanügyi bizottságunk tisztelettel kéri fel a főt. egyházkerületet, hogy az új tantervet már az 1910—11. iskolai évben az egyházkerület összes népiskoláiban léptesse életbe, tekintet nélkül arra, hogy az Irodalmi Kör kiadványai át lesznek-e alakítva az új tanterv kívánalmának megfelelőleg, s azon időre, míg az Irodalmi Kör kiadványait átalakítja, engedje meg az egyes iskoláknak, hogy az egyházkerületi tanügyi bizottságnak egy e célra alakítandó szűkebbkörű bizottsága által javaslatba hozandó állami tankönyveket használhassák!

13. Több egyházmegye indítványozza, hogy a régi Orbán-féle történelem átalakítva, hozassék vissza népiskoláinkba.

Tanügyi bizottságunk nem látván eléggé indokoltnak, hogy a most megjelent Szily-Főve nyessy magyar nemzet történetét az iskolákból kiküszöbölje akkor, mikor az egyházkerület nagyon kevés iskolájában tanították csak tanítóink ez új könyvet, tehát még kipróbálva nincs és sokan kedvezően nyilatkoznak felőle, ez idő szerint az indítványokat elfogadhatóknak nem tartja.

14. Mult évi tanügyi bizottságunk indítványozta, hogy a 2085. sz. miniszteri rendelet visszavonására s az előbbi eljárás visszaállítására tétessenek lépések (T. b. jkv. 5.)

későn jelenvén meg az egyházkerületi jegyzőkönyv, intézkedés nem történhetett s ez ügy nyilvántartandó

15. Az Irodalmi Kör a tanügyi bizottság által javításra ajánlott könyvek átvizsgálására utasítottván (6. p.); az Irodalmi Kör elnöke előszóval jelenti, hogy ez részben megtörtént, részben folyamatban van.

Tudomásul szolgál.

16. Mult évi tanügyi bizottságunk jegyzőkönyvének 10. pontjával egy bizottság küldetett ki az egyházkerületi népiskolákra vonatkozó szabályrendelet átvizsgálására s az újabb népiskolai s zsinati törvényekkel összhangba hozatalára. E bizottság munkálatát beterjeszti.

Tanügyi bizottságunk annak felülbírálásával, Czinke István elnöklete alatt: Bodor Istvánt, Becske Bálintot s Gööz Ferencet bízva meg, jelentésüket jövő tanügyi bizottsági ülésünkre bevárván.

17. Az Irodalmi Kör elnöke jelenti, hogy az iskolákban használt tankönyvek jegyzékét a felsőborsodi, felsőzempléni s ungi egyházmegyéktől nem kapta meg s az a.-zempléni kiskövesdi járás íve teljesen üres.

Intézkedéstételre a Főtiszt. Egyházkerület fölkéretik.

18. Az Irodalmi Kör elnöke arról győződven meg, hogy sok helyen a magyar nyelvtant nem olvasókönyvből tanítják, hanem nyelvtant is használnak; kérdésbe teszi, hogy a tanügyi bizottság nem látná-e szükségét egy jól szerkesztett *nyelvygyakorló* könyvnek példatárral egybekötve s egy jó számtani példatárnak.

Tanügyi bizottságunk a maga részéről jól szerkesztett könyvektől remélvén a tanügy s oktatás fellendülését, ezt kívánatosnak tartja s fölkéri a főtiszt. egyházkerületet, hogy e kérdést hozzászólás végett tegye le az egyházmegyék tanügyi bizottságaihoz és tanítóegyesületeihez.

Több tárgy nem lévén, az ülés berekesztetett.

Meczner Béla

egyh.-m. gondnok, világi elnök.

Czinke István

a tanügyi biz. papi elnöke.

Fodor György

népisk. tanügyi bizottsági jegyző.

I. A tiszáninneri ref. egyházkerület népiskoláinak táblás kimutatása az 1908—9. isk. évről.

Egyház- megye neve	Lélekszám	Iskolaköteles 6—12 évig			Iskolába járt a 6—12 éves ref. iskolakötelesek közül															Nem járt iskolába			Iskolába járt a tan- kötelesek hány %-a?	Nem járt iskolába a tan kötelesek hány százaléka?	Tan kötelesek aránya a lélekszámbhoz
					Saját iskoláinkba			más vallású iskolába			Községi és ál- lami iskolába			Középokú felső iskolába. Algimn. polg. fi, nő iskolába			Összesen								
		fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen	fi	nő	össze- sen						
Abauj ...	34593	2242	2112	4354	1763	1631	3394	26	32	58	345	357	702	65	14	79	2199	2034	4233	43	78	121	97·7	2·8	12·5
Alsóborsod	66249	3750	3647	7397	2944	2828	5772	31	30	61	456	386	842	158	132	290	3589	3376	6965	161	271	432	95·9	4·1	11·1
A.-zemplén	53547	3374	3289	6663	2941	2701	5642	35	30	65	360	301	661	26	11	37	3362	3043	6405	12	246	258	96·1	3·9	13·5
F.-borsod	27632	1826	1755	3581	1686	1640	3326	1	3	4	117	86	203	11	2	13	1815	1731	3546	11	24	35	98·2	1·8	13·6
F.-zemplén	15853	965	892	1857	664	622	1286	44	44	88	246	199	445	11	7	18	965	872	1837	—	20	20	99·6	0·4	11·9
Gömör ...	31243	1803	1756	3559	1563	1475	3038	8	2	10	187	236	423	30	16	46	1788	1729	3517	15	27	42	98·2	1·8	12·1
Torna ...	9678	679	644	1323	624	606	1230	7	8	15	43	28	71	1	2	3	675	644	1319	4	—	4	99·8	0·2	13·4
Ung ...	26987	1810	1789	3599	1169	1117	2286	39	39	78	591	623	1214	8	9	17	1807	1788	3595	3	1	4	98·—	2·—	14·2
Összesen...	265782	16449	15884	32333	13354	12620	25974	191	188	379	2345	2216	4561	310	193	503	16200	15217	31417	249	667	916	97·1	2·9	12·4
A mult évben	265098	16540	16110	32650	13580	13088	26668	143	144	287	2216	2190	4406	244	107	351	16150	15518	31668	390	592	982			

H. Ismétlő tankötelesekről.

Egyházmegye neve	Ismétlő iskola- köteles 12—15 évig			E b b ő l i s k o l á b a j á r													
				Ismétlő iskolába helyben hozzánk			Gazdasági ism. iskolába nem hozzánk			Ipar- iskolába	Polgári iskolába			Gimnáziumba	Jár összesen		
	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen	fi	nő	összesen		fi	fi	nő		összesen		
Abauj	944	938	1882	511	770	1281	—	—	—	53	60	65	125	60	684	835	1519
Alsóborsod ...	1449	1411	2860	1067	1069	2136	—	—	—	50	66	135	201	37	1220	1204	2424
Alsózemplén	1239	1307	2546	926	1035	1961	—	—	—	51	9	28	37	43	1029	1063	2092
Felsőborsod...	671	768	1439	561	668	1229	—	—	—	6	3	2	5	9	579	670	1249
Felsőzemplén	415	336	751	375	294	669	—	—	—	—	—	3	3	12	387	297	684
Gömör	762	749	1511	718	721	1439	—	—	—	—	12	6	18	6	736	727	1463
Torna	243	259	502	240	253	493	—	—	—	—	—	—	—	3	243	253	496
Ung	758	850	1608	712	802	1514	—	—	—	46	—	—	—	—	758	802	1560
Összesen ...	6481	6618	13099	5110	5612	10722	—	—	—	206	150	239	389	170	5636	5851	11487
Mult évben ...	6235	6385	12620	5091	5242	10333	—	—	—	223	62	191	253	346	—	—	—

Egyházmegye neve	Nem jár			M á s v a l l á s u j á r t h o z z á n k												A tankötelesek- nek hány % járt	A tanköteleseknek hány % nem járt
				Római és görög katolikus			Ág. evangélikus			Izraelita			Összesen				
	fi	nő	össz- szesen	fi	nő	össz- szesen	fi	nő	össz- szesen	fi	nő	össz- szesen	fi	nő	össz- szesen		
Abauj ...	260	103	363	313	325	638	65	28	93	70	86	156	448	439	887	80·7	19·3
Alsóborsod ...	229	207	436	123	91	214	6	13	19	50	53	103	179	157	336	89·6	10·4
Alsózemplén	210	244	454	231	194	425	21	12	33	109	148	257	361	354	715	88·8	11·2
Felsőborsod...	92	98	190	101	79	180	20	10	30	20	32	52	141	121	262	96·5	3·5
Felsőzemplén	28	39	67	118	107	225	21	13	34	73	62	135	212	182	394	98·5	1·5
Gömör ...	26	22	48	193	170	363	77	61	138	38	30	68	308	261	569	95·5	4·5
Torna ...	—	6	6	30	42	72	5	1	6	15	8	23	50	51	101	98·6	1·4
Ung ...	—	48	48	179	180	359	2	—	2	57	102	159	238	280	518	94·1	5·9
Összesen ...	845	767	1612	1288	1188	2476	217	138	355	432	521	953	1937	1845	3782	92·3	7·7
Mult évben ...	430	782	1212	1289	1032	2321	208	152	360	360	466	826	1857	1650	3507	—	—

III. Tanítókról és iskolákról.

Egyházmegye	A tanító												
	Férfi	Nő	Rendes	Ideiglenes	Lelkésztanító	Okleveles	Nem okleveles	Rendes fizetése					
								az egyháztól	az államtól	Korpótléka		Lakása	
										az egyháztól	az államtól	jó	rossz
kor.	kor.	kor.	kor.										
Abauj	72	5	77	—	—	77	—	41549	36843	—	19400	65	8
Alsóborsod	78	10	82	4	2	84	4	82513	14970	—	28000	lakb. 3. 81	4
Alsózemplén	69	11	76	1	3	78	2	56689	24332	300	17200	58	15
Felsőborsod	58	2	53	4	3	53	7	43056	17197	—	16750	43	17
Felsőzemplén	27	3	30	—	—	30	—	16156	14176	—	3900	23	5
Gömör	69	3	67	5	1	67	5	44514	24982	—	16400	62	8
Torna	26	2	25	3	—	26	2	16549	10725	—	4900	22	6
Ung	35	1	34	1	1	34	2	25886	11240	—	8920	30	6
Összesen	434	37	444	18	10	449	22	326912	154465	300	115470	384	69
Múlt évben	439	35	440	24	13	443	22	319975	131949	200	87600	393	62

A z i s k o l a

Egyházmegye	VI.	V.	IV.	Hány tantermű ?	Törvénytörvényeszerű	Nem törvénytörvényeszerű	Felszerelés		S z e l l e m i á l l á s a					Vallástanítás			Nincs osztályozva	
	o s z t á l y ú						Kellő	Hiányos	Kitűnő	Dicséretes	Jó	Elégséges	Gyenge	Kitűnő	Dicséretes	Jó		Elégséges
Abauj ...	66	7	3	77	57	20	6	53	42	33	13	6	—	8	5	1	1	—
Alsóborsod	45	2	5	86	80	6	46	40	32	33	13	7	—	—	—	—	—	3
A.-zemplén	49	12	4	81	64	17	31	50	30	18	15	9	2	—	—	—	—	7
Felsőborsod	47	5	1	59	43	16	25	34	31	17	6	2	—	1	1	1	—	3
F.-zemplén	12	13	5	30	25	5	7	23	8	12	5	4	—	9	4	—	1	1
Gömör ...	60	4	3	72	49	23	16	56	37	21	7	4	1	5	3	2	—	2
Torna ...	19	5	2	28	22	6	9	19	4	11	6	6	—	—	1	—	1	1
Ung ...	29	5	2	35	21	14	2	33	9	10	6	5	2	—	—	—	—	3
Összesen ...	327	53	25	468	361	107	142	308	193	155	71	43	5	23	14	4	3	20
Mult évben	336	48	21	474	374	96	163	293	194	152	86	41	6	—	—	—	—	—
		III. = 3.	II. = 1.															

IV. Az iskolákról.

Egyházmegye	Hány új iskolát állított a lefolyt iskolai évben	Hány iskolát adtak át a lefolyó évben		Mennyi volt az átadott iskolai vagyony		Mennyi az anya- és leányegyházakban		Mennyi a			Hány tanítói állás van üresedésben	Az iskola fentartására fordított összeg (a tanítói fizetésen kívül)	
		az államnak	a községnek	kor.	fill.	az állami iskola	a községi iskola	külön fiu	külön leány	vegyes iskolák száma		korona	fillér
Abaúj	1	1	—	—	—	16	1	—	—	76	2	18366	57
Alsóborsod	—	—	—	—	—	1	1	5	5	42	—	37494	60
Alsózemplén	—	1	—	—	—	8	—	8	8	66	2	8972	68
Felsőborsod	—	—	—	—	—	1	2	—	—	56	5	414	72
Felsőzemplén	—	—	—	—	—	16	1	—	—	30	—	302	58
Gömör	—	—	—	—	—	8	3	5	1	66	—	2994	63
Torna	2	—	—	—	—	2	—	—	—	26	—	600	—
Ung	—	—	—	—	—	29	1	—	—	36	—	5967	92
Összesen	3	2	—	—	—	81	9	18	14	398	9	75113	70
A múlt évben	—	1	—	—	—	76	12	13	12	412	8	68518	49

Közgyűlésünk a tanügyi bizottság jegyzőkönyvében foglalt javaslatokat elfogadja s határozati erőre emeli. Ebből folyólag

a) a jegyzőkönyvhöz csatolt statisztikai táblázatokot a saját jegyzőkönyvében felvétetni rendeli ;

b) felhívja az egyházmegyéket nyilatkozattételre az 1910. évi őszi közgyűlésünkre, a tanügyi bizottság jegyzőkönyvének 3-ik pontjában foglalt ama kérdésre vonatkozólag: szükségesnek és célszerűnek látnák-e, hogy az iskolalátogatók az egyes körökben minden két évben kicseréltessenek ?

c) felkéri dr. Finkey Ferenc egyházkerületi aljegyzőt, hogy az általa szerkesztett szabályrendelet-gyűjteménybe vegye fel az iskolákra, tanítókra és tanügyi bizottságokra vonatkozó rendelkezéseket és elvi jelentőségű határozatokat is ;

d) az egyházmegyék útján útasítja az iskolalátogatókat, hogy a községi és állami iskolák növendékeinek vallásvizsgáiról külön jelentést adjanak be, a minősítés feltüntetésével ; a táblázatos kimutatásban pedig a külön vallástánítással foglalkozókat ne foglalják a végösszezésbe, valamint az állami és községi iskolákat a felekezeti iskolák sorozatába. Ezek mindig külön tüntetendők ki ;

e) az egyházmegyék elnökeit felhívja a tanügyi bizottság jegyzőkönyvének 8-ik pontjában foglalt indítvány lehető megvalósítására ;

f) útasítja az egyházmegyéket, hogy az osztályok beosztása tekintetében, a két vagy több tanítós iskolákban, szigorúan az egyházkerületi „Szabályrendelet“ 24-ik §-ához alkalmazkodjanak ;

g) útasítja továbbá arra is, hogy a törvény által megkívánt iskolai rendtartási nyomtatványokat minden iskolafenntartó egyház által szereztessék be ;

h) a tanügyi bizottságnak az új tanterv életbeléptetésére vonatkozó indítványát (12-ik pont) véleményezés végett az Irodalmi Körhöz teszi át;

i) a felsőborsodi, felsőzempléni, ungi s az alsózempléni egyházmegyék espereseit felhívja, hogy a használt tankönyvek jegyzékének elmaradásában hibás iskolalátogatókkal szemben törvényes hatáskörében járjon el (Tanügyi biz. jkv 17. p.);

k) a tanügyi bizottság jegyzőkönyvének 18-ik pontjában foglalt s egy nyelvgyakorló könyvnek és számtani példatárnak szükségessé-
gére vonatkozó felszólítást, nyilatkozattétel végett leteszi az egyházmegyék tanügyi bizottságaihoz és tanítóegyesületeihez.

36. Czinke István előadó beterjeszti a nem felekezetiünkbeli középiskolákba járó ref. növendékek 1908—1909. évi vallásvizsgáiról szóló alábbi jelentését.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A lefolyt iskolai évről ismét örvendetes jelentést terjeszthetek elő. Vallástanító-lelkészeink nemes versenyzéssel szinte egymást múlják felül a buzgóságban és kötelességszeretethen, hogy kebelbeli iskoláinkról leszakadt gyermekeinket neveljék a vallásos ismeretekben és erényekben s megtartsák a református egyház iránti hűségben. Bár itt-ott majdnem roskadoznak a tanítás terhe alatt. Különösen Ungvárról, Egerből, Rozsnyóról hallatszik az egyházkerületi megbízottak nyughatatlansága és sürgetése az állandó vallástanítótság szervezése iránt, mert mint jelentésök mondja, ezeken a helyeken a lelkészek csak egészségök kockára tételével hordozhatják tovább a vallástanítás által vállaikra rótt terheket. Nem lehetne-e, főtiszt. egyházkerület, ezeken a helyeken és lelkészeken egyelőre a káplántartási segély kieszközölésével segíteni?

Tokaj kéri, hogy az összes növendékek számára eszközöljön ki egyházkerületünk legalább egy külön ének-

órát, hogy együtt tanulhassanak énekelni a különben is csekély számú növendékek, ne mint most, két kis külön csoportban a rendes vallásórán. Úgy gondolom, hogy ezt a kívánalmat Tokaj a saját körében is elintézheti. Tanfelügyelői engedélyvel az intézet igazgatója is megadhatja azt az 1 külön énekórát, ahogy megadta Kassán, Ujhelyben, Rimaszombalban, stb.

Dobsinán, járvány miatt, hosszabb ideig szünetelt a tanítás.

Nagyrocén a mult évi eredményhez képest határozott haladás mutatkozik.

Mint feltűnően örvendetes jelenséget kell megemlítenem, hogy Kassán az „Orsolyarendű“ apácák vezetése alatt álló nőgazdasági iskolában, ahova polgári- vagy felsőbb leányiskolát végzett növendékeket vesznek fel, a ref. növendékeknek a saját helyiségekben való vallásos oktatását nemcsak megengedték, hanem az intézet pénztárából fizettek is érte, sőt a tanítványokat vasárnaponként templomba is küldték egy világi tanítónő vezetése alatt.

Még mindig vannak egyes helyek, ahol nem a Konvent és az egyházkerület által kijelölt tanítási anyagot és kézikönyveket tanítják. Így pl. van gimnázium, amelynek VII-ik osztályában a hit- és erkölcstan helyett még mindig a Laky-féle Vallástörténet szerepel, amely inkább hitgyengítésre, mint hiterősítésre való s amely a gimnázium tantervéből a Konvent által már évek óta kiküszöböltetett. Azonban ígérnek jóformán mindenütt, hogy az új iskolai évben az 1908. évi tavaszi közgyűlésünk 79. sz. jegyzőkönyvi pontjában foglalt rendelkezéshez fognak alkalmazkodni, ami a törvényesség szempontjából kívánatos is.

Sajógömörről ezuttal nem referálhatok, mint nem a többi intézetről sem, ahol nem a mi megbízottaink tanítottak vallást, hanem a testvér ev. egyház alkalmazottjai. Ezért egyelőre csak köszönetet mondhatunk, de vizsgáikra megbízottat nem küldhetünk, legfeljebb benevolus auditorokként. Sajógömörön is majdnem baj lett belőle, hogy egyszer küldöttünk.

Mult őszi gyűlésünk 70. sz. jegyzőkönyvi határozata-

tának 2. pontjában felhívta az ungi egyházmegyét az ungvári vallásitanítás ügyének végleges rendezésére, jelen közgyűlésünkre való jelentéstétel mellett. Jelentés azonban — hozzám legalább — nem érkezett s így ez ügyről tájékozást sem nyújthatok.

Részletes jelentésem a következő:

1. *Dobsina*. A tanítási idő — építkezés miatt — egy hónappal hamarabb véget ért. A polgári fiúiskolában vizsgát tett 14 növendék (tavaly 22), a polgári leányiskolában 36 (tavaly 35.). Az I. II. és III—IV. osztály együttesen tanulta a kiszabott tananyagot az egyházkerület által megjelölt kézikönyvekből. Mindkét iskolában énekeket is tanultak szöveg és dallam szerint, nagyobb számban. Énekes könyvvel minden tanuló el volt látva.

A tanítást most is mindenütt Szombathy László polgári iskolai tanár végezte az öt eddig is jellemző hozzáértéssel és buzgósággal heti 2—2 órán. Olykor-olykor rendkívüli órát is tartott énekgyakorlás céljából. És bár az év korábban végződött s a tanítás — járványos betegségek miatt — huzamosabban szünetelt: az eredmény mindkét iskolában kitünő.

Vizsgai biztos Réz László rozsnyói lelkész volt.

2. *Eger*. Tanult az állami főreáliskolában 30, a ciszt. rendű főgimnáziumban 24, az áll. polg. leányiskolában 11, az angol kisasszonyok zárdájának polgári leányiskolájában 3, tanítónőképzőjében 6, az iparostanulók iskolájában 25 ref. növendék. A tanítást az egeri lelkész végezte a Kovácsy S., Szöts Farkas és Farkas József kézikönyvei alapján, heti 23 órán. És pedig a gimnáziumban és reáliskolában 16, a zárdabeli növendékeknél 4, az áll. polg. leányiskolában 2 és az iparos iskolában 1 órán. Az eredmény lelkiismeretes munkaságról tanuskodik. Most már az énektanításra is kellő gond fordítottatott s azt is a lelkész teljesítette.

Vizsgai biztos Kerekes Zsigmond maklári lelkész volt.

3. *Eperjes*. Öt középfokú tanintézetben, u. m. ág. h. ev. főgimnáziumban és tanítóképzőben, állami tanítóképzőben, gör. kat. tanítóképzőben és kir. kath. főgim-

náziumban tanultak ref. növendékek, összesen — az ág. h. ev. főgimnázium kivételével, amelyről nincs kimutatás, mivel ott nincs ref. vallástanítás sem — 44-en. És pedig az állami tanítóképzőben 23-an, az ág. h. ev. tanítóképzőben 17-en, a gör. kat. tanítóképzőben 2-en, a kir. kat. főgimnáziumban 2-en.

A vallásoktatást ezekben az intézetekben Erős Károly missziói lelkész teljesítette heti 11 órán, kitünő eredménnyel. Fáradságáért az államtól 900 K, az egyházkerülettől 300 K, összesen 1200 kor. tiszteletdíjban részesült. Jövőre minden osztályban az egyházkerület által elrendelt kézikönyveket fogják tanulni.

Vizsgai biztos Révész Kálmán abauji esperes volt.

4. *Kassa.* Mind a hat tanintézetről pontos, táblás kimutatást csatol az 1908. évi egyházkerületi jegyzőkönyv 70-ik pontjában 4. alpont alatt foglalt összes kérdésekre nézve. E kimutatás szerint Makay Kálmán segédlelkész tanított az állami főreáliskolában 21 növendéket, heti 6 órán, 400 korona tiszteletdíjért; az áll. felsőkereskedelmi iskolában 11 növendéket, heti 1 órán, 100 koronáért; az állami polg. fiuiskolában 41 növendéket, heti 2 órán, 100 koronáért; az áll. felsőbb leányiskolában 38 növendéket, heti 3 órán, 300 koronáért; a premontréi főgimnáziumban 37 növendéket, heti 8 órán, az egyházkerülettől kapott 350 koronáért; s végül az „orsolyarendű szerzetesnők“ vezetése alatt álló nőgazdasági iskolában 5 növendéket, heti 1 órán, az intézet pénztárából nyert 100 koronáért. Külön felemlítésre méltó, hogy ez intézet ref. növendékei, egy világi tanítónő vezetése alatt, minden vasárnap eljártak a mi templomunkba.

A tanítás eredménye mindenütt kitünő, a Révész Kálmán vizsgai biztos jelentése szerint.

5. *Homonna.* A polgári fiuiskolába járt 10 ref. növendék; a polgári leányiskolába 3. A kereskedelmi iskolába 4, a faipari szakiskolába 3. Tanulták a Kovácsy, Tüdös, Gergely, Farkas I. kézikönyveit. A faipari szakiskolában, szabad előadásban, a ref. egyház szervezete, istentiszteleti rendtartása és néhány egyháztörténelmi életrajz taníttatott. Heti órák száma 11. Még a polgári leánysis-

kolai 3 növendék is heti 4 vallásórai oktatásban részesült. A tanítási eredmény most is a legkitünőbb. A fegyelmelés mintaszerű. Vallástanító: Böszörményi Sándor missiói lelkész, aki énekelni is pompásan megtanította növendékeit. Tiszteletdíja az államtól 200 korona.

Az ág. h. ev. növendékeket szintén Böszörményi S. tanította, de azok a fentebbi létszámban nincsenek kitüntetve, bár helyesebb lett volna azokat is kimutatni. Vizsgai biztos Péter Mihály gálszécsi lelkész volt.

6. *Miskolcz.* a) Az áll. felsőbb kereskedelmi iskolába járt 44 ref. növendék (tavaly 35) s ezenkívül 6 kereskedő tanonc. Használt tankönyvek az egyházkerületileg megállapítottak. Vallástanító: Nagy Lajos s. lelkész, aki éneket is tanított. A tanítás jeles eredménnyel végződött. Vallástanítási tiszteletdíj: 300 korona az államtól. A vizsgát május 21-ikén tartották meg.

b) A róm. kath. gimnáziumban ugyancsak Nagy Lajos tanított 13 növendéket (tavaly 10) szintén jeles eredménnyel, heti 2 órán csoportosítva, a kerületileg megállapított könyvekből, az államtól nyert 100 koronáért. A vizsga május 26-ikán tartott meg.

c) Az állami polgári fiúiskolába járt 103 növendék. Heti óraszám osztályonként 1—1, ami kevés önmagában is, a tanulók számához viszonyítva méginkább. Használt tankönyvek az elfogadottak. A tanítás eredménye: kielégítő. Vallástanító: Göndöcz István s. lelkész. Tiszteletdíja az államtól 200 korona. A vizsga június 12-ikén tartott meg.

d) Az áll. polgári leányiskolának volt 40 növendéke. (15—16—5—4.) A használt tankönyvek a kerületileg megállapítottak. Heti óraszám: 4. Osztályonként 1—1. A tanítás eredménye: kitünő. Tanított Göndöcz István s. lelkész. Tiszteletdíj az államtól 200 korona. A vizsgát megtartották június 12-ikén.

e) A róm. kath. érseki felsőbb leányiskolában is tanult 3 ref. növendék, akik a polgári leányiskolai vallásórákra jártak.

Az összes intézetekbe járó ref. tanulók száma: 203. Vizsgai biztos mindenütt Dr. Tüdös István volt.

7. *Nagyrocze.* A polgári iskola növendékei — a gömői egyházmegyének mult évi intézkedése folytán — most már külön oktattattak a felsőkereskedelmi iskola növendékeitől, összesen heti 3 órán. Növendékek száma amott 2, emitt 10. Tanulták Kovácsy Bibliái vallástanát és Ker. Hittanát; a felsőkereskedelmiben Kovácsy és Farkas Egyháztörténetét. A tanítás eredménye jó a mult évihez képest határozott haladás tapasztalható. Tanított Szoboszlay Mór intézeti tanár, aki növendékeivel Pünkösdkor megjelent a gicei templomban tartott istentiszteleten. Vizsgai biztos Réz László rozsnyói lelkész volt.

8. *Rimaszombatban* az áll. polgári leányiskolában tanított heti 4 órán, a kiszabott könyvekből, Bódi Dénes s. lelkész, kitünő eredménnyel. Hetenkint 1 órán külön énektanításban is részesültek s vasárnaponként egy tanítónő vezetése alatt az isteni tiszteleteken is résztvettek. Vizsgai biztos Czinke István volt.

9. *Rosznó.* Az ev. főgimnáziumba járt 47 növendékünk; a róm. katolikusba 2; az ev. polgári leányiskolába 12. Ez intézetekben az összes heti óraszám 7. A tananyag teljesen feldolgozva, az ének szöveg- és dallamszerint kellően begyakorolva. A tanításban most is kitünő eredményt ért el Réz László lelkész, aki ezenkívül még az állami elemi, róm. kath. elemi, bányatelepi elemi s az iparostanonciskolában is tanított 64 gyermeket, heti 6 órán, a legnagyobb lelkiismeretességgel és a legszebb sikerrel. Vizsgai biztos Dusza János pelsőci lelkész volt.

10. *A sárospataki* áll. tanítóképezdében tanult 77 növendék (19—22—17—19) a kerület által kijelölt kézikönyvekből, a Harsányi István vallástanár buzgó és szakavatott vezetése mellett, kitünő sikerrel. A IV-ik osztály növendékei közül 9 tett kántori vizsgát. Vizsgai biztos Bálint Dezső volt.

11. *Sátoraljauhely* a) A róm. kath. főgimnáziumban volt 57 növendék (tavaly 52), b) a magán polg. fiúiskolában 18 (tavaly 11), c) az áll. polg. leányiskolában 35 (tavaly 46), d) a róm. kath. leánynevelő intézetben 8 (tavaly 7). Összes létszám: 118. Tanórák száma osztályonként 2—2, mindenütt 2—2 osztály összevonásával.

Összes óraszám: 20. A tanítás átlagos eredménye a gimnáziumban jeles, egyebütt kitünő. Az éneket alkalmilag a vallásórákon a vallástanár tanította, a polg. leányiskola kivételével, a hol azt heti egy órán Szalay Béla orgonista teljesítette. A kézikönyvek az egyházkerület által kijelöltek. A tanítást mindenütt Marton János állandó vallástanító lelkész végezte, most már a gimnáziumnál is az intézet saját helyiségében. Vizsgai elnök Fejes István volt, aki jelentésében kiemeli, hogy a tanítás szép sikerét az is nagy mértékben előmozdította, hogy a vallástanító lelkész a Szemelvényes Bibliát és megfelelő Olvasókönyveket a tanítás minden fokán szakértelemmel felhasználta.

12. *Tokaj.* Az áll. polg. fiúiskolában volt 18 növendék (4—4—6—4). Két csoportban tanulták a Tüdős-féle hit- és erkölcsant s a Radácsi-féle egyháztörténetet, tehát figyelmen kívül hagyták az egyházkerület idevonatkozó utasítását. Tanított Horváth János lelkész. A tanítás eredménye különben kitünő. A lelkész éneket is tanított. Tiszteletdíja 100 korona. Vizsgai megbizott: Szöllösy József tolcsvai lelkész volt.

13. *Ungvár.* Az ungvári középfokú iskolákba járt összesen 110 növendék, a kik heti 18 órán részesültek vallásoktatásban, a tananyag teljes feldolgozása mellett, kitünő eredménnyel. És pedig nemcsak a szorosán vett vallásoktatásban, de rendszeresen tanított éneklésben is kitünő az eredmény. A gimnázium és reáliskola növendékei együtt tanultak. Itt volt 61 növendék. Óraszámok: 10. Az I—II. osztályt tanította Kiss Jenő s. lelkész, a többi Komjáthy Gábor lelkész. A polg. leányiskolában volt 36 növendék. Tanította heti 4 órán Komjáthy G. A fitanítóképzőben volt 4 növendék. Heti 1 órán tanította Kiss Jenő. A nőtanítóképzőben volt 1 növendék. Tanította heti 1 órán Komjáthy. Ezenkívül az agyagipari szakiskola 4 és a gör.-kel. felsőnépiskola 4 növendékét heti 1—1 órán Kiss Jenő tanította. E szerint a lelkész tanított összesen 11 órán hetenkint és a s. lelkész 7 órán. Ezért kaptak összesen 1500 korona tiszteletdíjat. És pedig az államtól 400 koronát, a kerülettől 600-at, az ungi egyházmegyétől 300-at, az ungvári egyháztól 200-at. Vizsgai megbizott Pataki Pál ungtarnóci lelkész volt, aki jelentéséhez kime-

ritő táblázatos kimutatást csatolt s a növendékek névsorát is, a tananyag részletes, pontos feltüntetésével együtt.

14. Végül betérjesztem a nem ref. képzőintézetekben végzett tanítójelöltek vallás- és énektani képesítő pótvizsgálatáról Eperjesen, az állami tanítóképző intézetben, 1909. június hó 19. napján felvett jegyzőkönyvet, melynek tanúsága szerint a nevezett napon pótvizsgát tett 7 tanítónő és 13 tanító növendék a következő eredménnyel: Kiss Ilona vallástanból és módszertanból jeles, énekből kitünő; Molnár Margit kitünő; Pásztor Emma kitünő; Simon Anna kitünő; Spitovszky Sarolta kitünő; Szeles Zsuzsánna kitünő; Vattay Ilona vallástanból jeles, énekből és módszertanból kitünő; Helmeczy József vallástan és ének jó, módszertan jeles; Jánvári István ének jeles, vallás- és módszertan kitünő; Kántor Péter vallás és ének jó, módszertan elégséges; Kiss Károly vallás jeles, ének kitünő, módszertan jó; Palcsó Sándor jeles; Urbán József vallás- és módszertan jeles, ének jó; Vita Károly kitünő; Marikovszky Pál vallás jeles, ének- és módszertan jó; Török Béla ének jeles, vallás- és módszertan elégséges; Diószeghy Jenő elégséges; Kassai József jó; Körösy Pál jeles. Mindnyájok részére a vallás- és énektanításra jogosító Igazolvány kiállított.

Bacsokay Ferenc végzett képezdei növendék szintén vizsgára bocsáttatván, vallástanból elégséges, énekből és módszertanból jó osztályzatot nyert. Igazolványa azonban csak akkor fog kiadatni, ha tanítói oklevelét a bizottság elnökénél bemutatja.

Tisztelettel kérem jelentésem tudomásul vételét.

Közgyűlésünk a jelentést örvendetes tudomásul veszi s egész terjelmében jegyzőkönyvébe iktatja. Egyszersmind

1. Utasítja a tokaji egyház előljáróságát, hogy a külön-énekóra kieszközlésére, saját hatáskörében tegye meg a szükséges lépéseket.

2. Az ungi egyházmegyét újból felhívja az ungvári vallástanítás ügyének az 1908. évi őszi közgyűlés 70. sz. határozatának 2. alpontjában foglalt módon való végleges rendezésére s jövő

tavaszi közgyűlésünknek ez ügyben való jelentéstételre.

3. A vallásvizsgákra kiküldendő egyházkerületi megbizottakat ugyancsak felhívja, hogy jelentéseiket az 1908. évi őszi közgyűlés 70. számú határozatának 4. alpontjában foglalt kívánalmak szerint állítsák egybe.

37. Egyházkerületünk *lelkészképesítő bizottsága* beterjeszti az 1909. év június 20—23. és szeptember 13—15. napjain tartott vizsgálatokról írott jegyzőkönyveit a következőkben:

A tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészképesítő bizottságának jegyzőkönyve. Felvétellett Sárospatakon, 1909. június 20—23. napjain.

Elnökök: Révész Kálmán esperes, Debreceni Bertalan egyh.-ker. világi tanácsbíró. Jelenvannak: Czinke István, Komjáthy Gábor, Novák Lajos, Rohoska József, Nagy Béla és Radácsi György bizottsági tagok, utóbbi ugyis mint jegyző.

1. Radácsi György biz. jegyző jelenti, hogy *Kun Bertalan* püspök úr gyöngélkedése miatt nem vehet részt a lelkészi vizsgálatokon s helyetteséül *Révész Kálmán* abauji esperes urat, lelkészvizsgáló bizottságunk rendes tagját kérte fel.

Lelkészképesítő bizottság őszinte részvétellel a főtiszt. püspök úr kényszerült elmaradása iránt, a helyettesítésére nézve tett intézkedését tisztelettel veszi tudomásul s *Révész Kálmán* urat mint elnökhelyettest szívélyesen köszönti.

2. *Meczner Béla* világi bizottsági tag s rendszerinti helyettes világi elnök, valamint *Ragályi Béla* világi bizottsági tag is akadályozva lévén a vizsgálatra való megjelenésben,

lelkészvizsgáló bizottság, midőn elmaradásukat sajnálattal tudomásul veszi, a világi elnöki szék elfoglalására *Debreceni Bertalan* bizottsági tagot kéri fel.

3. *Csabay Pál* gömöri esperes, halaszthatatlan hivatali teendői miatt szintén nem jelenhetvén meg,

lelkészvizsgáló bizottság az ő elmaradását is sajnálattal veszi tudomásul.

4. Helyettes elnökök elfoglalván székeiket, a bizottság megjelent tagjait szeretettel üdvözlik s bizottsági jegyzőt

a vizsgálat előkészítését ismertető előterjesztésre hívják fel.

5. *Radácsi György* biz. jegyző jelenti, hogy a püspöki hivatalhoz 18 segédlelkész folyamodott a második vizsgálatra bocsátásért, mind olyanok, akik ezelőtt 2 évvel tették le az első vizsgálatot és pedig részint június, részint november hóban, az első lelkészi vizsgálatra pedig 5 végzett theologus ifjú jelentkezett. Az engedélyt valamennyien megkapták s a számukra kitűzött írásbeli tételket — házi dolgozatok gyanánt — mindnyájan megfejtették s dolgozataikat a szaktanárok átnézték és megbírálták s a második vizsgálatra vállalkozók közül 16-an a zárthelyi írásbeli dolgozatot is elkészítették, amelyek szintén a szaktanárok ítélete alatt vannak. Két segédlelkész, t. i. *Éles István* és *Papp József*, az előbbi saját gyöngéledésére és nehéz családi körülményeire, utóbbi, mint akadémikus, külföldi tanulmányainak nyugodt folytathatására való hivatkozással, kérte, hogy részükre szeptember tűzesség ki vizsgálati időül, amikor a végzett theologus ifjak nagyobb része miatt különben is kikerülhetetlen a vizsgálat tartása; ezek zárthelyi dolgozatot nem is készítettek. Az írásbeli dolgozatok értékét a szaktanárok vannak hivatva meghatározni.

Lelkészvizsgáló bizottság az előadói jelentést tudomásul vevén, kimondja, hogy a 16 segédlelkészt kivétel nélkül szóbeli vizsgálatra bocsátja, ha írásbeli dolgozatuk a kellő mértéket megüti. Közülök azonban azok, akik az első vizsgálatot 1907. november havában tették le, t. i. *Háda Sándor*, *Kovács Béla*, *Nagy Lajos*

és Soltész Andor — a vizsgálat sikeres letétele esetén is csak úgy kaphatnak bizonyítványt, hogy arra rávezeti a bizottsági jegyző, hogy az csak az első vizsgálat letételétől számítandó 2 év teljes elteltével tekinthető érvényesnek.

Éles István és Papp József — a szeptemberi vizsgálaton megjelenhetnek.

6. A szaktanárok a házi és zárthelyi dolgozatok felőli véleményük nyilvánítására hívatván fel, miután a beadott dolgozatokat a szóbeli vizsgálat alapjául mind elfogadhatóknak minősítették,

a szóbeli vizsgálat megkezdését az elnökség elrendelte és pedig úgy, hogy a második vizsgálatra jelentkezettek fognak előre vizsgálat alá vétetni s e közben az első vizsgálatra jelentkezettek zárthelyi írásbeli dolgozatot készítenek.

7. A második lelkési vizsgálat eredménye a következőleg állapított meg:

	Gyakorlati theol.	Egy- házjog	Magy. prof. e. tört.	Gyak. biblia magy.	Írásb. vizsg.	Ált. oszt.
1. Molnár Gyula ...	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
2. Kánya Gyula ...	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
3. Lengyel István ...	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
4. Pozsga József ...	jeles	jó	jeles	jó	jó	jó
5. Fóris János ...	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
6. Hegedűs László ...	jó	jó	jeles	jó	kielég.	jó
7. Nemes Zoltán ...	kielég.	jó	jó	jó	jó	jó
8. Kádár Albert ...	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
9. B. Varga Imre ...	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
10. Máté Miklós ...	jó	jeles	jeles	jó	jó	jó
11. Csatáry Dezső ...	jó	jó	jó	jó	jó	jó
12. Körössy György ...	jó	kielég.	jó	kielég.	jó	kielég.
13. Háda Sándor ...	jó	jó	jó	jó	jó	jó
14. Kovács Béla ...	jó	kielég.	kielég.	kielég.	jó	kielég.
15. Nagy Lajos ...	jó	kielég.	jó	kielég.	kielég.	kielég.
16. Soltész Andor ...	jó	jó	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.

8. A második lelkési vizsgálatot tett segédlelkészek behívattván, előttük az eredmény felolvastatott s őket a lelkési elnök atyafiúi intelmek és jó kívánatok között bocsátotta további útjokra.

9. Az időközben készített első lelkészi vizsgálati zárt helyi dolgozatok felől a szaktanárok kedvezően nyilatkoztván, az 5 jelentkező kivétel nélkül szóbeli vizsgálatra jogosíttatott s azt a következő eredménnyel tették le:

	Őszöv. írás- magy.	Ujszöv. írás- magy.	Bibliai vallás- tan	Ker. vallást.	Ker. er- kölcst.	Írásb. vizsg.	Ált. oszt.
1. Hubay Mihály ...	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
2. Topa József ...	jó	jó	jó	jó	kielég.	jó	jó
3. Molnár Sámuel ...	jeles	jó	jeles	jó	jó	jó	jó
4. Farkas Dezső ...	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
5. Muzsi István ...	jeles	jó	jeles	jó	jó	jó	jó

10. A behívottak előtt az eredmény felolvastatván,

lelkészi elnök utasította az illetőket a kibocsátvány megszerzése végett a püspök úr felkeresésére s egyúttal lelkőkre kötötte a lelkészi hivatalra való komoly készületet s a rendelkezésükre álló két gyakorlati év lelkiismeretes meghasználását s őket áldáskívánások között elbocsátotta, a Hubay Mihály által kifejezett köszönetet a vizsg. bizottság atyai indulatokkal fogadván.

11. A bizonyítvány-könyvbe s a bizonyítványokba az eredmény bevezettetvén,

azokat a bizottság tagjai aláírásukkal pecsételték.

12. Révész Kálmán püspökhelyettes a biz. tagoknak meleg köszönetét nyilvánítván, vlszont a biz. tagok az elnökséget tisztelettel köszöntvén,

elnökség a vizsgálatot befejezettnek jelentette ki.

Jegyzette Sárospatakon. 1909. jun. 24.

Radácsi György
biz. jegyző.

A tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészvizsgáló-bizottságának 1909. szept. 14--15. napjain Sárospatakon tartott lelkészi vizsgálatokról felvett jegyzőkönyve.

Elnökök: Révész Kálmán abauji esperes, Ragályi Béla f.-borsodi e.-megyei gondnok.

Jelenvannak: Csabay Pál gömöri esperes, Czinke István rimaszombati, Komjáthy Gábor ungvári lelkészek, Debreceni Bertalan e.-ker. világi tanácsbíró, Novák Lajos, Rohoska József, Nagy Béla theol. tanárok, Radácsi György theol. tanár s biz. jegyző.

1. Révész Kálmán mint püspöki megbízott, a megjelent tagokat szívélyesen köszönti s Meczner Béla elmaradása miatt Ragályi Béla felsőborsodi e.-megyei gondnokot a világi elnöki szék elfoglalására kéri fel.

Bizottság a köszöntést szívélyesen viszonozván s Meczner Béla világi tag bejelentett elmaradása tudomásul vétetvén, elnökség a bizottsági ülést megnyitottnak jelenti ki s felhívja bizottsági jegyzőt szokásos jelentésének megtételére.

2. Bizottsági jegyző jelenti, hogy teljes vizsgálat-tételre 12 végzett ifjú jelentkezett, egy pedig két tantárgyból való javításra. Házi és zárthelyi írásbeli dolgozatait a 12 elkészítette, beadta s azokat a szaktanárok átvizsgálták; az egyetlen javító a rendkívüli s.-lelkészi minőségben töltött egy évi idejét kifogástalanul igazolta s így valamennyi szóbeli vizsgálatra bocsátható, ha a szaktanárok véleménye az írásbeli dolgozatokra nézve kielégítő.

Előadó jelentése tudomásul vétetett s miután a szaktanárok a beadott írásbeli dolgozatok felől megnyugtatólag nyilatkoztak, elnökség a szóbeli vizsgálatot elrendelte s az első lelkészvizsgálat eredménye a következő:

	Őszöv. írás- magy.	Újszöv. írás- magy.	Bibliai vallás- tan	Ker. vallást.	Ker. er- kölcst.	Írásb. vizsg.	Ált. oszt.
1. Tóth János	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
2. Czinyéry Barna ...	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
3. Lenkey Gyula	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
4. Berecz Antal	jó	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
5. Mesko Dezső	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
6. Novák Lajos	jó	jó	jó	kielég.	kielég.	jó	kielég.
7. Baraxa Lajos	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
8. Dall Gyula	jeles	jó	jó	jó	jó	jó	jó
9. Dávid Károly	kielég.	kielég.	jó	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
10. Ablonczy László ¹⁾	kielég.	kielég.	kielég.	elégtel.	kielég.	kielég.	
11. Verebélyi Barna ...	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
12. László Sándor	jó	jó	jó	kielég.	kielég.	jó	kielég.

1) 3 hó múlva javíthat.

Fóris Béla 1908-ban ker. vallástan és ker. erkölcs-
tanból szerzett elégtelen osztályjegyeit kielégítőre javi-
vította s így általános osztályzata kielégítő lett.

3. A júniusi vizsgálatról ide áttett Éles István és Papp
József s.-lelkészek zárthelyi írásbeli dolgozataikat elkészít-
vén és beadván, szintén szóbeli vizsgálatra bocsáttattak s
mindkettőjük minden tantárgyból jeles készültségűnek
bizonyított s írásbeli vizsgálatuk is jelesre méltattatván,
általános osztályzata mindkettőjüknek jeles, ami előttök
kihirdettetett.

4. *Kirner Albert* és *Cseh József* végzett hittanhallgatók
igazolt betegségükre való tekintettel első lelkészi vizsgá-
latuk letehetése végett későbbi — esetleg decemberi határ-
idő kitűzését kérik.

Amennyiben szükségessé válik ilyen későbbi
vizsgálat tartása, kérelmüket kész a lelkész-
vizsgáló-bizottság teljesíteni.

5. A vizsgálat végére Kun Bertalan püspök úr meg-
jelenvén, az első lelkészi vizsgálatot tett ifjakat — a
vizsgálati eredmény kihirdetése után — a szokott ünne-
pélyességgel kibocsátotta s őket szent hivatásuk mennél
eredményesebb teljesítésére buzdította, amit a vizsgálatot
tett ifjak szónoka hálás köszönettel méltányolt, nem-
különben a vizsgáló-bizottság és tanári kar fáradozásait is.

6. A vizsgáló-bizottság elnöksége és tagjai a bizonyít-

ványkönyvbe és az egyesek bizonyítványába bevezetett eredményt aláírásukkal hitelesítvén,

kölcsönös jókívánatok között rendes foglalkozásukra szétosztak.

Jegyzette Sárospatakon, 1909. szept. 16.

Radácsi György,

biz. jegyző.

Egyh.-ker. közgyűlés a beterjesztett két-rendbeli jkvet köszönettel fogadván, a lelkészvizsgáló-bizottságnak elismerését nyilvánítja s a jegyzőkönyvet egész terjedelmökben saját jegyzőkönyvébe veszi fel.

38. Egyházkerületünk *missiói bizottsága* a missiói egyházak állapotáról a *következő jelentést* terjesztette a közgyűlés elé:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Az egyházkerületünkben lévő missiói egyházak 1908. évi állapotáról a következő jelentést van szerencsénk a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés elé terjeszteni:

1-ször. Egyházkerületünk területén ez idő szerint 11 missiói egyház van szervezve. Ezek közül tizet az orsz. ref. közalap támogat. Egyet, t. i. a rozsnyóit, az egyházkerület tart fel. Egyet, t. i. az egri egyházat, az egyházkerület is segívez. Az egyházkerület évi segélye 2000 korona, — az orsz. közalap évi adománya: 6400 korona.

A megbízott missionáriusok közt van tiz lelkész és egy tanító, t. i. az abodi: Remenyik Lajos. Munkakörük a megszabott lelkészi funkciókon, u.-m. az igehirdetésen, keresztelésen, esketésen, úrvacsora osztáson, korfirmációi oktatáson, temetésen kívül kiterjed a családok, a betegek látogatására, erősítésére, buzdítására — és a ref. vallású növendékek vallástani nevelésében és oktatásában csúcsosodik ki. A tizenegy missiói alkalmazottunk és az egri és dobsinai kiségitő tanerő, tanított a múlt évben 50

nem felekezetünkhöz tartozó elemi és középfokú iskolában: 879 ref. vallású növendéket heti 103 órán. A jelentések szerint mindenütt megnyugtató, sőt a legtöbb helyen kitűnő eredménnyel.

A múlt évben a missziók viszonyaiban változás nem fordult elő. Személyi változás annyi történt, hogy a derék homonnai lelkész: Janka Károly helyét a sok reményekre jogosító jeles ifjú: Böszörményi Sándor foglalta el. Kívánatos is, hogy legjobb fiaink állíttassanak ezekre a nehéz őrállomásokra, akik biztosabban megállják helyöket s akik sokoldalú tapasztalatokat szerezve, később is, más mezőkön is, legerősebb harcosaivá lehetnek aztán anyaszentegyházunknak.

Missziói egyházainkban a helyzet általánosan megnyugtató. A lelkészek szeretettel s híven végzik sokszor nagy fáradsággal járó, terhes kötelességeiket. A hívek buzgó, vallásosak, egyházasak, áldozatkészek s a köztapasztalat szerint, egyházunkhoz ragaszkodóbbak, mint a rendezett viszonyok közt élő gyülekezetekben. Fordultak elő a múlt évben is kiemelkedő, örvendetes jelenségek, melyeket a következőkben sorolhatunk el:

2-szor örvendetes dolgok: Az *egri egyháznak* Eger városa templomhelyül, a város egyik főterén, 306 □-öl területet ajándékozott, amely körülbelül 20,000 korona értéknek felel meg. Ugyanott a hívek az új templom építésére felajánlottak 10,592 koronát négy évi befizetésre. A lucskai körzetben, *Szobránc-Tibán*, a díszes új templom építése a befejezéshez közeleg. A homonnai körben, *Mezőlaborcon* az államvasutak igazgatósága templomhelyül 166 □-öl területet ajándékozott. *Ózdon*, a múltra való visszatekintő jelentés szerint, 20 év alatt a 200 lélekből álló, gyenge gyülekezet 1040 lélekből álló erős gyülekezetté fejlődött, amelynek van immár szép, új temploma, lelkészlaka s az egyházi terheket szívesen hordozó, buzgó, erős hitű népe. Ózdon kívül Bodrogszentes, Vámoslucska, Bacska örömmel dicsekszik a szórványok híveinek nagy templomszeretetével s áhítatosságával. Az eperjesi egyház előjárósága a Makó Márton és neje emlékének megörökítésére 200 koronás siremléket emeltetett. — De:

3-szor, *vannak itt-ott kedvezőtlen állapotok is.* Így

p. o. az eperjesi lelkészi állás szervezésének az ügye mostanáig se bírt előre haladni. A felterjesztett kérvény ott rekedt a miniszteriumban. A minaji templomépítés ügye, a hívek szegénysége miatt nem haladhat előre. A homonnai egyház állandó szükséggel küzd. Az adósság kamatait nem tudja miből fedezni, az elavult templomtető ren oválásáranincsen semmi fedezete. Az adócsökken-tési alapból mindössze 319 korona segélyt kap. Az adósság kamatára és törlesztésére a Konvent nem adott segélyt. Hasonlóképen áll ez az ügy Rozsnyón is. Az egyház itt is mindössze 152 korona adócsökkentési segélyben részesül. Múlt évi kamathátraléka: 396 korona. A hívek ezekben a missiói egyházakban sokszor változnak, ide-oda költözködnek s e miatt az egyháznak a háztartása nem nyugszik biztos alapon. Homonnán, a mi missiói lelkészünket az ág. hitv. egyházmegye arra szeretné köte-lezni, hogy a ref. lelkész a lutheránus énekes és hittani könyvek alapján tanítsa az ág. ev. növendékeket.

Néhány egyházból a táblás kimutatás még most is hibásan kitöltve érkezett be, — az utazási napló igazo-lása is több helyen hiányos. Az abodi tanító semmiféle jelentést nem adott be. Egyetlen igazoló irat innen az egyházlátogatási rovatos jegyzőkönyv. Ez is fogyatékos.

Az egyes egyházakból való részletes jelentések a következők:

I. Abauji egyházmegye.

1. *Eperjes-Sárosi kör.* Lelkész: Eröss Károly tarca-vajkóci lelkész. A kör kiterjed Sáros- és Szepesmegyék egész területére. A lélekszám a régebbi összeírás szerint: 487. De a beszolgáló lelkész mostani jelentéséből az tűnik ki, hogy a lélekszám már jóval nagyobb. Különö-sen pedig Szepesmegyében növekedik nagyobb mértékben a ref. lelkek száma, akik a nagy távolság és szétszórtság miatt csak ritkán vehetik igénybe hitfelekezeti papjuk szolgál-atát — s gyermekeiket sem taníttathatják hitelveink szerint.

Lelkész, jelentésében előadja, hogy a missiói köz-pont Eperjes ugyan, de mivel neki a missión kívül

(Abaujmegyében) saját anyaegyháza is van, melyet nem hanyagolhat el végképen, a missióban a lelki gondozást nem teljesítheti oly mértékben, mint kívánatos lenne. „Igaz, hogy hetenként — írja tovább, — két napot töltök Eperjesen, de a vallástanítás annyira igénybe veszi minden rendelkezésre álló időmet, hogy a hívekkel való személyes érintkezésre alig jut valami — és ha ez olykor mégis megtörténik a központon, de nem lehetséges a megye többi részén, ahol pedig szétszóródva, több mint 200 ref. lélek lakik. Így történhetik meg az, hogy a megye területén lakó hívek, de még a központban élők is, vajmi keveset tudnak református lelkészeiről, egyházi szolgálatot többnyire evang. lelkészekkel végeztenek, gyermekeik más felekezetek tanítása szerint nevelkednek, mely felekezetek aztán lassanként magukba szivják a lelki vezetés nélkül szükölködőket . . .“

Igy ír a fiatal missionárius, aki a széles mezőn hamarosan felismerte éles szemével a munkára váró s eddig parlagon hevert földet, az aratásra váró sok gabonát s a szétszórt csontokat.

Jelenti, nyomós okokkal támogatott s széles alapon megírt általános jelentésében, hogy az eperjesi lelkészi díjlevél két év előtt elkészült ugyan s az egyházi hatóságok útján több mint egy éve felterjesztetett állami kiegészítés végett a kultuszminiszteriumba, de ott teljesen megfeneklett az ügy, ami az előbb lelkesedő és tette kész híveket egészen lehangolta és elkedvetlenítette, úgy, hogyha ez a bizonytalan állapot még sokáig tart, a régi buzgóságot igen nehéz lesz újra felébreszteni. Kéri ennélfogva, hogy ez a rég húzódó önállósítási ügy a Konvent útján a kultuszminiszteriumban megsürgettéssék.

Rámutat jelentésében arra is, hogy a szepesi missiói lelkészség felállításának az ügye is teljesen megérett. *Korompán* (Krompach) 200 ref. vasgyári munkás áhítozik a ref. istenige után. *Iglón* 160-ra tehető a ref. hívek száma.

Ezeket egy kitűnő hívünk, Matolcsi János iglói rendőrkapitány, buzgó kálvinista lelke tartja össze ez idő szerint. Évenként saját elhatározásukból meghívott ref. lelkész közbejöttével 4—5 ízben tartanak úrvacsorá-

val összekötött istenitisztelelet. Vezetőjük buzgólkodására 35 példány Téli ujságot hordattak s 15 drb Prot. Árva-házi képes naptárt vásároltak. *Késmárkon* 110-re, *Löcsén* 150-re tehető a reformátusok száma. Tehát, a megye többi részét nem is számítva, e négy szepesi városban 620 ref. lélek van, akiknek ref. hitfelekezeti gondozása teljesen el van hanyagolva.

Az egyházi élet a múlt évben is a megszokott mederben folyt. Lelkész a hívek látogatása és az istenitisztelelet tartása végett beútazott 661 kilométer távolságot. Urvacsorával egybekötött istenitisztelelet tartott Eperjesen 4-szer, Bártfán 1-szer, Iglón 1-szer, ez utóbbi helyen az év utolsó délutánján prédikációs istenitisztelelet végezt. Konfirmált 3 fiú növendéket, keresztelt egyszer, temetett kétszer. Meglátogatta még külön a Kisszebenben, Bártfán, Löcsén és Korompán lakó híveket.

A hitoktatás teljesítése végett összesen 2158 kilométer utat tett meg. A heti órák száma pedig az év első felében 6, a másik felében 12 volt; az összes vallás-tanítási órák száma 300-ra ment. Ezenkívül végezte a konfirmációi oktatást. Az 1907/8. tanévben tanított 4 középfokú és 1 alsófokú tanintézetben, u. m. az állami tanítónőképezdében, az evang. és gör. kath. tanítóképző-intézetben, a kir. kath. főgimnáziumban és a tanítónő-képző-intézet gyakorló elemi iskolájában. Növendéke volt: az állami tanítónőképzőben 19, az evang. tanító-képzőben 17, a gör. kath. képzőben 3, a gimnáziumban 2, az elemiben 3, összesen: 44.

Az egyház bevétele volt, mely kamatokból és önkéntes adakozásból folyt be: 1579 kor. 92 fill. Ebből kamat 1113 K 95 fill. Adakozásból való: 234 kor. Pénztári maradvány: 465 kor. 97 fill. Tőkepénz: 9801 kor. 19 fill. Templomépítési alap az e.-kerület kezelésében: 18.303 kor. 66 fill. A presbiterium néhai Makó Márton és neje hamvai felé, aki pár évvel ezelőtt az egyháznak egy 9000 kor. érő házat hagyományozott, hálája jeléül, 200 korona értékben csinos síremléket állíttatott.

Az utazási napló kellően igazolva van. A népmozgalmi táblázat helyesen van kitöltve. Az egyházlátogatási jegyzőkönyv az iratokhoz van csatolva.

II. Alsóborsodi egyházmegye.

2. *Eger*. Lelkész: Tóth István. Lélekszám Egerben: 733, a szórványokban 42, összesen 775.

A lelkész erejét és idejét Eger kötötte le ez évben is túlnyomó részben. De most azért talált módot arra is, hogy a szórványbeli híveket felkeresse. Január 10-én temetett Verpeléten, jun. 9-én 2 községet, július 6-án 4 községet, aug. 12-én 12 községet, aug. 13-án 7 községet, aug. 14-én 4 községet, aug. 15-én 1 községet keresett fel s erősítgette híveinket a hitökhöz való ragaszkodásban. A szórványokban 42 lelket talált.

Ezen kívül az anyaegyházban minden vasárnap dél előtt és délután rendes istenitiszteletet tartott. Dél előtt e mellett a törvényszéki fogházban a ref. raboknak minden vásár- és ünnepnapon predikált, 6-szor azoknak is úrvacsorát osztott. A hívei közt, továbbá a női irgalmas kórházban és a katonai kórházban a betegeket meglátogatta s azoknak úrvacsorát osztott. A bevonuló ujoncnak október, november és december hónapokban, 8 héten át 1—1 órát adott a vallástanból és egy ízben úrvacsorát is osztott.

Ezeken kívül 106 közép, polgári és iparos-tanonc iskolai növendéknek tanította a vallást heti 24 órán. Huszonkét növendéket készített elő heti 4—5 órán a konfirmációra.

A középiskolai énektanítást heti 1 órán, az állami és róm. kath. elemi iskolákba járó növendékeinek vallás-oktatását heti 6 órán Fekete János áll. elemi isk. tanító — énekvezér teljesítette.

A gyülekezet lelkét ez idő szerint a templomépítés vágya foglalja le egészen. Imaháza oly szűk, hogy a 196 ref. iskolás növendék befogadására is elégtelen, pedig a hívek és a katonaság is buzgón látogatják az istenitiszteletet. Ebben a helyzetben kieszközölték a gyülekezet vezetői azt, hogy Eger városa a templomépítés céljaira, a város szívében ajándékozott egy 20.000 kor. értékű 306 □-öl területet, azzal a kikötéssel, hogy a ref. egyház a templomépítéshez 4 év alatt hozzákezdjen. A hívek is megmozdultak. S a csatolt „Kimutatás“ szerint 1909.

március 15-ig 10.592 koronát ajánlottak fel 4 évi befizetésre. A gyűjtés tovább folyik. De a gyülekezet a közalaptól nyerendő nagyobb mérvű tökesegélybe veti a reménységét.

A jelentéshez a táblás kimutatás, az egyházlátogatási jegyzőkönyv, az igazolással ellátott utazási napló, pontosan csatolva vannak.

III. Alsózempléni egyházmegye.

3. *Bacskai kör.* Lelkész : Verebélyi József. Lélekszám a körzetben : 455. Ide tartozik: Batyán, Bély, Kaponya.

A lelkész működése most is olyan irányú volt, mint a megelőző években. Az ide tartozó fiókegyházakban, u. m. Batyánban, Bélyben és Kaponyán a híveket meglátogatta: keresztelt 13, esketett 4, temetett 13 esetben; konfirmált Batyánban 4, Bélyben 5 gyermeket. Betegeknak úrvacsorát tartott 8-szor. Vallásoktatásban részesített a batyáni és bélyi róm. kath. iskolákban összesen 31 növendéket heti 1—1 órán. Az egyházmegyei jegyzőkönyv szerint, lelkész nagy gonddal és körültekintéssel végzi kötelességeit.

4. *Bodroszentesi kör.* Lelkész : Miskolczi Endre. Lélekszám a körzetben : 438. A körzethez tartozik: Véke, Boly, Szinyér, Zétény, Rad község és Pusztakeresztur és Körtvélyes puszta.

A lelkésznek ez éven is buzgón végzett missiói teendője abban állott, hogy a híveket családi körükben felkereste, a betegeket meglátogatta, azoknak úrvacsorát osztott, a szinyéri állami elemi népiskolában 15 növendéknek vallástant tanított heti 1 órán. Keresztelt a körzetben 17, esketett 5, temetett 17 esetben; konfirmált 5 növendéket, predikált 7-szer, úrvacsorát osztott 13-szor s vallást tanított az éven 37 órán. Minden esetben imádsággal vezette be a tanítást és szertartást. Az utazásainak összes száma 110. Megtett 681 kilométernyi utat. Kifizetett 280 korona fuvar költséget.

Lelkész nagy elismeréssel szól jelentésében a hívek vallásos buzgóságáról és áldozattételéről. A szórványokban élő hívek a vékei templomba járnak istenitiszteletre.

Úgy itt, mint az összes különböző szertartásoknál, a hívek mindig teljes számmal résztvesznek s buzgón énekelnek, imádkoznak s jelen vannak az utolsó éneklésig. A múlt évben tett adakozás összege 176 koronára megy.

A körzet tőkepenze 3114 korona 60 fillér. Magtári vagyona 41 köből buza, 52 köből gabona. Az 1908. évi bevétel volt 866 korona 40 fillér. Kiadás 536 korona 66 fillér. Maradt 329 korona 74 fillér.

IV. Felsőborsodi egyházmegye.

5. *Abod.* Missionárius: Remenyik Lajos ref. tanító. Lélekszám 79.

Az egyházlátogatási jegyzőkönyvön kívül másnemű jelentés nem érkezett be. Ebből annyi tűnik ki, hogy a tanító növendékeit kitűnő eredménnyel tanította.

6. *Ózd.* Lelkész: Osváth Zoltán. Lélekszám az egész körzetben: 1040. Ózdon kívül ide tartozik: Sajóvárkony, Bánszállás, Somsáj, Járdánháza, Nádasd, Királd, Vasvár, Bolyok, Czenter, Csépany, Mercse.

Lelkész missiói jelentésében visszapillantást vet az ózdi missiói egyház 20 éves múltjára. S hálatelt szívvvel emlékezik meg az isteni gondviselés jóságáról, mely őket úgy megsegítette, hogy már van szép, új templomuk, lelkész-lakjuk, rendezett háztartásuk s a lelkek száma e 20 év alatt 200-ról 1040-re szaporodott.

Az ózdi egyház, a hivatásának élő lelkész buzgó vezetése alatt, a folytonos fejlődés és haladás útján van. Hívei vallásosak, buzgók, áldozatkészek; előljárói tevékenyek, hívek, mások előtt jó példával járók.

A lelkési munkakör kiterjedt ez évben is a központban és a szórványokban élő hívek lelki gondozására. A lelkész prédikált, keresztelt, esketett, úrvacsorát osztott, temetett, konfirmált, tanított. Keresztelt 48 gyermeket; esketett 9 párt; úrvacsorát osztott a központban 6-szor, a szórványokban 6-szor, betegeknek 10-szer; temetett 39-et; konfirmált 5-öt, prédikált minden vasárnap. Vallást tanított hat különböző tanintézetben 120 növendéknek heti 12 órán.

A zárszámadás szerint az egyház bevétele volt: 6920

korona. Kiadása 5122 korona 92 fillér. Maradvány 1797 korona 08 fillér. Az egyház adóssága még 10.200 korona. Kegyadomány volt 70 K, Isten dicsőségére gyűlt 85 K 50 f.

V. Felsőzempléni egyházmegye.

7. *Homonnai kör.* Lelkész: Böszörményi Sándor. Lélekszám 547. Ebből ref. 384, ág. hitv. ev 163. Homonnán lakik 137, a szórványokban 410. A missiói kör kiterjed a homonnai, mezőlaborci, szirmai, sztropkói, és varannói szolgabírói járások területére, 50 községben, 98 ezernyi más vallású és más felekezetű népek közt szétszórva.

Az új lelkész, a ki püspöki kinevezés folytán állítatott ide, 1908. május 3-ik napján foglalta el az állását. Az eddig végzett munkából is kitetszik, hogy a fáradhatatlan s nagy buzgóságú Janka Károly helyére méltó utód kerül, aki nagy körültekintéssel igazgat, buzdít s figyel minden jelre. Csak az a féltő, hogy az ő nagy munkakedvének a szárnyait is le fogja törni a szegénység és az a nagy, szinte átláthatlan munkamező. Első jelentésébe is belevegyül már a panasznak egy pár akkordja. Az egyház 5000 korona adóssággal küzd, melyből nem csak hogy törleszteni nem bír, de még a kamatját sem tudja fizetni. Az adócsökkentési alap mindössze 319 K t ad az egyháznak. Még kevesebb a bevétel, mint eddig. Az adófizetők száma apadóban van. A hátralék sok. A templom elavult s megrongált tetőzetét nincs miből kijavítani. A lelkész 1908-ra kongruát nem kapott, pedig ebből áll a fizetésének a fele. Mindezek nagyon leverő dolgok egy ideális lelkű papra nézve, aki csak most lépett a hivatalába.

Egyébként az új lelkész mindenben a régi, jól kitaposott nyomokon halad. A híveket meglátogatta családi körükben. Isteniszteletet tartott minden vasárnapon, vagy a központban vagy a szórványok valamelyikében. Úrvacsorát osztott Homonnán 6-szor, a szórványokban 11-szer. Keresztelt 15 újszülöttet. Esketett 2 párt. Temetett 11-et. Konfirmált 5-öt. Panaszkodik, hogy itt-ott némely világi hivatalnokok, a gyermekek vallására vonatkozólag, ellenünkben megegyezést igyekeznek kicsikarni. Az egyház-

megyei közgyűlés a konkrét esetek bejelentésére utasította a missiói lelkészt.

Vallástant tanított 5 különböző homonnai tanintézetben 55 ref. növendéknek, heti 7 órán; Mezőlaborcön az állami elemi népiskolában kéthetenként 1 $\frac{1}{2}$ órán, a vizsgáló-bizottságok jelentése szerint, dicséretes eredménnyel. Az ág. hitv. ev. vizsgai képviselő javaslatára a tiszai ág. ev. egyházmegye elrendelte, hogy a mi missiói lelkészünk az ág. ev. növendékeket külön az ő hittani és énekes könyvüket tanítsa. E felett a kérdés felett — helyesen — a f.-zempléni ref. egyházmegye napirendre térést határozott, mivel a nevezett ág. ev. egyházmegye még mind a mai napig sem döntött a homonnai két prot. egyház egyesülése kérdésében, anyagilag pedig egy fillérrel sem járul ez állás feltartásához.

A zárszámadás szerint az egyház bevétele volt: 1164 korona 64 fillér. Kiadása 1059 korona 29 fillér. Maradvány: 105 korona 35 fillér. Isten dicsőségére gyűlt 76 korona. Perselypénz volt 77 korona 13 fillér. Templomalapra adakoztak 11 kor. 20 f-t, orgona-alapra 50 kor.-t.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága Mezőlaborcon a saját területéből, mint régebben a r. kath., úgy most a prot. fiókegyháznak egy 166 □-ölnyi területet adományozott templomépítés céljára. Az adományt, mig egyrészt örömmel fogadta az egyház, másrészt aggódik a szerződés jellegével bíró nyilatkozat 4-ik pontja miatt, amely így hangzik: „4. Ha az átengedett területen felépítendő templom felhagyatnék, vagy bármily okból államhatóságilag beszüntetnének, az esetben köteleles a mezőlaborci ref. fiókegyház-község a magyar kir. államvasutak által kitűzendő záros határidő alatt a templom-épület saját költségén elhordatni stb. . . .“ Az aggály eloszlatására az egyházmegye, illetékes helyen, lépéseket tett, de választ még nem kapott.

A jelentések kiemelik a varannói hívek páratlan buzgalmát, különösen pedig e fiókegyház gondnokának, Bodor Gábor kir. erdőmesternek egyháziasságát, intelligens keresztyén egyéniségét, aki szép, vezérlő lelkével mindenütt ott van, ahol az áldozattételre, segedelemre, buzdításra szükség van.

VI. Gömöri egyházmegye.

8. *Rozsnyó*. Lelkész: Réz László. Lélekszám Rozsnyón: 461, a szórványokban: 148, összesen: 609. Ide tartoznak: Dobsina, Betlér, Csucsom, Krasznahorkavár-alja, Sajóháza, Alsósajó, Gócs, Oláhpatak.

Az egyház életében semmi lényegesebb új mozzanat nem fordult elő. Az elmúlt 1908. évet is a békeség és egyetértés jellemezte. A hitélet és egyháziasság tekintetében panasz nem merült fel. Az elhúnyt főgondnok helyére dr. Katona László választott főgondnoknak.

A lelkeszi munka kiterjedt a vasárnapi és ünnepi istenitisztelei szolgálatokon kívül és az úrvacsoraosztásokon, keresztelésen, esketésen, temetéseken kívül a konfirmándusok és az összes ref. ifjak vallásoktatására, az egyes családok és betegek látogatására, az „Iparos Ifjak Önképző-Együletében“ a ref. vallású iparos ifjaknak ez együletben való tömörítésére.

Lelkész Dobsinán 4 ízben jelent meg. Háromszor úrvacsorával összekötött istenitiszteleket tartott. Negyedszer a ref. vallású növendékek vallásvizsgáján vett részt.

Rozsnyó mellett mintegy 3 kilométernyire egy új bányatelep létesült, melyen a ref. hívek is folyvást szaporodnak. Szeptemberben itt is új iskola nyílt, amelyben 8 ref. növendékünk van. Lelkész ez éven már ezeket is oktatja. Ezen kívül vallást tanított 7 különböző tanintézetben, heti 13 órán 114 ref. növendéknek.

Dobsinán a vallástant Szombathy László polg. isk. tanár tanította. A három tanintézetben itt 72 ref. vallású növendék tanult.

E jelentésben is megújítatik az a panasz, hogy nincs kántor-tanító, aki az elemi iskolai vallástan- és énektanításban a lelkésznek segítségére volna. A lelkésznek a sok kínálkozó munka elvégzésére nincs elég fizikai ideje. „A rozsnyói anyaegyház — úgymond — mint központ, egymaga is sokkal több munkát kíván, mint amennyit egy munkaerő kielégítőleg elvégezhet.“

Anyagi tekintetben sincs előrehaladás. Az adóhátralék nagyon tetemes. Az adósságok után eső kamatokat nem bírja fizetni az egyház. Kamathátraléka 1908-ról

396 korona. Az adócsökkentési segélykérvény lebonyolítása sem sikerült. Az egyház mindössze 152 korona segélyt kap.

Az egyház adóssága az egyházkerületnél 3600 kor., tőkesegély-tartozás 12.000 korona.

VII. Ungi egyházmegye.

9. *Jenkei kör.* Lelkész: Móré Gábor. A lelkek száma, az anyaegyház hívein kívül, 849. A körhöz tartoznak: Tasolya, Szenteske, Porosztó, Alsónémeti, Kereszt, Karcsova, Felsőnémeti, Székó.

A lelkész munkaköre ugyanaz volt mint a megelőző években. S azt igyekezett most is teljes lélekkel betölteni. A híveket betegség idején meglátogatta s azoknak úrvacsorát osztott. Azután prédikált keresztelt, esketett, temetett a szükség szerint minden alkalommal. Konfirmált 41 növendéket. Tanított a tasolyai állami, szenteskei községi és porosztói állami népiskolában heti 2—2 órán 106 növendéket.

A körzetnek két temploma van. Egyik Jenkén, az anyaegyházban, a másik Kereszten a leányegyházban. A szórványbeli hívek az utóbbiba járnak istenitiszteletre és ez évben is nagy buzgóságot fejtettek ki a templom látogatás körül. Jenkén 227 korona, Kereszten 179 kor gyűlt össze Isten dicsőségére.

Az iskolai épületek úgy Jenkén, mint Kereszten rossz állapotban vannak. A várm. közj. bizottság is sürgeti az újra építésöket. De a hívek szegénysége és új templom-építési terhek miatt való kimerültsége folytán az ügy nehezen halad előre.

A lelkész súlyos betegsége miatt november végétől segédlelkész végzi a hivatalt teendőket. Az utazási napló egyes tételei nem igazoltattak, hanem a szenteskei és tasolyai látogatásokról a gondnokok állítottak ki külön bizonyítványt.

10. *Lucskai kör.* Lelkész: ifj. Szakal István. Lélekszám a körzeten: 1075. Ebből leszámítva az anyaegyházra 230, a solymosi leányegyházra 274-et, a szórványokra esik 571. A kör kiterjed 17 községre.

A lelkész missziói munkásságának a súlypontja ez évben is a vallás- és énektanításra esett. Tanított a szobránci, fogasi és zalacsikai állami népiskolákban 53 ref. vallású növendéket, heti 5—6 órán. Konfirmációi oktatást végzett két helyen, t. i. Lucskán, ahol a helybelieken kívül a közelebbi fiókegyházak növendékeit tanította és Szobráncon, ahol a vallástanításra szánt időnek egy részét használják fel az egész éven át a szobránci és sz.-komorói gyermekek tanítására.

Urvacsoraosztással egybekötött istenitiszteleket tartott Lucskán 9-szer, ahová ünnepek alkalmával a 12—14 km. távolságra fekvő fiókegyházakból is eljöttek a hívek és Solymoson 6-szor, betegeknek itt és amott 8-szor.

Keresztelt, az anya- és leányegyházon kívüli körzetben 17 újszülöttet, esketett 3 párt, temetett 8-at, konfirmált 7-et. Áttérés nem fordult elő. Kitért 1 nősülni szándékozó, idegenből jött férfi.

A hívek vallásos buzgósága s egyházszeretete semmi kívánni valót nem hagyott fenn. A templomot buzgón látogatják, az úrvacsorában részt vesznek, adakozásra s egyházi teherviselésre készek. Isten dicsőségéért 502 kor. 40 fillér gyűlt, dacára annak, hogy egy év alatt 6000 korona körül fizetett az újonnan épült paplakra.

Eddig két temploma volt a körzetnek, t. i. Lucskán és Solymoson, de a harmadiknak az építése is, Szobránc-Tibán, majdnem teljesen befejeződött s nem soká átadható lesz magasztos rendeltetésének. Azonban már most is felmerült az a kérdés, hogy ebben az új templomban ki fog predikálni, ki hirdeti az Isten ígését. Mert a mostani központi lelkész nagy munkája mellett ide ritkán juthat el. Már pedig az volna a kívánatos, hogy itt gyakran, sőt állandóan tartassék istenitisztelek.

A jelentésekben konkrét javaslat ez iránt még nincs. Egyelőre a központi lelkész időnkénti szolgálatával kell az ottani híveknek megelégedniök.

11. *Minaji kör.* Lelkész: Szabó Endre. Lélekszám a körzeten 269. Ebből Minajra esik 54, Katergényre 115, Homokra 62, Kereknyére 38.

A lelkész munkaköre itt is ugyanaz volt, mint a megelőző esztendőkbén. S a lelkész, jól ismert buzgal-

mával, igyekezett azt híven betölteni. Az egyetlen központi templomban prédikált minden vasárnapon. Keresztelt összesen 14 újszülöttet. Esketett 3 párt. Temetett 5-öt. Urvacsorát osztott 8 ízben. Konfirmációi oktatásban részesített 6 növendéket.

A három állami népiskolában, u. m. a minaj-ketergényi, homoki és kereknyi iskolákban vallástanra tanított heti 6 órán 42 ref. növendéket kitűnő eredménnyel. Az éneklésre is ő oktatta a növendékeket. A nyári hónapok alatt vasárnap délelőtt a lakásán jönnek össze a növendékek s ott gyakorolják az éneklést s ismételik a vallástanból a tanultakat.

A lelkészlak javításra vár. A templomot pedig egészen újból kell építeni. Erre a célra a hívek által a múlt évben felajánlt 4000 koronából még eddig semmi sem fizettetett be. Az egyházfentartásra évenként szükséges összegeket, hosszú évek óta, a lelkész a sajátjából fedezi.

Egy vegyes házaspár születendő gyermekeit a főszolgabírói hivatal előtt a mi javunkra ígérte oda.

Isten dicsőségére 37 korona gyűlt.

1. Egyházkerületünk közgyűlése a missziói bizottság jelentését tudomásul veszi s azt egész terjedelmében a hozzácsatolt iratokkal együtt az egyetemes Konventre felterjeszteni határozza.

2. Mivel úgy a homonnai, mint a rozsnyói missziói egyházakban a hívek, sok esetben, nem állandó lakosok, gyakran költözgetnek ide-oda s emiatt az egyházi adóból folyó jövedelem nem olyan állandó, hogy arra biztosan számítani lehetne s mivel már most is mind a két egyház abban a súlyos helyzetben van, hogy adósságainak a kamatait sem képes fedezni, a hívek egyházi adóhátraléka igen tetemes s rendkívüli adókivetéssel nem bír megküzdeni: egyházkerületünk közgyűlése azon tiszteletteljes felterjesztést intézi az egyetemes Konventhez, hogy tekintettel ennek a két egyháznak kivételes és nagyon súlyos helyzetére, azokba, az adósegély ügyében, újból biztosokat kiküldeni,

új tárgyalást elrendelni, adócsökkentési segélyöket felemelni, illetve azok adósságainak kamatára 7% és törlesztésére 5%-os segélyt engedélyezni méltóztassék.

3. Egyházkerületünk közgyűlése utasítja a homonnai és rozsnyói missziói egyházak presbyteriumát, hogy egyházi adósegély iránti kérvényeket megújítva, költségvetéseket a tényleges szükséglethez képest újból elkészítve, a megfelelő iratokkal együtt, sürgősen terjesszék fel püspökünk útján az egyetemes Konventre.

4. Egyházkerületünk közgyűlése a felsőzempléni egyházmegyének azt a határozatát, amely szerint a homonnai missziói lelkész felterjesztésére az ág. hitv. ev. egyházmegyének a vallási- és énektanítási tankönyvekre vonatkozó határozata felett napirendre tért, helybenhagyja.

5. Egyházkerületünk közgyűlése utasítja az abodi tanítót szabályszerű jelentés beadására s a többi missziói lelkészeket arra, hogy jelentéseiket és összes kimutatásaikat, az egyetemes Konvent 1909. évi 295/3. számú határozatában megjelölt utasítások értelmében elkészítve és felszerelve pontos időben adják be s utazási naplóikat minden egyes esetben szabályszerűen igazoltassák.

39. Egyetemes Konventünk elnöksége megküldte egyházkerületünk elnökségének részint tudomásúlvétel, részint további intézkedés végett 1909. évi áprilisi ülésének 31, 241, 243, 245, 249, 250, 252, 254, 255, 256, 258, 259, 268, 270, 279, 299 számú határozatait.

Egyházkerületi közgyűlés a megküldött határozatok közül a 31. (Warga-Zoványi ker. egyháztörténelem ügye), 241. (theol. akadémiai tanárok fizetésének kimutatása), 243. (theol. akadémiai tanárok nyugdíjügye) 254. (a nem ref. tanintézetek vallástanításáról szóló évi jelentés) számúakat tisztelettel tudomásúlvétel veszi;

a 245. sz. *határozatot*, amely a népiskolákra vonatkozó egyh.-ker. kimutatásokat minden év december végére kéri az egyetemes tanügyi bizottság elnökségéhez eljuttatni, az egyh.-ker. népiskolai bizottság figyelmébe ajánlja ;

a 249. sz. *határozatot*, amely ifjúsági egyesületek alakítására és szervezésére kéri az egyházkerületek véleményes javaslatait, — felhívja a népiskolai tanügyi bizottság és a kebelbeli főgimnáziumok és akadémiák előljárásságainak figyelmét, véleményes javaslatokat tavaszi közgyűlésünkre bevárván ;

a 250. sz. *határozat* szerint, amely a népiskolai mulasztások szigorú ellenőrzését sürgeti, a kebelbeli egyházközségek presbitériumait s illetőleg iskolaszékeket az ügy érdekéhez méltó ellenőrzésre s a mulasztók büntetésének szorgalmazására utasítja ;

a 252. sz. *határozat* értelmében, amely az egyes jogakadémiáknál mutatkozó létszámcsökkenés ellen orvosszereket keres és javasol, a sárospataki jogakadémiától jövő évi tavaszi közgyűlésünkre véleményes javaslatot kér ;

a 255. sz. *határozatot*, amely középiskolai vallástanár-képesítési szabályzatot kíván az egyházkerületektől, saját szakbizottságához utasítja ;

a 256. sz. *határozatban* kifejezett kívánsághoz annyival inkább készséggel hozzájárul, mert e tekintetben a kezdeményezés éppen tisztáninenni egyházkerületünktől ered ;

a 258. sz. *határozatban* kifejezett felhívásra egyházkerületünk már f. évi tavaszi közgyűlésében (jkv. 61. p.) határozott s így további teendő nem terhelheti ;

a 259. sz. *határozattal* közölt felszólítást egyes tanárok külföldi tanulmányútjának elősegítésére nézve azzal a kijelentéssel veszi tudomásul, hogy ez irányban egyházkerületünk eddig is megtette a tőle várhatót s ezentúl is szívesen igyekszik megtenni — a lehetőséghez képest ;

a 268. sz. *határozatra* — a gimnáziumi egyházkerületi felügyelet tárgyában — tisztelettel kijelenti, hogy a siker érdekében a fennálló felügyeletet — az igazgatók és igazgatótanácsok útján — kielégítőnek tartja s a felügyelet újabb szabályozását nem kívánja ;

a 270. sz. *határozatot* — a gimnáziumoknál gyakorolt állami felügyelet kiküldötteivel szemben követendő eljárást illetőleg — az érdekelt intézetek igazgatóinak és közvetlen felsőbb hatóságának figyelmébe ajánlja ;

a 279. sz. *határozatra* — a gimnáziumi énektanítási tantervre és utasításra 1909. év végéig az egyetemes tanügyi bizottság elnökségéhez küldendő véleményes javaslatokat illetőleg — a kebelbeli gimnáziumok igazgatóságainak figyelmét felhívja s ugyancsak

a 280. sz. *határozatra* is a gimn. ének- és zenetanítók alkalmazása és jogviszonyainak rendezése tárgyában ;

a 299. sz. *határozatot*, amely szerint Ungváron, Kassán, Egerben és Rozsnyón vallástanítói állások — fedezet hiányában — nem szervezhetők, sajnálattal veszi tudomásul.

40. Olvastatott az Egyetemes Konvent folyó 1909. évi 295. számú jegyzőkönyvének 4. számú határozata a *népesebb szórványoknak kongruás lelkészű anyaegyházközségekké* vagy legalább leányegyházközséggé leendő alakítása tárgyában.

Az Egyetemes Konvent 1909. évi 295/4. számú jegyzőkönyvi kivonata értelmében egyházkerületünk felhívja az egyházmegyéket, hogy a területükön fekvő missiói egyházakban lévő népesebb szórványoknak kongruás lelkészű anyaegyházközségekké vagy legalább leányegyházközséggé leendő alakításáról és megszervezéséről mielőbb gondoskodjanak s azoknak feltarthatása végett az egyetemes adócsökkentési alapból adandó segély megszerzése végett kér-

vényeiket az Egyetemes Konventhez mielőbb terjesszék fel.

41. Olvastatott az Egyetemes Konvent f. 1909. évi 295. sz. jegyzőkönyvének 6. számú határozata, melyben felhívatnak az egyházkerületek annak kimutatására, hogy mely helyeken szükséges *állandó vallástanító-lelkésznek* és a szórványokban *vándortanítónak alkalmazása*.

Egyházkerületünk közgyűlése a fenti határozat értelmében felhívja az egyházmegyék espereseit, hogy vegyék számba mindazokat a helyeket, amelyeken úgy a nép-, mint a középiskolai vallástanítás tekintetében, állandó vallástanító-lelkésznek vagy a szórványokban vándortanítónak alkalmazása szükségesnek mutatkozik és ezeknek a névsorát, a tanításra váró növendékek számának és a hitoktatók igényelhető díjának a feltüntetésével, a nem felekezetünkhöz tartozó iskolákban járó ref. válású növendékek vallásoktatására felügyelő bizottság előadójához, Czinke Istvánhoz, oly időben adják be, hogy az ebben a tárgyban készített jelentés az Egyetemes Konvent jövő tavaszi ülésére felterjeszhető legyen.

42. Olvastatott az Egyetemes Konvent folyó évi 298. számú jegyzőkönyve, amelyben arról értesíti egyházkerületünket, hogy a közalapnak a missiói segélyekre jutó jövedelmek ki lévén meritve, az Ungvárnak missiói központtá tételére kért segélyt ezúttal nem adhatja meg.

Sajnálattal vétetik tudomásúl.

43. Olvastatott a miskolci egyházközségnek Dr. Tüdös István iskolaszéki elnök által beterjesztett kérvénye, amelylyel állandó hitoktatói állás szervezését kéri, hogy Miskolcon a felső kereskedelmi, a polgári fiú és leányiskola, a róm. kath. főgimnázium, a róm. kath. polgári leányiskola s az államvasúti ipar-tanműhely református vallású növendékeinek lelki

gondozása kifogástalanná lehessen. A különböző tanintézetekben több mint 200 református növendék volna gondozandó.

Egyházkerületi közgyűlés a miskolci egyházközség kérvényét kiadja a saját szakbizottságának, véleményes javaslattétel végett.

44. A tiszántúli testvér-egyházkerület 1909. június 2—5. napjain Debrecenben tartott közgyűléséből az iránt keresi meg egyházkerületünket, hogy a Debrecenben létesítendő Kálvin-emlékmű költségeire való adakozásra hívja fel a kebelbeli egyházközségeket.

Közgyűlésünk a megkeresésnek a legnagyobb készséggel tesz eleget s midőn az adakozást a gyülekezetek figyelmébe a legmelegbben ajánlja, egyúttal felhívja az esperes urakat, hogy ilyen értelemben az egyházközségek előjáróihoz körlevelet intézni szíveskedjenek.

A begyűlendő adományok — lehetőleg még e f. év végeig — vagy az egyes esperesi hivatalokhoz, vagy egyenesen a debreceni főiskola pénztárába küldendők be.

45. Az egyes egyházmegyéből a következő *lelkészi és tanítói változások* jelentettek be:

a) Megválasztottak és megerősítették az alsózempléni egyházmegyében tanítókká: Szécsi Endre Szomotorra, Sélley Győző Hernádkakra, Molnár István Bodrogolasziba;

b) A felsőzempléni egyházmegyében lelkészsze: Máthé Miklós Kisazarba;

c) A gömöri egyházmegyében lelkészekké: Liptay László imolai lelkész Naprágyra, Kövér Árpád aradi segédlelkész Sajókeszibe; tanítókká: Körösi Pál Lekenyébe, Bíró Mihály Zeherjére, Barna Aladár Zádorfalára, Fejes Károly Rásba;

d) A tornai egyházmegyében lelkészsze: Háger Miklós zeherjei lelkész Szinbe; tanítókká: Révész József Szinbe, Urbán József Bódvaszilásra, Csia Antal Tornakápolnára;

e) Az ungi egyházmegyében tanítókká: Balla Ernő Ungnyarádba, ifj. Papp Lajos Pallóba, Mátyás István Pályinba.

Mindezen választások és beerősítések, az egyházmegyék jelentései alapján, tudomásul vétettek.

46. Az egyes egyházmegyékből *megerősítés végett* a következő *díjlevelek* terjesztettek fel:

A kupai lelkészi díjlevél 4, a nagybozsvai kántori 4, az abaujvári kántortanítói 4, a vizsolyi lelkészi 4, a vizsolyi tanítói 3, a bükkzsérci kántortanítói 3, a hejőbábai lelkészi és kántortanítói 3—3, az ároktői leánytanítói 3, a tiszapalkonyai lelkészi, tanítói- és kántortanítói 3—3, a csarnahói tanítói 3, a rimaszombati II-ik lelkészi 4, a zsipi tanítói 3, a szinpetrii lelkészi 3, az eszenyi lelkészi 4 példányban.

A bükkzsérci kántortanítói díjlevélhez csatolt presbitériumi jelentésben az foglaltatik, hogy az új díjlevél „tételei a régi díjlevél, az 1893. évi javadalmi jegyzőkönyv pontjaival és a régi gyakorlattal megegyeznek“. Mivel azonban az összehasonlításból az tűnik ki, hogy a régi díjlevélben foglalt „*féltelek utáni erdő és legelő illetmény*“ — az új díjlevélben nem foglaltatik benne, — azzal adatik vissza az alsóborsodi egyházmegyének, hogy az erdő és legelőilletmény kimaradásának az okáról egyházkerületünkhöz felvilágosító jelentést terjesszen fel.

Egyházkerületünk a többi díjleveleket az egyházmegyék felterjesztése és záradékolása értelmében megerősíti, s egy-egy példányukat az egyházkerületi és egyházmegyei irattárba helyezi el, egy példányukat pedig az illetékes egyházak részére visszaküldi.

47. Az ungi egyházmegye jelenti, hogy *Magyar Bertalan* nagydobronyi lelkész, s e.-m. aljegyző egyházmegyei tanácsbíróvá, *Bernáth Zoltán* egyházmegyei világi tanácsbíróvá,

Németh Péter csongori lelkész s e.-m. aljegyző egyházmegyei lelkészi főjegyzővé választattak meg.

Jelentés örvendetes tudomásul vétetik.

48. Egyszersmindenkori közalapi segélyért folyamodott a nyolc egyházmegyéből 33 egyház. — Kérnek összesen 52096 koronát. Az egyházmegyék által ajánltatnak: 19600 koronára. Még pedig:

I. *Az abauji egyházmegyéből:*

1. Abaujnádasd paróchia-renoválásra kér: 1000 koronát, ajánltatik: 1000 koronára.
2. Csenyéte, templomépítésre kér: 1200 koronát, ajánltatik: 600 koronára.
3. Szeszta adósságtörlesztésre kér: 800 koronát, ajánltatik: 500 koronára.
4. Fony adósságtörlesztésre és közszükség fedezésére kér: 1200 koronát, ajánltatik: 200 koronára.
5. Pálháza templomépítésre kér: 1200 koronát, ajánltatik: 200 koronára.

II. *Az alsóborsodi egyházmegyéből:*

6. Diósgyőr templomujításra s másnemű építkezésekre kér: 1200 koronát, ajánltatik: 1200 koronára.

III. *Az alsózempléni egyházmegyéből:*

7. Tolcsva adósság törlesztésére kér: 2000 koronát, ajánltatik: 500 koronára.
8. Alsódobsza adósság törlesztésére kér: 1300 koronát, ajánltatik: 500 koronára.
9. Viss, adósságtörlesztésre kér: 1000 koronát, ajánltatik: 500 koronára.
10. Luka adósságtörlesztésre kér: 2000 koronát, ajánltatik: 500 koronára.
11. Ágcsernyő iskola s tanítói-lak építésre kér: 6000 koronát, ajánltatik: 500 koronára.
12. Nagytárkány adósságtörlesztésre kér: 4000 koronát, ajánltatik: 500 koronára.

13. Takta-Kenez adósságtörlesztésre kér: 2100 koronát, ajánltatik: 200 koronára.

IV. A felsőborsodi egyházmegyéből:

14. Meszes paróchiaépítésre kér: 1200 koronát, ajánltatik: 1200 koronára.

15. Sajóradna templom-torony renoválásra kér: 3000 koronát, ajánltatik: 1000 koronára.

16. Nekézseny iskolaépítésre kér: 2000 koronát, ajánltatik: 600 koronára.

17. Sajólászlófalva (lásd: tavaszi közgyűlés 76. számú j.-könyv:)

V. A felsőzempléni egyházmegyéből:

18. Nagytoronya toronyrenoválás és lelkészlaképítésre kér: 2600 koronát, ajánltatik: 1000 koronára.

19. Szürnyeg adósságtörlesztésre kér: 1600 koronát, ajánltatik: 500 koronára.

20. Imreg iskolaépítésre kér: 2000 koronát, ajánltatik: 500 koronára.

21. Nagykázmér építkezésekre kér: 1200 koronát, ajánltatik: 500 koronára.

22. Miglész templomjavításra kér: 496 koronát, ajánltatik: 200 koronára.

VI. A gömöri egyházmegyéből:

23. Balog adósságtörlesztésre kér: 2000 koronát, ajánltatik: 1200 koronára.

24. Zádorfalva templomépítésre kér: 2400 koronát, ajánltatik: 1000 koronára.

25. Mikolcsány templomépítésre kér: 2000 koronát, ajánltatik: 600 koronára.

VII. A tornai egyházmegyéből:

26. Zsarnó lelkészlak-renoválás és fundusvételre kér: 2500 koronát, ajánltatik: 1200 koronára.

27. Bódvalenke (lásd: tavaszi közgyűlés 76. sz. j.-könyv:)

28. Bódvavendégi (lásd: tavaszi közgyűlés 76. sz. j.-könyv:)

VIII. *Az ungi egyházmegyéből:*

29. Pályin lelkészlak átalakításra kér: 1500 koronát, ajánltatik: 1000 koronára.

30. Nagyszeretva iskola-bővítésre kér: 1200 koronát, ajánltatik: 1000 koronára.

31. Ungpinkóc adósságtörlesztésre kér: 600 koronát, ajánltatik: 600 koronára.

32. Kistrát adósságtörlesztésre kér: 600 koronát, ajánltatik: 600 koronára.

33. Ungnyarád adósságtörlesztésre kér: 500 koronát, ajánltatik: 500 koronára.

Egyházkerületünk közgyűlése a folyamodó egyházakat az egyetemes Konventre a következő sorrendben terjeszti fel és ajánlja segélyezésre:

1. Diósgyőr, templomújításra s másnemű építkezésekre, ajánltatik: 1200 koronára.

2. Zsarnó, lelkészlak újításra és fundusvételre, ajánltatik: 1200 koronára.

3. Meszes, lelkészlak építésre ajánltatik: 1000 koronára.

4. Balog, lelkészlak építésből eredő adósságtörlesztésére, ajánltatik: 1000 koronára.

5. Nagytoronya, lelkészlak-építésre és toronyrenoválásra, ajánltatik: 600 koronára.

6. Abaujnéadasd, lelkészlak-javításra ajánltatik: 600 koronára.

7. Kisdobsza, adósságtörlesztésre ajánltatik: 500 koronára.

8. Tolcsva, adósságtörlesztésre ajánltatik: 500 koronára.

Kisebb segélyekre:

9. Bódvalenke s

10. Viss, adósságtörlesztésre.

11. Sajóradna, templomrenoválásra.

12. Pályin, lelkészlak-újításra.

13. Zárdorfala, templomépítésre.

14. Csenyété, templomépítésre.

15. Nagyszeretva, iskolabővítésre.
16. Szürnyeg, adósságtörlesztésre.
17. Luka, adósságtörlesztésre.
18. Mikolcsány, templomépítésre.
19. Bódvavendégi s
20. Nekézseny iskolaépítésre.

49. A lelkészek közül egyszersmindenkori közalapi segélyt kérnek:

1. Beszterczey Béla alsóberecki lelkész és
2. Kajdi Menyhért alsódobszai lelkész.

Mivel az Egyetemes Konvent határozata folytán közalapi segélyben a lelkészek már évek óta nem részesítettek, a folyamodók kérvénye visszaadatik.

50. A felsőborsodi egyházmegye pártolólag terjeszti fel a *meszesi* egyház kérvényét, amelyben a kért és kilátásba helyezett tőkesegélynek sürgős kiutalványozásáért esedezik, mivel a lelkészi lak teljesen használhatatlanná vált, a lelkész bérházban lakik, de az a bérház is csak a folyó 1909. évi december hó 31-ig maradhat a lelkész használatában, mivel a tulajdonos azt felmondta, más lakás pedig abban a kis községben nem kapható. Meszes a tőkesegélyre ajánlt egyházaink első sorozatában, a még ki nem elégített egyházak közt az 5-ik helyen áll.

Egyházkerületünk közgyűlése a *meszesi* egyházat, a felhozott indokoknál fogva, az egyetemes Konventnek sürgős kielégítésre ajánlja.

51. Ugyancsak a felsőborsodi egyházmegye, pártolólag terjeszti fel a *rakacaszendi* egyház előljáróságának is azt a kérvényét, amelyben azért esedezik, hogy az ő tőkesegélye is sürgősen utalványoztassék ki, mivel az összedúlással fenyegető és lakhatlan állapotban levő paróchia gyors felépítése halaszthatatlanná vált, annyiival inkább, mivel az iskola is ennek a bomladozó paróchiának egy zugában van elhelyezve.

A rakacaszendi egyház a tőkesegélyért folyamodó egyházak második sorozatának 45-ik száma alatt van megnevezve.

Egyházkerületünk közgyűlése elismeri ugyan és szívesen méltányolná is a rakacaszendi egyház nehéz helyzetét, mindazonáltal, mivel a nyolc egyházmegyének sok nehézség útján megállapított együttes sorrendjét újból megzavarni nem tartja tanácsosnak, a rakacaszendi egyház kérelmét ez idő szerint nem teljesítheti, hanem a felsőborsodi egyházmegyét arra utasítja, hogy ha ebben a mostani ciklusban a tőkesegélyesek II-ik sorozata kielégítetlenül találna maradni, jövőre, az új ciklusban, a rakacaszendi egyházat az első sorozatban első helyen terjessze fel segélyezésre.

52. Egyházmegyéik pártoló felterjesztése mellett *káplántartási jogosultságuknak megállapítását* és részökre káplántartási államsegély kieszközlését kérelmezik a következő lelkészek:

1. Tóth Bertalan tornyosnémeti lelkész, aki a mellékelt orvosi bizonyítvány szerint, egy gutaütésből kifolyólag, mindenkorra munkaképtelen lett;

2. Kiss József hejcei lelkész, aki a csatolt orvosi bizonyítvány szerint érelmeszesedésben szenved, mely állapotáná fogva, szívbántalma miatt, lelkészi hivatalával járó kötelességei teljesítésére képtelen;

3. Tokaji Nagy Lajos felsőábrányi lelkész, aki idült csúzos bántalomban szenved s 9 hónap óta ágyban fekvő súlyos beteg s lelkészi szolgálat teljesítésére képtelen;

4. Zombory Gedő megyaszói lelkész, aki 73. évre terjedő magas életkora és a magas korról járó testi gyengeségei, s gyógyíthatatlan lábbaja folytán, a népes gyülekezetben való állandó szolgálatra képtelen;

5. Komjáthy István zsiپی lelkész, aki régóta tartó s most is fennálló, súlyos betegsége: idült köszvényes láb-dagadtsága miatt szolgálatképtelen;

6. Bacskay Sámuel csapi lelkész, aki magas életkori gyengeségek és a fellépett nagyfokú tüdőtágulat miatt, munkaképtelenné vált;

7. Moré Gábor jenkei lelkész, aki súlyos szem- és láb-baja folytán, szolgálatképtelenné vált, s 1908. december hó 20-tól fogva segédlelkész tartására van kényszerülve.

Egyházkerületünk közgyűlése, a felterjesztett egyházmegyei jegyzőkönyvek és a csatolt orvosi bizonyítványok alapján a szolgálatképtelenséget és káplántartásra való jogosultságot megállapítja az alantírt lelkészeknek és őket káplántartási államsegélyre pártolólág felterjeszti, még pedig:

1. Tóth Bertalan tornyosnémeti lelkészt;
2. Kiss József hejcei lelkészt;
3. Tokaji Nagy Lajos felsőábrányi lelkészt;
4. Zombory Gedő megyaszói lelkészt;
5. Komjáthy István zsiپی lelkészt;
6. Bacskay Sámuel csapi lelkészt és
7. Moré Gábor jenkei lelkészt.

53. A felsőborsodi egyházmegye f. évi őszi közgyűlése pártolólág terjeszti fel megerősítés végett a *kondói* egyház csereszerződését, mely szerint az egyház a lelkészi hivatal tulajdonául a kondói 72. sz. tjkvben + 5 r. 522 hrsz. alatt bejegyzett 1 kat. hold 1007 □-öl rét-részletet elcseréli özv. Bolváry Gellértné úrnőnek, a kondói 198 sz. tjkvben + 1 r. 538 hrsz. a. bejegyzett rétéjből a mellékelt vázrajzon a) osz-tóval jelölt 1 kat. hold 1007 □-öl területű réttel.

Az egyházmegye ajánlata alapján a fentírt csereügylet helybenhagyatik s a bemutatott csereszerződés megerősítettik.

54. Ugyanazon egyházmegye ugyanazon közgyűlése jóváhagyás végett felterjeszti a *nekézsényi* egyház adásvételi szerződését, mely szerint az egyház a régi iskolahelyiséget 2200 koronáért eladta Gömöri Mihálynak.

Az egyházmegye ajánlata alapján az adásvétel jóváhagyatik s a bemutatott szerződés megerősítettik.

55. Ugyanazon egyházmegye ugyanazon gyűlése jóváhagyás végett felterjeszti a *berentei* egyháznak a Magyar általános kőszénbánya-részvénytársasággal kötött, az egyház tulajdonát képező, valamint a lelkészi és tanítói javadalomhoz tartozó a berentei 151., 79., 75. és 76. sz. tjkvben foglalt ingatlanok alatt elterülő kőszénkiaknázási jogának eladása iránti szerződését. Az egyházmegye azonban csak azzal a módosítással javasolja a szerződés jóváhagyását, hogy: „Eladók kikötik, hogy az eladott terület alatt levő kőszéntelepeket 1997. február 11-ig a társulat kiaknázni köteles, amikor is a szerződés önmagától megszűnik. Ezenkívül figyelmezteti az egyházmegye a berentei egyház előljáróságát, hogy a szerződés 1. pont 2-ik bekezdésében említett 882 korona 51 fillér vételári részlet után 1907. febr. 11. től járó kamatokhoz való jogát érvényesítse; Lesko László lelkészt pedig arra, hogy a hivataloskodása tartamára neki 60 fillér kedvezményes áron biztosított 50 m. szén kiszolgáltatására vonatkozólag a vevő társulattól külön nyilatkozatot vegyen. A berentei presbytériumot pedig kötelezi, hogy a befolyó vételárból 742 korona 68 fillért az egyház, 396 korona 58 fillért pedig a mindenkori lelkész javára gyümölcsözőleg helyezzen el, a befolyandó kamatokat, mint időközi jövedelmet pedig a lelkész és tanító közt ingatlanai arányában ossza fel.

Egyházkerületi közgyűlés a berentei egyház adás-vételi szerződését a felsőborsodi egyházmegye által tett fenti módosítással megerősíti. Helybenhagyja és megerősíti a felsőborsodi egyházmegyének az eladási ügyre vonatkozó fentérszletezett többi intézkedéseit is s felhívja az egyházmegyét, hogy meghagyásainak miként történt teljesítéséről jövő évi tavaszi közgyűlésünkre jelentést tegyen.

56. A f.-borsodi egyházmegye elnöksége a f. évi őszi egyházmegyei közgyűlés felhatalmazása alapján ajánlólag terjeszti fel jóváhagyás és megerősítés végett a *parasznyai* volt úrbéres és zsellér-közönség és Miklós Ödön között a pusztaludnai 1. sz. jkvben A 44 1^a 2 hrsz. a. felvett 135 kat.

hold erdőterület megvételére vonatkozó szerződést, melyben mint vevő-fél a paraszniai lelkész $\frac{48}{1074}$, a paraszniai tanító $\frac{24}{1074}$ arányrészig vannak érdekelve. E vétel folyományaként az egyház nevében jóváhagyását kéri annak is, hogy a paraszniai határban levő közös erdőterületen még meglevő fa eladassék s ennek árából a vételár kifizettségéig, ezután a meglevő erdő legelő-területté változtattassék s ehelyett közös erdő gyanánt a pusztaludnai erdőterület használtassék, amely változtatásokhoz a nmélt. földművelésügyi minisztérium 1909. évi 97470. sz. rendeletével hozzájárult.

Miután a felterjesztett iratokból az tűnik ki, hogy a tervezett vétel, faeladás és erdőcsere a paraszniai egyházra hátránnyal nem, sőt előreláthatólag előnnyel jár, egyházkerületi közgyűlés a paraszniai egyház nevében a paraszniai volt úrbéres és zsellérlakosok és Miklós Ödön közt kötött adásvételi szerződést jóváhagyja, valamint jóváhagyja a vétel folyományát képező fent jelzett többi ügyleteket is.

57. A felsőborsodi egyházmegye ez alkalomból figyelemztetetik, hogy az

1907. őszi e.-ker. közgyűlés 71. sz. jkvi pontjában foglalt szabályok szerint az egyházhatósági jóváhagyást a jogügyletekről kiállított okiratokra az egyházmegyei hatóságoknak nem kell reávezetniök, mert a végleges jóváhagyás csak az egyházkerület által történvén, a közép-fokú hatóság megerősítő záradéka felesleges és esetleg zavart idézhet elő.

58. A felsőzempléni egyházmegye f. é. őszi közgyűlése jelenti, hogy a M. Államvasútak miskolci üzletvezetősége, amelyet a tavaszi e.-kerületi közgyűlés 112. sz. jkvi pontjában arra kért fel, hogy a *mezőlaborci* egyháznak adományozott templomhely átengedéséről kiállított nyilatkozatból törölje az egyházmegye által aggályosnak vélt 4. pontot, ehez a ponthoz ragaszkodik, miután más felekezeteknek is csak ily feltétel

mellett szokott templomhelyet adni. Az egyházmegye ajánlja, hogy az adomány e feltétel mellett is fogadtassék el, miután az voltaképen „aggodalomra okot nem szolgáltató alakiságnak“ tekintendő.

Egyházkerületi közgyűlés a felsőzempléni egyházmegye ajánlata alapján megengedi, hogy a mezőlaborci fiókegyház a MÁV. által ajánlékozott templomhelyet, az ahhoz kötött feltételekkel elfogadhassa s ezúttal is hálás köszönetet mond a MÁV. igazgatóságának szíves adományaért.

59. U. a. egyházmegye u. a. közgyűlése jóváhagyás végett felterjeszti a *borsii* egyház adásvételi szerződését, mely szerint az egyház a tulajdonát képező, a borsii 28. sz. betétben 110. és 111. hrsz. a. foglalt ingatlanait, valamint a 110. hrsz. alatti ingatlanon fekvő házat eladta 7600 koronáért Kása Mihály borsii lakosnak.

Egyházkerületi közgyűlés a felsőzempléni egyházmegye ajánlata alapján a borsii egyház eladási ügyletét jóváhagyja s a bemutatott szerződést megerősíti. Tudomásul veszi és jóváhagyja e.-ker. közgyűlés, hogy a borsii egyház a vételár eddig befizetett részletéből adósságait rendezte; kiköti azonban, hogy a vételárnak az egyház adósságait felülmúló része elidegeníthetlen tőke gyanánt kezeltessek.

60. Az ungi egyházmegye jóváhagyás végett felterjeszti a *pallói* leányegyház az iránti kérelmét, hogy az iskola újjáalakításának költségeire — addig, míg a hívekre kivetett összeg befolyik, — 2150 korona kölcsönt vehessen fel az egyházmegye pénztárából.

Az egyházmegye ajánlata alapján a pallói egyház kérelme teljesítettik s a kölcsönfelvétel jóváhagyatik.

61. U. a. egyházmegye u. a. üléséből felterjeszi a *jenkei* egyház az iránti kérelmét, hogy iskolaépítési célra 8—10 ezer korona kölcsönt vehessen fel az egyházkerületi pénztárból.

A kölcsönfelvétel engedélyeztetik s elintézés végett az iratok áttételnek az e.-kerületi pénzügyi választmányhoz.

62. U. a. egyházmegye u. a. üléséből pártolólag terjeszti fel a *pályini* egyház azon kérelmét, hogy a régi s fekvésénél fogva nem jövedelmező templomhelyet eladhassa.

Az egyházmegye pártoló felterjesztése alapján a kérelem teljesítettik.

63. U. a. egyházmegye pártolólag terjeszti fel a *vajáni* egyház az iránti kérvényét, hogy az egyház a 192 frt 12 kr. értékű regále-kártalanítási kötvényét beválthassa.

Az egyházmegye ajánlata alapján a vajáni egyház kérelme teljesítettik.

64. Az alsózempléni egyházmegye f. é. őszi közgyűlése pártolólag terjeszti fel a *kisgéresi* egyház az iránti kérelmét, hogy két iskola- s két tanítói lakás építési költségeinek fedezhetése végett 20 ezer korona törlesztéses kölcsönt vehessen fel s ennek biztosítékául a lelkész és tanító haszonélvezetében levő földek legyenek jelzálogilag lekötetők.

Miután a felterjesztett iratok közül az egyh.-községi tagok által aláírandó s a kölcsönösszeg visszafizetésére való kötelezettséget tartalmazó nyilatkozat hiányzik, egyházkerületi közgyűlés azzal a feltétellel teljesíti a kisgéresi egyháznak az alsózempléni egyházmegye által pártolt kérelmét, ha az említett nyilatkozatot, szabályszerűen kiállítva, a főtiszt. egyházkerületi elnökséghez beküldik. Az elnökség felhatalmaztatik, hogy az egyházkerületi ügyész véleményét kikérve, a beküldendő nyilatkozatot vizsgálja felül s elfo-

gadhatósága esetén a kölcsön-szerződést az egyházkerület nevében megerősíthesse.

65. F. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 118. sz. jkvi határozatában azzal a feltétellel engedte meg a *gálócsi* egyháznak 10.000 korona törlesztéses kölcsön felvételét, ha az erre vonatkozó iratok és az ungi egyházmegyének vonatkozó határozata jelen közgyűlésünkre felterjesztetnek. A *gálócsi* egyház és az ungi egyházmegye a felhívásnak eleget nem tévén,

felhivatik az ungi egyházmegye elnöksége, hogy a kívánt iratokat jövő évi közgyűlésünkre múlhatatlanul terjessze be.

66. A Lévay József lemondásával az egyházkerületi pénzügyi választmányban megüresedett tagsági helyre

e.-kerületi közgyűlés egyhangúlag *Huszthy Béla* miskolci földbirtokos, alsóborsodi egyházmegyei tanácsbíró urat választja meg, tisztelettel kérvén e megtisztelő állás elfogadására.

67. A gömöri esperes megerősítés végett, felterjeszti a gömöri egyházmegye 1907. évi őszi közgyűlésének azt a határozatát, amellyel a *csizi* egyháznak a tanítói földből 100 □-öl terület eladását jóváhagyta, a vételár takarékpénztári kamatait a mindenkori tanító javára rendelve fordítani. Ezzel kapcsolatban Molnár József gömöri egyházmegyei tanácsbíró előterjeszti, hogy a rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság, a *csizi* tanítói földből az egyház által az ottani fürdő részére eladott 100 □-öl terület átíratása iránt beadott kérvényt azon indokból utasította el, mert „az eredeti adás-vevési szerződés a m. kir. államkormány részéről jóváhagyva nem lett.“ Ebből az esetből úgy látszik nem lett eredménye annak a felterjesztésünknek, melyet e helytelen és egyházi autonómiánkat az iskolai vagyon feletti rendelkezés tekintetében megsemmisítéssel fenyegető bírói gyakorlat megszüntetése végett a nagymélt. vallás- és közokt., illetőleg az igazságügyi minisztériumhoz intéztünk (1908. tav. 729. jkvi p.), s amely felterjesztésünkre a közokt. miniszter úr világosan

kijelentette, hogy „az iskolai vagyon telekkönyvi állapotában történt“ változáshoz kormányhatósági jóváhagyás nem szükséges“, az igazságügyminiszter úr azonban mindezideig nem válaszolt. Nehogy ez az autonómiánkat nyilván sértő bírói gyakorlat állandósíttassék, kéri a felterjesztő tanácsbíró, hogy egyházkerületünk e kérdésben újból keresse meg úgy a válás- és közokt., mint az igazságügyminisztériumot és sürgesse meg a kérdés végleges elintézését.

Egyházkerületi közgyűlés, midőn egyfelől a csízi egyház adás-vételi ügyletét, mint a gömöri egyházmegye felterjesztése szerint indokolt és az egyházra előnyös ügyletet jóváhagyja, másfelől megdöbbenéssel értesül, hogy az egyház autonómiánkat sértő bírói gyakorlat a tanítói földek átíratása kérdésében még mindig nem szűnt meg, jöllehet a közoktatásügyi miniszter ez irányban maga világosan kijelentette, hogy ily ingatlanok tulajdonjogának változtatásához miniszteri jóváhagyás nem szükséges. Miután az ily sérelmes esetekben követendő eljárást már az 1908. évi tavaszi közgyűlésünk 72. sz. jkvi pontjában szabályozta, utasítja a csízi egyház előljáróságát, hogy a sérelmes bírói végzés ellen az ott említett módon járjon el. Hasonló esetek elkerülése végett pedig egyházkerületi közgyűlésünk felír a magy. kir. igazságügyminiszter úrhoz, felkérve őt az 1908. tavaszi közgyűlésünkből hozzá intézett felterjesztésünk kedvező elintézésére. E felirat megszerkesztésére és benyújtására egyházker. közgyűlésünk felkéri az egyház.-ker. ügyész urat, kérve őt arra is, hogy a felirat kedvező elintézése iránt befolyását érvényesíteni méltóztassék.

68. Az abauji egyházmegye jelenti, hogy az *eperjesi ref. missiói lelkészség* felállítása immár biztosítva van, amennyiben a válás- és közoktatásügyi minisztérium f. évi július hó 16-án 73473. sz. a. kelt rendeletével az eperjesi ref. missiói lelkészi állás szervezését az 1908. évi XIV. t.-c. 26. §-a alapján indokoltnak ismervén el, az állomás lelkészi jövedelmét a követ-

kezöképen állapította meg: 1. felszámítandó jövedelem = 720 kor., 2. levonandó kiadás = 431 kor. 20 fill., 3. marad tiszta jövedelem = 288 kor. 80 fill., 4. 1600 koronáig való kiegészítéshez szükséges tehát 1311 kor. 20 fill., amely összeget az állomás betöltésekor folyósítja, valamint a tarcavajkóci lelkészi állomás jövedelmében az elcsatolás következtében beállott csökkenést is ugyanakkor pótolja ki a miniszterium. Ebből kifolyólag az abaúji egyházmegyének 1909. augusztus 31-ikén Kassán tartott közgyűlése megbízta az esperest, hogy az eperjesi lelkészi állásnak már az 1910. év január hó első felében való betöltése iránt tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Közgyűlésünk az abaúji egyházmegye jelen-tését a legörvendetesebb tudomásul veszi, tett intézkedését helybenhagyja s a vallás- és köz-
oktatásügyi miniszter úrnak köszönetét nyilvánítja.

69. Az alsóborsodi egyházmegye 1909. szeptember 1-én Hevesen tartott közgyűléséből a következő felterjesztést intézi egyházkerületünkhöz: „Az 1869. évi 53. t.-c. 3—8. §-ai meg-állapítják ugyan az áttérési eljárást, de az újabb időben a *baptista hitközségbe való áttérésnél* olyan jelenség merült fel, mely mind a törvény 6. §-ának szellemével, mind az eddigi általános gyakorlattal ellenkezik.

Ugyanis míg a törvény 6. §-a úgy intézkedik, hogy a bizonyítványokat az áttérni akaró *bemutatja* azon egyház lelkészénél, amelybe áttér, tehát a *személyes megjelenést* feltételezi, amit a 7. §. is magában foglal, ahol az mondatik: „az áttért bizonyítványait előmutató . . .“ s míg a gyakorlat is az volt, hogy az áttérő egyén személyesen jelentkezett új egyháza lelkészénél, addig a baptista hitközségbe való áttérésnél ez a törvényszerű eljárás és gyakorlat teljesen megszűnt. Megszűnt pedig azért, mert köztudomás szerint egyedül a baptista hitközség az, amelybe áttérni lehet. Úgyde Budapestre személyesen jelentkezni nem mehetnek az áttérők az utazgatás költséges volta miatt, azért úgy könnyítenek magukon, hogy vagy csak *postán küldik el* a bizonyítványokat s azokat a budapesti hitközségi előljáró elfogadván, értesítést küld az otthagytott egyházhoz, hogy az illető *bemutató* a bizonyítványokat; vagy pedig a hitközségi előljáró (az u. n. próféta)

kiszáll a vidékre s ilyen missziói körutak alkalmával veszi át a bizonyítványokat, illetőleg a kitért egyéneket.

Sem az egyik, sem a másik eljárás nem lévén törvényszerű, tisztelettel javasoljuk, hogy a törvénynek megfelelő eljárásra utasíttassanak azok, akik baptistákká lesznek. Mivel pedig ez csak kormányhatósági közbelépés által lehetséges: intézzen az egyházkerületi közgyűlés ilyen irányú felterjesztést az egyetemes Konventhez, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr gondoskodjék a törvény minden irányú megtartásáról. “

Közgyűlésünk az alsóborsodi egyházmegye indítványát, megfelelő eljárás végett, az egyetemes Konventre terjeszti fel.

70. A felsőborsodi egyházmegye, lelkészi értekezletének a javaslata alapján, arra kéri egyházkerületünket, hogy . . . „miután az új egyházi adóalapon való berendezkedés, vagyis az adócsökkentési segélyezés még máig sem nyugszik meg nem támadható erős alapon, mit szentesített állami törvény is biztosítana protestáns egyházunknak; továbbá — miután az államháztartásnak egy nagyobb rázkódtatása esetén a miniszteri rendelettel utalványozott segély bármikor megszüntethető: egyházkerületünk a lelkészi és tanítói díjlevélszerinti fizetések jövődjéi biztosítása céljából készítsen egy nyilatkozatféle nyomtatványt, melyet a segélyért folyamodó egyházak előljárói, sőt az egész közgyűlés, esetleg a kanonika visitatio alkalmával, aláírván, a díjlevelekben érintett eddigi fizetéseket, illetve a régi adóalapot a gyülekezet részéről kötelezőnek ismerik el az esetre is, ha az adócsökkentési segély tőlünk bármi okból elvonatnék. “

Ugyanazon egyházmegye ugyanazon jegyzőkönyvében azt is kéri, hogy egyházkerületünk sürgesse meg a Konventet, hogy a . . . „protestáns egyházak részére a nagyobb segély kieszközlését megnyerni s mindezen államsegélyeket törvényben biztosíttatni méltóztassék, — nehogy a bizonytalan időre megnyert segély elvonása, megtagadása önkéntelenül is végveszedelembé sodorja ezer sebből vérző prot. egyházainkat. “

Egyházkerületünk közgyűlése a felsőborsodi egyházmegye felterjesztését tudomásul veszi, de

ez idő szerint sem az egyik, sem a másik irányban lépések megtételét nem tartja szükségesnek.

71. A felsőzempléni egyházmegye a kebelében fennálló tanító-egyesület módosított alapszabályait, — a 7. §. épségben hagyásának kérelmezése mellett, mely a büntető záradékra vonatkozik, — a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz jóváhagyás végett fölterjeszti.

A jóváhagyó záradékolást, — a 7. §. épségben hagyásának figyelembe vétele mellett, — egyházkerületi közgyűlésünk maga részéről is ajánlja.

72. A *rakottyási* leányegyház külön iskolát óhajtván építtetni, az egyházmegye jóváhagyását kérte. A gömöri egyházmegye 1909. évi őszi közgyűlésében örömet fejezte ki a rakottyási leányegyház nemes törekvése felett, mivel azonban csak a puszta kérvény állott az egyházmegyei közgyűlés rendelkezésére, bizottságot küldött ki annak megvizsgálására, vajjon az iskola felállításához kellő anyagi erővel rendelkeznek-e és hogy az anyaegyházzal, Bátkával a külön iskolát illető anyagi és jogi természetű leszámolást megejtették-e?

Mivel egyházkerületi közgyűlésünk minden új iskola emelésében egyházunknak új erősségét látja, a rakottyási leányegyháznak új iskola felállítása iránti szándékáról is örömmel értesül s a felállítás előmunkálataihoz örömmel adja beleegyezését.

73. A gömöri egyházmegye pártolólag terjeszti fel a *héthi egyház azon kérvényét*, amelyben az a szórványai után is reá rótt közalapi adó törléseért az egyetemes Konventre folyamodik.

Mivel a kérvény nem idejében adatott be és semmiféle okmánnyal, ami a kérelem jogosságát igazolná, felszerelve nincsen, — a héthi egyháznak visszaadni rendeltetik.

74. A nagyrőcei állami polgári fiú- és felső kereskedelmi iskolában a vallást ref. növendékek számára eddig *Szoboszlai Mór* polg. isk. tanár tanította. Mivel eddigi tiszteletdíját nem tartotta elégségesnek, az esperesi hivatal útján felterjesztett kérvényében kérte a minisztériumot, hogy azt 300 koronában állapítsa meg. Amennyiben pedig kérését elutasítaná, annak kiegészítését a gömöri egyházmegyétől kérelmezi. A gömöri egyházmegye ezzel kapcsolatban felkérni határozta egyházkerületünket, hogy amennyiben a minisztérium vonakodnék a tiszteletdíj felemelésétől, azt az egyházkerület egészítse ki a kért 300 koronára.

Felszerelés és újabb tárgyalás végett a gömöri egyházmegyéhez tétetik át.

75. A gömöri egyházmegye f. évi őszi közgyűlésének 17. sz. jkvi pontjával beszámol a rimaszombati egyesült prot. főgimnázium VIII. osztályának vallásvizsgájáról, amelyen az esperesi megbízott Ruszkay Gyula jánosii lelkész volt, aki az eredményt kitűnőnek találta.

Egyh.-ker. közgyűlés a jelentést örvendetes tudomásul veszi s Czinke Istvánnak, -- mint vallástanítónak — az egyházmegye jelentése alapján a legteljesebb elismerését nyilvánítja.

76. A tornai egyházmegye f. évi őszi rendes közgyűlésének 39. sz. jkvi pontjával az egyházkerület tavaszi jkönyvének késői megjelenése miatt intézkedést kér a hasonló esetek meggátlása végett.

Egyházkerületi közgyűlés a nyomda újabb bérbeadására nézve kötött szerződés jóváhagyási záradékával, illetőleg az ebbe a záradékba felvett kikötéssel a tornai egyházmegye kérelmét elintézettnek tekinti.

77. Az ungi egyházmegye abból a sérelemből kifolyólag, hogy István király napján, Kisdobrony tiszta református községben, a mezőn dolgozó polgárokat csendőrök hajtották

haza mezei munkájokból, jóllehet a 3882/1904 B. számú királyi kúriai ítélet határozottan kimondja, hogy az 1868. LIII. t.-c. 19. §-ának második bekezdésében foglalt „a minden nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munka felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés Szent István király napjára ki nem terjed:“ felkéri közgyűlésünket, hogy a Konvent útján hívja fel a magyar kormány figyelmét az említett kúriai döntvénynek közegeivel való megismertetésére; mert csak úgy remélhető az, hogy a református hívek nem lesznek további zaklatásoknak kitéve.

Közgyűlésünk útasítja az ungi egyházmegyéjét, hogy a hivatkozott kúriai ítéletet hiteles alakban szerezze be s annak alapján és becsatolásával, saját ügyésze által, indíttason a hivatalos hatalmakkal visszaélő állami közegek ellen a polgári rendes bíróság előtt keresetet s a sérelmet szenvedett kisdobronyi ref. híveknek s a megsértett törvénynek ezen az úton szerezze meg a kívánt elégtételt.

78. Az ungi egyházmegye f. évi tavaszi közgyűlésének 114. és 115. számú határozatával a *csapi* és *záhonyi* állami iskolai tanítókat az istenitiszteletnak lelkész akadályoztatása esetén való teljesítésétől eltiltotta azzal az indokolással, hogy arra az illetők felsőbb egyházhatósági felhatalmazást nem nyertek. E határozatot a csapi és záhonyi lelkészek magokra nézve sérelmesnek találták s az ellen az egyházmegyéhez újabb felterjesztéssel éltek azon az alapon, mert a záhonyi iskola államosításakor 1901. március 9-ikén felvett jegyzőkönyvbe útiratként maga a püspök úr azt jegyezte be, hogy ez a jegyzőkönyv azzal a kikötéssel hagyatik jóvá, hogy a tanító „nemcsak kántori, hanem az összes egyházi (tanítók által végezhető) funkciókat is köteles teljesíteni.“ Most az ungi egyházmegye, mielőtt ez ügyben végleges határozatot hozna, azzal a kérdéssel fordul egyházkerületünköz: feltétlenül végezhető-e istenitiszteletnél a kántori teendővel megbízott állami tanító, vagy minden egyénre kikérendő az egyházmegye vagy egyházkerület engedélye?

Miután törvény szerint, de a dolog természete szerint is, egyházhatósági felhatalmazás nélkül, állandó rendes igehirdetői tisztet senki, még maga a lelkész sem teljesíthet: a különben is más, állami joghatóság alatt álló állami iskolai tanítókra nézve — ha kántorul alkalmaztatnak — a díjlevélbe, vagy szerződésbe beiktatott kötelességen kívül, az istenitisztelel végezhetésére vonatkozó előzetes engedély is az illetékes esperestől hivatalba lépések után mindenkor kikérendő.

79. Dr. Finkey Ferenc bemutatja az 1907. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 64. sz. jegyzőkönyvi határozatával reábizott „Szabályrendelet-Gyűjtemény“ elkészített tervezetét s kéri azt átnézés végett egy bírálóbizottságnak kiadni. Egyúttal készséggel ajánlja fel szolgálatát — és pedig minden díjazás nélkül — a véglegesen megállapított gyűjtemény nyomda alá rendezésére s általában a szerkesztéssel és kinyomatással járó minden teendőre nézve.

Közgyűlésünk Dr. Finkey Ferenc sok fáradságot igénylő munkálatát és előzékeny ajánkozását nagy örömmel és köszönettel fogadja; a benyújtott tervezetet — jegyzőkönyvében való kinyomatás mellett — az egyházmegyékhez teszi, azzal a felhívással, hogy reávonatkozó észrevételeiket, netalán kimaradt elvi jelentőségű határozatok, vagy rendeletek pótló beiktatására irányuló javaslataikat az alább megnevezett bizottság elnökéhez, jövő tavaszi közgyűlésünket megelőzőleg adják be.

A tervezet, valamint az egyházmegyei vélemények átnézésére, felülvizsgálására s mindezekről 1910 évi tavaszi közgyűlésünk elé terjesztendő javaslattételre, Révész Kálmán esperes elnöklele alatt Meczner József abaúji gondnok és Vattay László egyházkerületi jegyző kéretnek fel.

80. Szabó Pál volt kistárkányi, most vásárosnaményi lelkész panaszként említi, hogy őt, aki egyházkerületünket 1907-ben elhagyta, az egyh. ker. pénzügyi választmánya „a gyámintézeti alapszabályok 5. §-ának téves értelmezése mellett, a gyámintézetből kizárni óhajtja s kéri egyh.-ker. közgyűlésünket, hogy miután ő továbbra is rendes, fizető tagja kíván maradni a gyámintézetnek, a pénzügyi választmánynak 1908 évi júl. 12-én 12. sz. alatt hozott s reá sérelmes határozatát megváltoztatni, s őt a gyámintézet kebelében megtartani kegyeskedjék.

Egyh.-ker. közgyűlés a gyámintézeti alapszabályok 5. §-ában, amely szerint „*az egyházkerület kötelékéből más egyházkerületbe távozott intézeti tagnak az általa befizetett összegek kamat nélkül vissza adatnak*“, az egyh.-ker. pénzügyi választmány határozatát félremagyarázhatatlanul indokoltnak tartja s folyamodó kérelmét nem teljesítheti.

81. A jelentőivek kiigazítására hivatott egyházkerületi bizottság az alsóborsodi egyházmegye pártoló véleménye és összehasonlító számításai alapján, kijavításra való felterjesztésre ajánlja a *borsodgeszti* egyházközség 1904-iki jelentőivét, illetőleg ebben a lelkészi fizetésül feltüntetett 1951 kor. 82 fillérnyi összeget leszállítandónak tartja a változott viszonyokhoz képest 1464 kor. 59 fillérre s kéri egyh.-ker. közgyűlést, hogy ily értelemben pártfogolja a borsodgeszti egyházközséget egyetemes Konventünk előtt.

Egyházkerületi közgyűlés a borsodgeszti egyházközség jelentőivének 1951 kor. 82 fillérről 1464 korona 59 fillérre való helyesbitése végett — különös tekintettel az egyházközség népességének megapadására — egyetemes Konventünket mély tisztelettel megkeresi.

82. Giovanini Gabriella, miskolci lakos, püspökünk mostoha leánya azért folyamodott egyh.-ker. közgyűlésünkhöz, hogy az a 8000, azaz nyolcezer koronányi összeg, amelyet tőle — az ő kérésére — az egyházkerületi pénztár ideiglenes kezelésre

— az egyházkerületi közgyűlés határozataig — elfogadott, továbbra is ott kezeltesék s őt az összeg után 5 százalék illesse.

Egyházkerületi közgyűlés, tekintettel a folyamodónak püspökünk gondozása körül szerzett kiváló érdemeire, a 8000 korona további kezelésére az egyházkerületi pénztárt meghatalmazza s megengedi egyszersmind, hogy azt 5 százalékos kamattal kamatoztassa.

83. Fodor Pál IV. éves joghallgató, tanulmányait külföldön óhajtván gyarapítani, ehhez kéri az egyházkerületi közgyűlés anyagi támogatását.

Kérvénye a főiskolai igazgató-tanácshoz tétetik át.

84. Ágoston Sándor babarci lakos, kegydíjas lelkész, Babarcon, 1909. szeptember 24-dikén kelt folyamodásával kegydíjának javításáért folyamodott, hivatkozással a folyó évi május 27-én Miskolcon tartott gyűlésünk 118. számú határozatára és zaklatott életére.

Egyházkerületi közgyűlés folyamodó kérelmét mellőzni kénytelen, mivel olyan gyűlésre hivatkozik, amilyen nem volt és olyan ígéretre, amelyet sem a folyó évben, sem azelőtt nem tett egyházkerületünk. 118. sz. alatt 1908. évi közgyűlésünk jkve foglalkozik a folyamodó kérelmével, azt az e. k. pénzügyi választmányhoz útasítván, teljes meghatalmazást adva annak a kérelem lehetőség szerinti teljesítésére, ami ha elmaradt, azt a meghasználható források hiányossága okozta. E tekintetben a helyzet ma még kevésbé kedvező.

85. Elnökség kérdést intéz a közgyűléshez, hogy — miután az első napi határozatok hitelesítése is csak részben, a másodnapiak hitelesítése pedig részben sem történhetett meg — miképen kíván a jkv. hitelesítésére nézve intézkedni.

Egyházkerületi közgyűlés kimondja, hogy a haladéktalanul sürgős határozatok hitelesítése történjék meg a holnapi nap reggelén, Bálint Dezső alszóempléni esperes elnökléte alatt a Sárospatakon lakó egyh-ker. közgyűlési tagok és a jegyzők által, a halasztható határozatok hitelesítése pedig maradjon annak a bizottságnak, amelyre nézve f. évi tavaszi e.-k. közgyűlésünk 129. sz. jkvi pontja intézkedik.

86. A tárgysorozat kimerítettén, elnökség köszönetet mond a gyűlés tagjainak majdnem teljes számban való megjelenésükért és az ügyek tárgyalása körül tanúsított buzgóságukért s egyházkerületünk s ebben sárospataki főiskolánk iránt állandó érdeklődésüket és munkás szeretetüket kérve s Isten áldó segítségét hálásan megköszönve,

a közgyűlést az elnökség iránti szíves elismerés nyilvánulásai között bezárja.

A Sárospatakon nem hitelesített jkvi pontok hitelesítették Miskolcon, október hó 20-ik napján, a Kun Bertalan püspök elnöksége alatt üléselő bizottság által.

RADÁCSI GYÖRGY
e.-ker. főjegyző.

KUN BERTALAN
püspök, biz. elnök.

II.

BIROSÁGI ÜGYEK.

I.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvételett a tiszánimnemi ref. egyházkerület fegyelmi bíróságának, mint felebbvitel bíróságnak Sárospatakon, 1909. okt. 5-én tartott üléséről.

Jelenvoltak: Vadászy Pál legidősebb esperes és Meczner Béla legidősebb egyházmegyei gondnok (tárgyalást vezető) elnöklete alatt: Ragályi Géza, Nagy Ignác, Hutka József, Csabay Pál, Bálint Dezső, Szűcs István esperesek, Ragályi Béla, Dókus Ernő, Bornemisza László e.-m. gondnokok, Kérészy Barna, Radácsi György, dr. Tüdős István, Debreceni Bertalan egyházkerületi tanácsbírák, dr. Finkey Ferenc jegyző és előadó.

Tárgy: Kutas Ferenc kupai gondnok és társainak fegyelmi panasza Pongor Imre kupai tanító ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről törvényen alapuló érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa az abauji egyházmegye fegyelmi bíróságának ezen ügyben Kassán, 1909. szept. 31-én hozott első fokú ítéletét, melyben Pongor Imre az ellene emelt vádak alól felmentetett s a 75 kor. 50 fillérben megállapított költségek viselésére a panaszosok

egyetemlegesen köteleztettek. Ezen ítélet ellen Kutas Ferenc és Kovács Bálint panaszlók előszóval felebbezést jelentettek be. Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben egyhangúlag következően

ítélt:

Az abauji egyházmegye fegyelmi bíróságának ezen ügyben hozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kmft.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

VADASZY PÁL,
a bíróság egyh. elnöke.

Dr. FINKEY FERENC,
jegyzőkönyvvezető.

II.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Sárospatakon, 1909. október 5-én tartott üléséről.

Jelenvoltak: Ragályi Géza legidősebb esperes és Meczner Béla legidősebb egyházmegyei gondnok (tárgyalást vezető) elnöklete alatt: Révész Kálmán, Nagy Ignác, Hutka József, Csabay Pál, Bálint Dezső, Szűcs István esperesek, Meczner József, Komjáthy Béla, Bornemisza László, Dókus Ernő egyházmegyei gondnokok, Kérészy Barna, Radácsi György, dr. Tüdös István, Dókus Gyula, Szent-Imrey Gyula egyházkerületi tanácsbírák, dr. Finkey Ferenc jegyző és előadó.

Tárgy: Soltész Kálmán szendrői tanító fegyelmi panasza Beregszászy Ferenc szendrői lelkész ellen.

A tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről a bírák egyike ellen sem emeltetett törvényen alapuló érdekeltségi kifogás, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa a felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bíróságának Ládbessenyőn, 1909. évi szeptember 8-án ezen ügyben hozott első fokú ítéletét, mely szerint Beregszászy Ferencet a Soltész Kálmán által ellene emelt vádak alól felmenti és kötelezi Soltész Kálmán panaszost a 33 koronában megállapított eljárási költségeknek Beregszászy részére leendő megfizetésére. Ezen ítélet ellen Soltész Kálmán felebbezést jelentett be s azt írásban is indokolja, kérvén a bizonyítás kiegészítésének elrendelését. Ismerteti előadó Beregszászy Ferencnek külön beadott „kérvényét“, melyben Soltész Kálmánt a vele szemben elkövetett rágalmazásért, „egyházilag is“ megbüntetni kéri.

Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben egyhangúlag a következőn

ítélt:

A felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bíróságának ezen ügyben hozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kmft.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

RAGÁLYI GÉZA,
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. FINKEY FERENC,
jegyző.

III.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Sárospatakon, 1909. október 5-én tartott üléséről.

Jelenvoltak: Ragályi Géza legidősebb esperes és Meczner Béla legidősebb e.-m. gondnok (tárgyalás-vezető) elnöklete alatt Révész Kálmán, Hutka József, Nagy Ignác, Csabay Pál, Bálint Dezső, Szűcs István esperesek; Meczner József, Komjáthy Béla, Bornemisza László, Dókus Ernő e.-m. gondnokok; Kérészy Barna, Radácsi György, dr. Tüdős István, Dókus Gyula, Szent-Imrey Gyula e.-ker. tanácsbírák; dr. Finkey Ferenc jegyző és előadó.

Tárgy: Beregszász Ferenc szendrői lelkész és a szendrői presbyterium egyesített fegyelmi panasza Soltész Kálmán szendrői tanító ellen.

A tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről a bírák valamelyike ellen törvényen alapuló érdekeltségi kifogás nem emeltetett s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa a felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bíróságának Ládbessenyőn, 1909. évi szeptember hó 8-ikán ezen ügyben hozott elsőfokú ítéletét, amely szerint Soltész Kálmán a templomban való tiszteletlen viselkedés és a gyermekek feletti fegyelem elmulasztása, valamint a templomba későn-járás és a hétköznapi istenitisztelet nem-teljesítésének vádja alól felmentetett, ellenben vétkesnek mondatott ki az egyházi V. t.-c. 37. §. A. 1., 3. és 4. pontjaiba ütköző négy rendbeli fegyelmi vétségben s ezért az egyházi V. t.-c. 35. §-ának c) pontja alapján a felsőborsodi ref. tanító-egylet özvegy-árva gyámjára javára 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizetendő 50 korona pénzbüntetésre és a 18 kor. 70 fillérben megállapított költségek viselésére ítéltetett. Ezen ítélet ellen úgy Soltész Kálmán, mint Szintay István gondnok és Beregszász Ferenc lelkész felebezést jelentettek be, előbbi az ítélet marasztaló részének megváltoztatásáért, utóbbiak a büntetés súlyosbítása végett. Soltész Kálmán és Beregszász Ferenc írásban beadott felebezési indokainak ismertetése után a tiszáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bírósága zárt ülésben szavazattöbbséggel a következően

ítélt:

A felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bíróságának ezen ügyben hozott ítélete megváltoztatatik, Soltész Kálmán szendrői tanító az ellene emelt vádak alól felmentetik s a 18 korona 40 fillérben megállapított költségek viselésére a szendrői presbyterium és Beregszász Ferenc szendrői lelkész egyetemlegesen kötelezettek.

Indokok :

Felmentendőnek találta az egyházkerületi bíróság Soltész Kálmán tanítót az ellene emelt vádak alól, mert a terhére rótt cselekmények — habár azok egynémelyikét helyteleníteni lehet is — nem alkotják meg az egyházmegyei bíróság által megállapított fegyelmi vétségek tényálladékát.

Igy nem látta beigazoltnak az egyházkerületi bíróság azt a vádat, hogy panaszlott tanító a r. kath. egyház faiskolájából engedély nélkül ásatott volna ki eperfacsemetéket s így azokat jogtalanul eltulajdonította volna, mert a szendrői r. kath. esperes-plébánosnak az iratokhoz csatolt nyilatkozatából az tűnik ki, hogy panaszlott előzetes bejelentés mellett és kölcsönképen ásatta ki a néhány csemetét. Az egyházmegyei bíróság ítéletének az az indokolása, hogy panaszlott kapkodó védekezése az ő rosszhiszeműségét igazolja, nem állapítja meg vele szemben a jogtalan eltulajdonítás tényét, mert panaszlott eleitől fogva azt állította, hogy a csemeték kiásatásához engedélye volt, amint azt a r. kath. esperes-plébános nyilatkozata utóbb igazolta is.

Az a vádpont, hogy panaszlott az iskolamulasztásokat és az idegen iskolába járó tanulók vallásóra-mulasztását nem, vagy nem teljesen mutatja ki, ha részben beigazolást nyert is, de nem lett megcáfolva panaszlott azon védekezése, hogy az általa is beismert két esetben az illető tanulókat azért nem tüntette ki mulasztók gyanánt, mert ezeket a lelkész nem mutatta ki, mint nálunk confirmált gyermekeket s így azokról ő nem tudta, hogy református vallásúak.

Az a vád, hogy panaszlott gyakran a lelkész engedélye nélkül eltávozik a községből, nem nyert beigazolást, mert lelkész semmivel sem igazolta, hogy panaszlottnak a távozás bejelentése alkalmával a távozásra engedélyt nem adott. Igaz, hogy az iratokhoz csatolt többrendbeli kézirat, melyeken a tanító egyszerűen annyit jelent a lelkésznek, hogy eltávozik, nem lesz otthon, nagyfokú tiszteletlenségről tanúskodik a lelkészszel szemben, amit az egyházkerületi bíróság is helytelenítendőnek talált, de magában véve az engedélykérés eme hibás módja fegyelmi vétségnek nem minősíthető.

De nem állapítja meg a hithűségbe ütköző vétség tényálladékát a panaszlott terhére rótt az a legsúlyosabb vád sem,

hogy a r. kath. tanítónak magánlevélben hálás köszönetet mond azért, hogy a r. kath. iskolába járó Csik Zsófiát vallásos oktatásban részesítette. Nem lett ugyanis megcáfolva panaszlott azon védekezése, hogy a Csik Zsófia vallásoktatását azért sem teljesíthette, mert a gyermek atyja a leányát r. kath. iskolába járattja s vallásoktatásra sem engedi a ref. iskolába s így panaszlott csupán afeletti örömét fejezte ki a r. kath. tanítóhoz intézett magánlevelében, hogy a gyermek egyáltalán vallástanításban is fog részesülni. Igaz, hogy a panaszlott részéről szintén csak helyteleníteni lehet az öröm kifejezését afelett, hogy egy ref. vallású gyermek az ő tudtával kath. vallásoktatásban részesül s ha e helytelen cselekményét az egyh.-ker. bíróság még sem minősítette hithűség elleni vétésnek, ez csak abban találja magyarázatát, hogy az illető gyermeknek a r. kath. iskolába járatását nem állt módjában meggátolni.

Egyébként az egyházkerületi bíróság nem hagyhatja megjegyzés nélkül, hogy panaszlott, úgy látszik, nem viselkedik oly helyesen, amint azt egy egyháza érdekeit szíven viselő tanítótól méltán megvárhatja a felettes hatóság, miért is figyelmezteti az egyh.-ker. bíróság, hogy jövődre az egyház iránt több buzgalmat s a lelkésszel szemben tiszteletteljesebb eljárást tanúsítson.

A költségek viselésére való rendelkezés az Egyh. V. t.-c 98. §-ában találja indokát.

Kelt, mint fent.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

RAGÁLYI GÉZA,
a bíróság egyházi elnöke.

Dr. FINKEY FERENC,
jegyzőkönyvvezető.

IV. JEGYZŐKÖNYV.

Felvéctetett a tiszánineni ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint fellebbviteli bíróságnak 1909. október 5-én tartott üléséről.

Jelenvannak: Vadász Pál esperes, egyházi elnök,
Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, világi elnök, Ragályi

Géza, Révész Kálmán, Nagy Ignác, Csabay Pál, Hutka József, Szűcs István esperesek, Meczner József, Komjáthy Béla, Bornemisza László, Dókus Ernő, egyházmegyei gondnokok, Radácsi György, Dókus Gyula, dr. Tüdös István egyházkerületi tanácsbírák, Vattay László egyházkerületi aljegyző, mint jegyző és előadó.

Tárgy: Dr. Ferenczy Árpád volt sárospataki jogakadémiai tanár felebbezése fizetésének kiszolgáltatása tárgyában.

A tárgyalást vezető elnök, az ügy megnevezésével, az ülést megnyitván, felhívja az előadót az ügy ismertetésére. Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa az alsózempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának ezen ügyben 1909. szeptember 7. napján, Sárospatakon tartott ülésében hozott végzését, amelylyel dr. Ferenczy Árpád panaszost, azzal a keresetével, amelyben azt kérte, hogy az alsózempléni egyházmegye bírósága a tiszáninneri református egyházkerületet kötelezze arra, hogy a sárospataki ref. főiskola pénztára útján neki járó 2850 koronát törvényes kamataival együtt utálja ki és okozott költségeit térítse meg, a maga illetékességének leszállításával, elutasította, amely végzés ellen dr. Ferenczy Árpád írásban beadott felebbezéssel élt.

E felebbezés egész terjedelmében felolvastatván, a tiszáninneri egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben, szótöbbséggel a következő végzést hozta:

Végzés:

Egyházkerületünk közigazgatási bírósága az alsózempléni egyházmegyének a dr. Ferenczy Árpád volt sárospataki jogakadémiai tanár keresete ügyében hozott végzését feloldja és az alsózempléni egyházmegyei bíróságot, illetékességének kimondása mellett, érdemben való határozat hozatalára utasítja.

Indokok:

Egyházkerületünk bíróságának — bár az egyházi törvény, az egyházmegye és az egyházkerület által feltartott közép-

iskolai és főiskolai tanárok fizetésének kiszolgáltatása körül felmerült vitás kérdések ki által leendő eldöntésére nézve nem ad határozott útasítást — magát és az alsózempléni egyházmegyei bíróságot az V. t.-c. 15. §. a) pontja alapján e kérdésben illetékesnek kellett kimondania azért, mert a törvény az ilyen ügyek elbírálására más hatóságot nem jelöl meg, dr. Ferenczy Árpád pedig, mint egyháztag, az alsózempléni egyházmegye kebelében élt, tehát illetékességét a törvény hézagos volta dacára itt megállapítani kellett, annyival inkább pedig, mivel míg a fegyelmi ügyekben az egyházkerület bírósága jelöltetik ki a főiskolai tanár számára első fokú bíróságul, ahonnan az egyetemes Konvent bíróságához van felebezési jog, ha közigazgatási kérdésben is nem valamelyik egyházmegye, hanem az egyházkerület jelöltetnék meg első fokú bírói hatóságnak, onnan felebbvitelnek nem volna helye, mert a Konvent közigazgatási bírói ügyeknél nem felebbviteli fórum, tehát a fő- vagy középiskolai tanár bizonyos jogorvoslatok lehetőségétől elzáratnék.

Az ügy tárgyalása közben egyházkerületi bíróság értesült ugyan, hogy ez ügyben dr. Ferenczy Árpád az egyetemes konventi bíróság elnökségéhez bíróküldésért folyamodott s a konventi elnökség dr. Ferenczy Árpádot felhívta, hogy nyilatkozzék: az egyházkerületi bíróság mely tagja ellen van érdekeltségi kifogása, egyházkerületi bíróságunk elnökségét pedig az ügyiratok felterjesztésére, egyházkerületi bíróság, ennek dacára, miután a konventi elnökség ez ügyben ez idő szerint a bíróküldést még nem rendelte el, amennyiben sem egyénileg, sem a közérdek szempontjából érdekeltséget nem látott fennforogni, jogosítottnak és kötelezettnek érezte magát a felebbezett végzés elbírálására.

Kmft.

RAGÁLYI BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

VADÁSZY PÁL,
a bíróság egyházi elnöke.

VATTAY LÁSZLÓ,
jegyzőkönyvvezető.

V.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvetetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak 1909. október 5-ikén tartott üléséről.

Jelenvoltak: Vadászy Pál lelkészi, Meczner Béla világi (vezető elnök) elnöklete alatt Révész Kálmán, Ragályi Géza, Hutka József, Nagy Ignác, Csabay Pál, Bálint Dezső esperesek; Meczner József, Ragályi Béla, Bornemisza László e.-megyei gondnokok; Kérészy Barna, Radácsi György, dr. Tüdös István, Dókus Gyula, Szent-Imrey Gyula egyházkerületi tanácsbírák. Előadó és jegyző: Czinke István.

Tárgy: Sallay Gyula nagyszelmenci lelkész felebbezése az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1909. szeptember 9-ikén Ungváron, a szirénfalvi leányegyház hívei által a nagyszelmenci anyaegyház lelkészének fizetendő járandóság tárgyában hozott ítélete ellen.

Elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitja s felhívja az előadót az ügy ismertetésére. Előadó megismertetvén az ügyet, felolvassa az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1909. szept. 4-ikén e tárgyban hozott ítéletét, mely szerint a Nagyszelmencen 1904. évi január 7-ikén kiállított s törvényszerűen hitelesített nagyszelmenci ref. lelkészi díjlevél 17. b) pontja akként helyesbítettik, hogy fafizetés fejében 44 korona jár. Ismerteti előadó ezen ítélet ellen Sallay Gyula által írásban beadott felebbezést. Erre a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben egyhangúlag következően

ítélt:

Az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának e tárgyban hozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kmf.

MECZNER BÉLA
világi elnök.

VADÁSZY PÁL
egyh. elnök.

CZINKE ISTVÁN
jegyzőkönyvvezető.

VI.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett a tiszáninneni ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak 1909. október 5-ikén Sárospatakon tartott üléséről.

Jelenvoltak : Vadászy Pál lelkészi, Meczner Béla világi (vezető elnök) elnöklete alatt Révész Kálmán, Ragályi Géza, Hutka József, Nagy Ignác, Csabay Pál, Bálint Dezső esperesek; Meczner József, Ragályi Béla, Bornemisza László e.-megyei gondnokok; Kérészy Barna, Radácsi György, dr. Tüdös István, Dókus Gyula, Szent-Imrey Gyula egyházkerületi tanácsbírák. Előadó és jegyző : Czinke István.

Tárgy: Csomár Béla tisztaásványi lelkész felebbezése az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1909. szept. 9-én, Ungváron hozott s a felsőröcsei lelkészválasztást megsemmisítő ítélete ellen.

Elnök az ülést megnyitván, megállapítja a bíróság szabályszerű megalakulását és érdektelenségét s azután felhívja az előadót az ügy ismertetésére. Előadó az ügyet megismertetvén, felolvassa az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának e tárgyban hozott ítéletét, mely szerint a felsőröcsei lelkészválasztást megsemmisíti, az így megüresedett lelkészi állásnak akár meghívás, akár pályázat útján való betöltését megengedi, illetőleg elrendeli; a választás ellen felebbezőket a II. t.-c. 44. §-ának b) és f) pontjaira alapított kérelmökkel elutasítja s a vizsgálat folyamán felmerült 30 kor. eljárási költség viselésére kötelezi.

Csomár Béla megválasztott lelkész ezen ítélet ellen felebbezést nyújtott be, melyben az ítélet megváltoztatását és a választás jóváhagyását kéri.

A tiszáninneni ref. egyházkerület bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben egyhangúlag következően

ítélt :

Az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának e tárgyban hozott ítélete egyhangúlag helybenhagyatik.

Indokok :

Miután beigazolást nyert *a)*, hogy a választásból az egyik pályázó, Helmeczy Antal törvényes ok nélkül kizáratott, *b)*, hogy a választók nagy kisebbsége élt csak szavazati joggal, a többség pedig tartózkodott a szavazástól abban a meggyőződésben, hogy ők törvényadta meghívási joguktól estek el a pályázat meghirdetésével, *c)* a szavazással élő kisebbség is majdnem mind a leányegyházból való s az anyaegyházban ez örökös békételessnesség kútforrásává válhatnék, *d)* hogy a Helmeczyn ejtett jogsérelem csak az új választás megengedésével orvosolható, *e)* s végül, mivel az új választás elrendelésével s a meghívási jog visszaállításával a pályázók érdeke is, az egyház közbékéje is kellő figyelemben részesül: az ungi egyházmegyei bíróság ítéletét jóvá kellett hagyni.

Az ítéletnek a költségekre vonatkozó része nem felebbeztetvén meg, azt bíróságunk érintetlenül hagyja.

Kmf.

MECZNER BÉLA

világi elnök.

VADÁSZY PÁL

egyh. elnök.

CZINKE ISTVÁN

jegyzőkönyvvezető.

VII.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvetetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak 1909. október 5-ikén Sárospatakon tartott üléséről.

Jelenvoltak: Vadászy Pál esperes papi, Meczner Béla egyházmegyei gondnok, világi (vezető) elnök elnöklete alatt Révész Kálmán, Ragályi Géza, Hutka József, Nagy Ignác, Csabay Pál, Bálint Dezső esperesek; Meczner József, Ragályi Béla, Bornemisza László egyházmegyei gondnokok; Kérészy Barna, Radácsi György, dr. Tüdős István, Dókus Gyula, Szent-Imrey Gyula e.-kerületi tanácsbírák. Előadó és jegyző: Czinke István.

Tárgy: A sárosmezői leányegyház felebbezése az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának Ungváron, 1909. szept. 9-ikén hozott s a felsőröcsei anya- és sárosmezői leányegyházakban az eddigi lelkészi szolgálatot továbbra is érintetlenül hagyó ítélete ellen.

Elnök az ülést megnyitván, megállapítja a bíróság szabályszerű megalakulását s felhívja az előadót az ügy ismertetésére. Előadó az ügyet előszóval ismertetvén, felolvassa az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1909. szept. 9-ikén e tárgyban hozott ítéletét, mely szerint a sárosmezői egyházat a lelkészi szolgálat új beosztására vonatkozó kérelmével elutasította. Ez ítélet ellen a sárosmezőiek előszóval felebbezést jelentettek be. Mire a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben egyhangúlag következően

ítélt:

Az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának e tárgyban hozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kmft.

MECZNER BÉLA,
világi elnök.

VADÁSZY PÁL,
egyházi elnök.

CZINKE ISTVÁN,
jegyzőkönyvvezető.

VIII.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Sárospatakon, 1909. okt. 5-én tartott ülésében.

Jelenvannak: Vadászy Pál esperes, egyházi elnök, Meczner Béla egyházmegyei gondnok, világi elnök; Ragályi Géza, Révész Kálmán, Nagy Ignác, Csabay Pál, Hutka József, Bálint Dezső esperesek, Ragályi Béla, Meczner József, Bornemisza László, Dókus Ernő egyházmegyei gondnokok; Radácsi György, Dr. Tüdös István, Dókus Gyula e.-kerületi tanácsbírák.

Vattay László e.-ker. aljegyző, mint jegyző és előadó.

Tárgy : A bajánházi anya- és a magasrévi (viszokai) társegyház közt felmerült építkezési költségügy.

A tárgyalást vezető elnök az ügy megnevezésével az ülést megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa az ungi e.-megye közigi bíróságának ezen ügyben 1909. szept. 9-én Ungváron tartott ülésében hozott elsőfokú ítéletét, mely szerint a magasrévi társegyház a bajánházi templom és paplak építésben felerészben való hozzájárulásra köteleztetett, mely ítélet ellen a magasrévi társegyház felebbezést jelentett be.

Erre a tiszánineni egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság zárt ülésben, egyhangulag a következő ítéletet hozta :

Ítélet :

Az ungi egyházmegye közigi bíróságának hivatkozott ítélete indokánál fogva helybenhagyatik.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA
világi elnök.

VADÁSZ PÁL
egyh. elnök.

VATTAY LÁSZLÓ
a bíróság jegyzője.

IX.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétellett a tiszánineni ref. egyházkerület közigi bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Sárospatakon, 1909. okt. 5-én tartott üléséről.

Jelenvannak : Vadászi Pál esperes egyházi elnök, Meczner Béla egyházmegyei gondnok, világi elnök, Ragályi Géza, Révész Kálmán, Nagy Ignác, Csabai Pál, Hutka József, Bálint Dezső, esperesek ; Ragályi Béla, Meczner József, Bornemisza László, Dókus Ernő egyházmegyei gondnok, Radácsi György, Dr. Tüdös István egyházkerületi tanácsbírák, Vattay László egyházkerületi aljegyző mint jegyző és előadó.

Tárgy: A bezői anyaegyház követelése a zahari leányegyház ellen a paplaképítés költségei ügyében.

A tárgyalást vezető elnök az ügy megnevezésével az ülést megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának ezen ügyben 1909. szeptember 9-én Ungváron tartott ülésében hozott elsőfoku ítéletét, mely szerint a bezői anyaegyházat panaszával elutasította, illetve a zahari leányegyházat a bezői lelkészlak építési költségeihez való hozzájárulás terhei alól felmentette, mely ítélet ellen a bezői egyház felebbezését jelentette be, s azt írásban is beadta.

Egyházkerületünk bírósága, mint közigazgatási bíróság, a bezői egyház felebbezésének helyet adott, s zárt ülésében, egyhanulag a következő végzést hozta:

Végzés:

Egyházkerületünk közigazgatási bírósága, az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának azt az ítéletét, amellyel a zahari leányegyházat a bezői lelkészlak építési költségeihez való hozzájárulás terhei alól felmenti, ezennel feloldja, s a zahari leányegyházat a bezői lelkészlak építési költségeinek viselésére és a jövőben is felmerülő költségek bizonyos hányadának a hordozására kötelezi, az ungi egyházmegyei bíróságot pedig a l. t.-c. 12. §-a alapján utasítja, hogy a hozzájárulási %-okat az ottani körülmények és a lelkész leányegyházban végzett szolgálatainak a figyelembe vételével állapítsa meg.

Indokok:

Az ungi egyházmegyei bíróság ítéletét fel kellett oldani, azért, mert az iratokból megállapítható volt, hogy a zahari leányegyház, közmunkájával, 17 évvel ezelőtt résztvett a bezői paróchia építésében; továbbá, mivel beigazolást nyert, hogy a zahari leányegyház a legközelebbi lelkész-választásból nem volt kizárva, tehát ott is gyakorolt jogokat; továbbá, beigazolást nyert, hogy a bezői paróchia építésére az egyház-

megye adta meg az engedélyt, tehát, ha nem szabályszerű volt az eljárás, annak nem csupán a bezői egyház volt az oka.

Utasítani kellett az ungi egyházmegyei bíróságot új ítélet hozatalára, azért, mert azt az egyházi l. t.-c. 12. §-a világosan kimondja, hogy az anya- és leányegyház közötti kötelezettségeket, szabályzat vagy egyezség nem léte esetén, bármelyik fél előterjesztésére a bíróság állapítja meg, — az ungi egyházmegyei bíróság pedig nem állapított meg semmit, holott aki valamely helyzetben jogokat élvez, mint a zahari egyház is, annak a felmerülő terheket is hordoznia kell — tehát az ő terheire bizonyos kötelezettséget megállapítani, a jelen viszonyok között, az egyházmegyei bíróságnak áll jogában és kötelességében.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA.
világi elnök.

VADÁSZY PÁL,
egyh. elnök.

VATTAY LASZLÓ,
jegyzőkönyvvezető.

X.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvételett a tiszáninneni ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Sárospatakon, 1909. okt. 5-én tartott üléséből.

Jelenvoltak: Vadászy Pál legidősb esperes és Meczner Béla legidősb gondnok (vezető) elnöklete alatt, Ragályi Gézá, Révész Kálmán, Nagy Ignác, Hutka József, Bálint Dezső, Szűcs István esperesek, Ragályi Béla, Dókus Ernő e.-m. gondnokok, Kérészy Barna, Radácsi György, dr. Tüdös István, Debreczeni Bertalan e.-ker. tanácsbírák, dr. Finkey Ferencz jegyző és előadó.

Tárgy: Hegyi István zádorfalvai lakos felebbezése a gömöri egyházmegye közigazgatási bíróságának a zádorfalvai templomszék perben hozott ítélete ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a kellő számban jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltégi eset nem forog fenn, sem a

felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa a a gömöri egyházmegye közigazgatási bíróságának Putnokon 1909. szept. 2-án ezen ügyben hozott ítéletét, mely Orbán József és Pál, Tar László és Paizs Lajosné székperében a zádorfalvai presbiterium 1909. aug. 15-én hozott határozatát helybenhagyja, ellenben Hegyi István székperében a presbiterium határozatát megsemmisíti s Hegyi Istvánné részére jövőre is azt a templomszéket állapítja meg, amelybe 1893. évben járt. Ezen ítélet ellen Hegyi István a zádorfalvai lelkész előtt előszóval felebbezést jelentett be. Erre a tiszáninneri ref. Egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság zárt ülésben egyhangulag a következően

ítélt:

A gömöri egyházmegye közigazgatási bíróságának ezen ügyben hozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA
a bíróság világi elnöke.

VADÁSZY PÁL
a bir. egyh. elnöke.

Dr. FINKEY FERENC
jegyzőkönyvvezető.

XI.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvételett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint telebbviteli bíróságnak Sárospatakon, 1909. okt. 5-én tartott üléséről.

Jelenvoltak: Vadászy Pál legidősb esperes és Meczner Béla legidősb egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Révész Kálmán, Ragályi Géza, Hutka József, Csabay Pál, Bálint Dezső, Szűcs István esperesek, Bornemisza László, Dókus Ernő, egyházmegyei gondnokok, Kérészy Barna, Radácsi György, Dr. Tüdös István, Debreceni Bertalan egyházkerületi tanácsbírák, Dr. Finkey Ferenc jegyző és előadó.

Tárgy: özv. Tóth Károlyné tiszapalkonyai tanító özvegye fizetésmegállapítási keresete a tiszapalkonyai egyház ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a kellő számban jelen levő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűleg megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa az alsóborsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának Hevesen, 1909. szept 1-én ezen ügyben hozott elsőfokú ítéletét, mely szerint megállapított, hogy özv. Tóth Károlynét illeti özvegyi félévének járandóságai címén: a tiszapalkonyai tanító javadalmazását képező föld 1909. évi terméséből az őszi egészen, a tavaszinak $5\frac{1}{2}$ hónapra eső része, míg az ugarból bevetett terület termésének $6\frac{1}{2}$ hónapra eső része a vetőmag és munkáltatás leszámításával természetben az egyház részére visszafizetendő. Az 1909—10. évi párbérnek, fának és szolgálmánynak $5\frac{1}{2}$ hónapra eső része készpénzben az özvegyet illeti. A hívek által 1909. év szeptember hóban természetben fizetendő, az 1908—9. iskolai évre esedékes egész tandíj; az 1909—10. iskolai évre esedékes tandíjnak 1 és $\frac{1}{2}$ hónapra eső része készpénzben. Ez ítélet ellen özv. Tóth Károlyné írásbeli felebezést nyújtott be, melyben a párbér és tandíj elintézésében megnyugszik, a földek használata tárgyában hozott határozatot megváltoztatni kéri.

Erre a tiszáninneneni ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság zárt ülésben egyhangulag a következőn

ítélt:

Az alsóborsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának ezen ügyben hozott ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA,
a bíróság világi elnöke.

VADÁSZY PÁL,
a bíróság egyh. elnöke.

Dr. FINKEY FERENC,
jegyzőkönyvvezető.

XII.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvetetett a tiszáninneni ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Sárospatakon, 1909. október 5-én tartott üléséről.

Jelenvannak: Vadászy Pál esperes, egyházi elnök, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, világi elnök, Ragályi Géza, Révész Kálmán, Nagy Ignác, Csabay Pál, Hutka József, Szücs István esperesek, Meczner József, Bornemisza László, Komjáthy Béla, Dókus Ernő egyházmegyei gondnokok, Radácsi György, dr. Tüdös István, Dókus Gyula egyházkerületi tanácsbírák, Vattay László egyházkerületi aljegyző, mint jegyző és előadó.

**Tárgy: Abaházy János bodrogszentesi lakos
templomszék ügye.**

A tárgyalást vezető elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitván, felhívja az előadót az ügy ismertetésére. Előadó élőlőszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa az alsózempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának ezen ügyben 1909. szeptember 7. napján, Sárospatakon tartott ülésében hozott első fokú ítéletét, amely szerint Abaházy János bodrogszentesi lakos, egyháztag, első templomi szék jog megadása iránti kérésével elutasított, mely ítélet ellen Abaházy János írásba foglalt felebbezést adott be, amelyben kifejti, hogy a bodrogszentesi egyház tagjai részéről oly irányú megállapodás, hogy telki birtokra állapított volna a templomi szék kiosztása, soha létre nem jött.

E felebbezés felolvasása után, egyházkerületünk közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben, egyhangúlag a következő végzést hozta:

Végzés:

Az alsózempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának Abaházy János bodrogszentesi lakos, egyháztag, templomi szék jogában hozott ítélete feloldatik s miután az 1907. évi március 27-iki templomi székrendező határozat, amelyre

a bíróság az ítéletét alapította, az iratokhoz be nem csatoltatott, útasíttatik az alsózempléni egyházmegye bírósága, hogy a bodrogszentesi egyházban az 1907. évi március 22-én történt templomi szék rendezés ügyében hozott határozat tárgyában kiküldött bizottsága útján tartson vizsgálatot és annak alapján hozzon ez ügyben újból érdemleges határozatot.

Kmft.

RAGÁLYI BÉLA,
a bíróság v. elnöke.

VADÁSZY PÁL,
a bíróság e. elnöke.

VATTAY LÁSZLÓ,
jegyzőkönyvvezető.

XIII.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneni ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak 1909. június 9-én Miskolcon tartott üléséről.

Jelenvoltak: Révész Kálmán legidősb esperes (tárgyalást-vezető elnök) és Meczner József legidősb e.-m. gondnok elnöklete alatt: Hutka József, Nagy Ignác, Csabay Pál, Bálint Dezső, Szűcs István esperesek, br. Vay Elemér, Dókus Ernő e.-m. gondnokok, Radácsi György, dr. Tüdős István e.-ker. tanácsbírák, dr. Finkey Ferenc e.-ker. aljegyző, mint jegyző és előadó.

Tárgy: A körtvélyesi presbytérium felebbezése a tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának Bosznay Endre volt körtvélyesi tanító követelése ügyében hozott ítélete ellen.

Elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírók ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult. Elnök felhívására előadó élőszóval ismerteti az ügyet, majd

felolvassa a tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának 1909. április 15-ikén ezen ügyben hozott elsőfokú ítéletét, melyben Bosznay Endre tanító abbeli kérelmével, hogy a 80 korona kölcsön után fizetett kamatok neki visszatéríttessenek, elutasított, ellenben 1907/8. évre visszatartott 4 köből búza, vagy annak akkori folyó ára és az 1908. évi szeptember 20—30. napjaira eső 11 kor. 77 fillér államsegély és korpótlék részére megítéltetett s a búza vagy árának 1909. október 31-ig leendő kifizetésére a körtvélyesi iskolaszék kötelezteteit. Ismerteti előadó ezen ítélet ellen a körtvélyesi presbytérium által írásban beadott felebbezést, melyben Bosznay Endrét követelésével teljesen elutasítani kéri.

Erre a tiszáninneri ref. Egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben egyhangúlag következően

ítélt:

A tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának ezen ügyben hozott elsőfokú ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.

·Kmf.

MECZNER JÓZSEF

a bir. világi elnöke.

RÉVÉSZ KÁLMÁN

a bir. egyházi elnöke.

Dr. FINKEY FERENC

jegyzőkönyvvezető.

XIV.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak 1909. június 9-én Miskolcon tartott üléséről.

Jelenvoltak: Ragályi Géza legidősb esperes, (tárgyalást-vezető elnök) és br. Vay Elemér legidősb egyh.-m. gondnok elnöklete alatt Hutka József, Nagy Ignác, Csabay Pál, Bálint Dezső, Szücs István esperesek, Dókus Ernő egyh.-megyei

gondnok, Radácsi György, dr. Tüdős István egyh.-ker. tanácsbírák, dr. Finkey Ferenc e.-ker. aljegyző, mint jegyző és előadó.

Tárgy: A fűzérkajatai időközi lelkészi jövedelem megosztása.

Elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltiségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltiségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult. Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa az abauji egyházmegye közigazgatási bíróságának 1909. április 27-én Kassán e tárgyban hozott elsőfokú ítéletét, mely szerint a fűzérkajatai egyház köteleztetett, hogy néhai Molnár Pál volt fűzérkajatai lelkész örökösének egy évi failletményt, azaz 40 méter fát, továbbá 23 darab csirke árát (darabját 50 fillérrel számítva), megfizetni, valamint a zsellérek által fizetni köteles 1—1 véka gabona beszedésére s az örökösöknek leendő átadására a fűzérkajatai egyház gondnoka utasított; — ellenben az örökösöknek 4 köből búza iránt támasztott igénye megszünttetett, a zsellérek által teljesíteni tartozott munka egyenértéke gyanánt támasztott követelésükkel pedig az örökösök elutasítottak: — a keresetben említett hombár az egyház tulajdonául állapított meg; — az eladott fű ára iránti követelésükkel az örökösök polgári perre utasítottak; — köteleztettek továbbá az örökösök Bacskay Sándor felügyelő lelkésznek 224 kor. 74 fillért, Urbancsek Mihály volt fűzérkajatai tanítónak 84 kor. 26 fillért, Kassai József jelenlegi fűzérkajatai tanítónak 28 kor. 10 fillért 30 nap alatt megfizetni s ezzel Bacskay Sándornak a külön fuvardíj és ellátási díj iránti igénye megszünttetett; — a nyirii volt és jelenlegi tanító követelése az örökösökkel szemben elutasított s Bacskay Sándor nyiri lelkész köteleztetett, hogy ezek méltányos díjazásáról a felügyelő-lelkészi tiszteletdíjából gondoskodjék; — végül a felek által felszámított költségek kölcsönösen megszünttetettek, a tanúk számára 12 korona költség a fűzérkajatai egyház terhére megállapított. Ismerteti előadó ezen ítélet ellen a fűzérkajatai egyház és Bacskay Sándor nyirii lelkész felebbezését. Erre a tiszáninneri ref. Egyházkerület

közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben egyhangúlag következően

ítélt:

Az abauji egyházmegye közigazgatási bíróságának ezen ügyben hozott ítélete, indokainál fogva, helybenhagyatik.

Kmft.

MECZNER JÓZSEF

a bír. világi elnöke.

RÉVÉSZ KÁLMÁN

a bír. egyházi elnöke.

Dr. FINKEY FERENC

jegyzőkönyvvezető.

XV.

Az időszaki bíróság megalakítása újból szükségessé válván,

egyházkerületi bíróság elhatározza, hogy ezentúl két időszaki tanácsot alakít.

Az I. sz. tanács tagjaiul a jövő évre megválasztatnak:

Nagy Ignác, Ragályi Géza, Komjáthy Béla, Miklós Ödön, Bornemisza László rendes — Hutka József, Zombory Gedő, Dr. Tüdős István, Léway József, Szücs István póttagokul.

A II. sz. tanácsba: Fejes István, Révész Kálmán, Meczner Béla, Dókus Gyula, Ragályi Béla rendes — Vadászy Pál, Csabay Pál, Bálint Dezső, Dókus Ernő és Meczner József póttagokul.

FÜGGELÉK.

I.

BÉRLETI SZERZŐDÉS.

Mely egyrésztől a sárospataki ref. főiskola képviselőjében Radácsi György gazdasági választmányi elnök, mint bérbeadó, másrésztől Dani János és Fischer Lajos sárospataki lakos, nyomdászok, mint bérbevevők között, következőleg kötöttetett:

1. A sárospataki ref. főiskola bérbeadja Dani János és Fischer Lajos bérlőknek a főiskola tulajdonát képező, a Vay-utcában egyenesen nyomdaépületül emelt házában elhelyezett nyomdáját, ugyanazon épületben lévő lakással és az udvaron lévő melléképületekkel, az ezt követő kerttel, a kert végében lévő benzintartó helyiséggel, a kerítésen túl fekvő körülbelül 2 vécás területű szántófölddel.

2. A bérlet kezdetét veszi 1909. évi november 1-én és tart egymásután következő hat éven át, 1915. évi november 1-ig.

3. A nyomdahelyiségek, továbbá a betűk, gépek és minden egyéb felszerelések leltár szerint adatnak és vétetnek át.

4. Ezen leltár a jelen szerződés kiegészítő részét képezi és ide $\%.$ alatt csatoltatik.

5. A nyomda jelenleg a szükséges felszerelésekkel el van látva, mint az a $\%.$ alatti leltárból kitűnik, kivéven a gépek hajtására szükséges benzinmőtort, melyet a főiskola be fog szerezni és a bérlet kezdetekor üzemképes állapotban átad.

6. A főiskola kötelezi magát, hogy a nyomda fölszerelésére, a fölszerelés szaporítására, fejlesztésére bizonyos összeget fordít évenként a szükséghez képest, úgy, hogy a nyomda fölszerelése a kor követelményeinek lehetőleg megfeleljen. A befektetés fölött a bérlők kérelmére, illetőleg javaslata alapján, a gazdasági választmány határoz.

7. Ezen bérletért fizetnek bérlők egyetemlegesen 4800 korona évi bért, évnegyedes részletekben előlegesen és pedig minden év november, február, május és augusztus hó 1-én 1200 koronát, amely összegben az évi 600 korona lakásbér is bennfoglaltatik.

8. Kötelesek a bérlők a jelen szerződés bélyegét és a kiveendő fokozatos bélyegilletéket kiegyenlíteni, ezenkívül a saját üzleti jövedelmük után rájuk vetendő adókat, községi, törvényhatósági pótdadókat stb. viselni.

9. Önként értetik, hogy a nyomdatizem fentartásához szükséges munkaerőt és anyagot, a szükséges benzint, bérlők tartoznak beszerezni.

10. A bérlők kötelesek Sárospatakon és pedig legalább egyikük a nyomdahelyiséghez tartozó lakásban lakni. Kötelesek a nyomdát személyesen vezetni és egész tevékenységüket a nyomda fölvirágzására használni fel.

11. Kötelesek a bérlők a bérlet megkezdésekor 2000, azaz kétezer koronát óvadék gyanánt készpénzben, óvadékképes értékpapírban vagy takarékpénztári betétkönyvben a sárospataki ref. főiskola pénztárába letenni. Amennyiben ezen óvadék készpénzben tétetnék le, azt a sárospataki főiskola a „Sárospataki Takarékpénztár részvénytársaság“-nál letétre helyezi el, melynek betéti kamatai bérlőket illetik. Ha az óvadék nem készpénzben tétetnék le, a letett értékpapírok jövedelme is bérlőket illeti.

12. A nyomdabérlők tartoznak a tulajdonos főiskola részére szükséges könyveket és apróbb nyomtatványokat a megállapított és ezen szerződés kiegészítő részét képező // alatti árjegyzék (tarifa) és az ahhoz csatolt minták szerint nyomtatni, kötelesek továbbá az árjegyzékben felsorolt nyomtatványokat ingyen elkészíteni. Papirost a főiskola saját könyveihez, nemkülönben az ingyenes nyomtatványokhoz maga ad, sőt fentartja magának azt a jogot is, hogy az egész nyomdát bármikor kizárólag maga fogja ellátni papirossal.

13. Idegen munka miatt a főiskola részére megrendelt könyvek és nyomtatványok munkája félre nem tehető és el nem halasztható.

14. A főiskola számára megrendelt könyveket a megrendelt mennyiségen fölül nyomtatni nem szabad. A meghatározott példányokon felül 100 példány nyomatik az Irodalmi Kör tagjai részére féláron leendő elárúsítás és 100 példány ismertetés és a bérlők által beadni kötelezett példányok céljából, azonban ezen 200 példány is díjaztatik a // alatti árjegyzék szerint. Kötelesek bérlők a főiskolai nyomtatványokat gyorsan elkészíteni, hogy azok hónapokon át ne heverjenek a nyomdában; a nyomás tisztaságára felügyelni, jó festéket használni, nyomás közben a gépet a szükség-

hez képest, főleg az ábrás szedésnél többször is megmosatni: szóval mindent elkövetni, hogy a könyvek gyorsan és tisztán kerüljenek ki a nyomdából. Minden nyomtatványnak első és második korrekturáját a bérlők tartoznak teljesíteni, úgy, hogy a szerzők teendője a harmadik korrekturára: a revisiora terjedjen.

15. Minden főiskolai nyomtatványból kötelesek bérlők mindjárt a nyomtatás megkezdésekor minden egyes iv első példányát a nyomdafelügyelőnek jóváhagyás végett bemutatni. Az elkészített könyvek és nyomtatványok szintén a könyvraktárnoknak adandók át elkönyvelés és beraktározás végett. Kötelesek bérlők a selejtből előállítható példányokat és használható íveket is beadni a könyvraktárba.

16. Azon esetre, ha a bérlők a megrendelt mennyiségen felül nyomtatnának és ezeket árúba bocsátának, kártérítés fejében, minden példány bolti árának ötvenszeres összegét kötelesek lefizetni.

17. Idegen munkát bérlők tetszésük szerint vállalhatnak, azonban az meg nem engedtetik, hogy más nyomda terméke, mint a főiskola betűivel nyomtatott bocsáttassék forgalomba. Ha a bérlők a főiskola nyomdai munkáit a kiszabott időre bármi okból el nem készíthetnék, joga lesz azt a főiskolai gazdasági választmánynak a bérlők költségére más nyomdában készíttetni el.

18. A főiskola tulajdonát képező felszereléseket, rajzokat, clichéket stb. a gazdasági választmány beleegyezése nélkül kölcsönadni nem szabad.

19. A gépeken vagy az épületeken esett esetleges sérülések a nyomdafelügyelőnek további intézkedés végett azonnal bejelentendők.

20. A bérlők kötelesek a leltárban foglalt bútorkészletet, továbbá a betűraktárt és a nyomdához tartozó minden gépet és felszerelvényt állandóan tisztán, rendben és használható állapotban föntartani és a bérlet megszűntével leltár szerint átadni. Bérlők sem a lákásban, sem az udvaron vagy a kertben a gazdasági választmány tudta és beleegyezése nélkül tetszésük szerint semmi változtatást nem tehetnek.

21. Ezen szerződés bármely föltételének meg nem tartásából eredő kártérítési, bérletmegszüntetési és minden egyéb keresetre nézve alávetik magukat bérlők a sommás eljárásnak és a főiskola által szabadon választandó bíróság illetékességének, sőt ha ezen feltételek bármelyikét nem teljesítenék, különösen ha a bérletet pontosan nem fizetnék, joga lesz a főiskolának őket a bérlettől önhatalmúlag is azonnal elmozdítani.

22. Dani János és Fischer Lajos ezen szerződés összes feltételeit magukra nézve elfogadják és a főiskola nyomdáját bérbe kiveszik.

Ezen szerződés bérlőkre annak aláírásával azonnal kötelező, a főiskolára azonban csak az egyházkerületi jóváhagyás után lesz érvényes.

Kelt Sárospatakon, 1909. október 4.

Előttünk :	<i>Radácsi György s. k.</i> főisk. gazd. vál. elnök.
<i>Debreceni Bertalan s. k.</i>	<i>Dani János s. k.</i>
<i>Fodor Pál s. k.</i>	<i>Fischer Lajos s. k.</i>
mint tanuk előtt.	

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolai gazdasági választmány által a nyomda bérletére nézve Dani János és Fischer Lajos sárospataki lakosokkal az 1909. november 1-től 1915. november 1-ig terjedő időre megkötött szerződést — a főiskolai igazgató-tanács javaslata alapján — jóváhagyja, azzal a kikötéssel azonban, hogy az egyházkerület, egyházmegyék, főiskolai igazgató-tanács jegyzőkönyvei, a főiskola évi értesítője s egyéb sürgős nyomtatni valói más nyomdai munkák miatt késedelmet nem szenvedhetnek s a késedelem a szerződés felbontását vonhatja maga után.

Ez a jóváhagyó záradék a szerződésre rávezetendő s a szerződő felek által aláírandó.

Sárospatak, 1909. október 8.

Radácsi György s. k.
Dani János s. k.
Fischer Lajos s. k.

II.

A tiszánineni ref. egyházkerület érvényben levő szabályrendeletei és elvi jelentőségű határozatai.

I. SZAKASZ.

Az egyházalkotmányról és szervezetről szóló I. t.-cikkel kapcsolatos szabályrendeletek és elvi jelentőségű határozatok.

I. Fejezet. Az egyházközségek.

1. *Szabályrendelet* a miskolci egyház kebelében szervezett *parokhiális körökről*. 1907. őszi e. k. jk. 60. sz. I. t.-c. 10. §.
2. *Az egyházközségi közgyűlés* kerületünk minden egyházában szerveztetik, s az összes választásra jogosult egyháztagokból áll. 1907. tav. 7. sz. 4. I. t.-c. 22. és 23. §§.

II. Fejezet. A presbytérium.

1. Presbyterválasztásnál elég a viszonylagos szótöbbség. 1907. tav. 7. sz. 8. I. t.-c. 31. §.
2. Presbyterek eskütétele. u. o. 7. p.
3. A sárospataki főiskolai lelkész hivatalból nem presbyter. u. o. 5. p. I. t.-c. 27. §.

III Fejezet. Az egyházmegyék.

1. Egyházi tanácsbírák száma 1907. őszi 62. I. t.-c. 51. §.
2. Egyházmegyei lelkészi értekezletek. 1897. tav. 19.
3. Közhirdetésre minden egyházmegye csak 3 egyházat ajánlhat. 1865. tav. 37, 1900. tav. 121, 1901. tav. 61.
4. Egyházmegyei szabályrendeletek, 1907. őszi 64, 1908. őszi III. (Közlendők-e az összes egyházmegyék szabályrendeletei, vagy csak azok, amelyek a kerületi jkvben található?)

IV. Fejezet. Az egyházkerület.

1. Az egyházmegyék csak 6 szavazó-képviselőt küldhetnek a kerületi gyűlésekre. 1876. őszi 4. I. t.-c. 62. §.
2. A sárospataki theologiai és jogakadémia külön képvisel-tetéséről. 1907. őszi 23. I. t.-c. 62. §. d)
3. A kerületi felsőbb leányiskola képviselétéről. 1907. tav. 7. sz. 12. p. I. t.-c. 62. §. d)

4. Tanár- és tanítóképviselek napidijait és utiköltségeit ki fedezi? 1907. őszi 5.

5. Mérsékelt vasúti jegyek a közgyűlésekre 1909. tav. 58.

6. A kerületi képviselők mellé póttagok is választandók. 1879. nyári 4.

I. t.-c. 63. §.

7. Csak két gyűlés tartandó. Az addigi nyári gyűlések besztinttetnek. 1888. őszi 13. Tavaszi közgyűlés lehetőleg május első felében tartandó. 1890. tav. 90., 1893. tav. 54.

8. Rendkívüli közgyűlés rendes helye Miskolc. 1908. őszi 8. Rendkívüli közgyűlések lehetőleg kerülendők, s arra az összes tagok meghívandók. 1903. tav. 26.

9. A közgyűléseken a képviselők kitartó jelenlétéről való gondoskodás. 1903. tav. 122.

I. t.-c. 68. §.

10. Tanácskozási és ügyrend. 1880. őszi 9.

11. Jegyzőkönyvek kinyomatandók. 1858. őszi 15.

I. t.-c. 171.,
175. §§.

12. Egyházkerületi jegyzők és tanácsbírák 10 évenként választatnak. 1907. tavaszi 7. sz. 17. p.

13. A nem szavazó egyházak az esperesek által feltüntetendők. 1897. tav. 10.

14. Folyamodványok felterjesztésének szabályai. 1890. tav. 67.

15. Egyházkerületi lelkészi értekezés. 1897. tav. 19.

16. Egyházkerületi pénzügyi választmány, 1908. őszi 13.

V. Fejezet. A zsinat.

1. Zsinati kívánalmaink. 1902. tav. 23, 1903. tav. 7.

2. Egyházi törvények ára. 1907. tav. 55.

VI. Fejezet. Istenisztelet (liturgia), énekügy, lelkészi könyvtár.

1. Egyházkerületünk véleménye az isteniszteleti rendtartás konventi javaslatáról. 1904. őszi 12., 1905. őszi 10

2. Temetési rendtartás és temetési stóla. 1884. nyári 15.

3. Úrvacsora osztásnál hittanhallgató nem segédkezhet. 1908. tav. 84.

I. t.-c. 144. §.

4. Legatióban a joghallgatók is részesülnek a theologusok után 1876. őszi 63. Képezdészek is lehetnek legatusok. 1878. tav. 95. A legatusok viselkedése, a specifikálás eltiltása. 1896. tav. 53, 1904. tav. 26.

5. Konfirmáció ideje. 1889. őszi 45.

6. Agentiális perselypénz. 1906. tav. 80., 1909. őszi 14.

7. Próbaénekeskönyv. 1904. őszi 13, 1905. őszi 12, 1906. őszi 24, 1907. tav. 50, 1908. tav. 80, 1908. őszi 68.
8. Temetési énekeskönyv. 1904. őszi 14.
9. Tót nyelvű zsoltárok 1901. tav. 42.
10. Lelkészi könyvtárak. 1899. őszi 8, 1908. tav. 63, 1909. tav. 64.
11. Sárospataki Ref. Lapok. 1906. tav. 38., 39.
12. Egyházkerületünk története. Adattár. 1898. tav. 84., 1900. tav. 14.
13. Egyházkerületi névtár. 1897. tav. 17. 1896. őszi 35.
14. Névtár ára. 1906. tav. 8.

VII. Fejezet. Vagyoni ügyek.

1. Díjlevelek kiállítása 1899. tav. 47.
2. Terményfizetés készpénzre változtatása. 1900. tav. 88
3. Jelentő ívek. 1897. őszi 46., 1898. tav. 26.
4. Államsegély kiosztása. 1900. őszi 100., 1903. tav. 23., 1905. tav. 11.
5. A kongrua kezelése az egyh. ker. pénztárnokra bízatik. 1901. tav. 52.
6. Kongruautalványozási eljárás. 1901. őszi 31. Kongrua nyugták. 1905. tav. 24.
7. Kongrua késedelmes beérkezése esetén köv. eljárás 1909.
8. Levonások a kongruából. 1908. őszi 61., 1909. tav. 62.
9. Segélyosztási kulcs. 1909 tav. 17.
tav. 87.
10. Közigazgatási segély felosztása. 1908. tav. 13., 1909. tav. 16.
11. Szűkösi pénztár. 1858. őszi 24., 1909. tav. 11.
12. Vagyoni ügyletekről szóló okiratok kiállítása és felterjesztése. 1907. őszi 71.
13. Egyházi műtárgyak eladása. 1909. tav. 99.
14. Ingó és ingatlan vagyon-kezelési szabályzat. 1909. tav. 18., őszi 13.
15. Tűzkárbiztosítás. 1904. őszi 52., 1905. tav. 14., 1906. tav. 12.
16. Egyházmegyei számvevőszéki szabályrendelet. 1908. őszi 40. (Abauji szab. r. u. o. 41.)
17. Egyházkerületi pénztár kezelési szabályzata. 1884. nyári 16., 17., 1909. tav. 86. Tagjai: 1908. őszi 39.

18. Részletes jelentés és évi költségvetés. 1908. őszi 39, 1909. tav. 13.
 19. Kölcsönök kamatlába. 1905. tav. 48.
 20. Iskolai ingatlanok átíratása az egyház nevére. 1906. tav. 79., 1908. tav. 72.
 21 Alapítványok összeírása, szabályrendelet. 1907. tav. 63.

VIII. Fejezet. Egyháztagok. Arva-szegényügy.

- I. t.-c. 110. §. 1. Gondnokszágot el nem fogadó egyháztag büntetése 1884 tav. 69., 1895. tav. 68., 1907. őszi 64.
 I. t.-c. 130. §. 2. A szegények és árvák gondozásáról szóló szabályrendelet. 1908. őszi 71.
 3. Alapítvány a vakok budapesti intézetében. 1903. tav. 24.

IX. A lelkészek.

- I. t.-c. 137. §. 1. Vallásitanító-lelkészek. 1906. őszi 21. Sátoraljaujhelyi vallásitanító-lelkész 1907. őszi 35.
 2. Missiói lelkészek. 1889. tav. 12., 1897 dec. r. k. 7., 1898. őszi 55, 56., 1903. őszi 25., 1905. tav. 26., 1907. tav. 58., 1909. tav. 84.
 I. t.-c. 139. §. 3. Lelkész-avatás. 1899. tav. 6.
 114. §. 4. Lelkeszi fizetés. 1904. őszi 55.
 145. §. 5. Papi ruha. 1902. őszi 50.
 6. Lelkeszi iktatókönyv. 1881. nyári 26, 1882. tav. 7.
 7. Kanonikus órák. 1909. őszi 18.
 144. §. és VI. t.-c. 42. §. 8. Lelkész nevének születési bizonyítványa. 1907. tav. 7.
 I. t.-c. 143. §. D. e) sz., 3. §. 16.
 9. Amerikai lelkészek. 1905. tav. 46.
 10. Tátrafüredi lelkész. 1899. őszi 18.
 11. Sárospataki *főiskolai* lelkész munka- és hatásköre. 1903. őszi 9., 1904. tav. 16.

X. Fejezet. Esperesek.

1. Esperesek fizetése. 1907. őszi 29.
 I. t.-c. 168. §. 2. Egyházlátogatás. 1903. tav. 10., 1907. őszi 32., 1908. tav. 91., 1909. tav. 21., őszi 14.

XI. Fejezet. A püspök.

A püspöki titkári hivatal. 1906. tav. 59., 1907. őszi 102., 1908. tav. 21.

XII. Fejezet. Általános (vegyes) jellegű határozatok.

1. Vallássérelmi esetekben eljárás. 1889. tav. 40, 1908. tav. 67.
2. Vasárnaprontók elleni eljárás 1898. őszi 60.
3. A két protestáns egyház közti (nagygeresdi) egyezség. 1900. őszi 17.
4. A klerikalizmus túlkapásai elleni eljárás. 1908. őszi 35.
5. A jezsuiták elleni állásfoglalás. 1908. őszi 36.
6. Korcsmák vasárnapi nyitvatartása elleni állásfoglalás. 1908. tav. 66., 1908. őszi 43.
7. Alkoholista papok és tanférfiak szanatóriumi elhelyezése. 1909. tav. 57.
8. Esküminták. 1882. nyári 9. (Felveendők-e?)

II. SZAKASZ.

A lelkészválasztásról, missiói lelkészekről, segédlelkészekről stb., kegyeleti időről szóló II. t.-c-re vonatkozó szabályrendeletek és elvi jelentőségű határozatok.

I. Fejezet. A lelkészválasztás.

1. Választási feltételek. 1907. tav. 7 sz. 4. §. 1. II. t.-c. 1. §.
2. Lelkészi törzskönyv. u. o. 2. p. II. t.-c. 2. §.
3. Lelkészi állás megüresedése u. o. 3. p. II. t.-c. 4. §.
4. Segédlelkész megválasztható főnöke után (1870. őszi 45.)
5. Amerikai lelkészek. 1905. tav. 46. (fent.)

II. Fejezet. A missiói lelkészek alkalmazása.

1. Az 1897. évi (tav. 15.) szabályzat a m. lelkészek választásáról hatályon kívül helyeztetik. 1908. tav. 17. II. t.-c. 50. §.
2. A kinevezés vagy választás alá eső missiói egyházak felsorolása. 1908. tav. 18., 1909. tav. 84. II. t.-c. 54. §.

III. Fejezet. A segédlelkészekről.

- II. t.-c. 62. §. 1. Segédlelkésztől bárki csak az I. lelkészképesítő vizsga után alkalmazható. 1907. tav. 7. 4. §. 6., 1907. őszi 57., 1906. tav. 64.
2. A lelkészképesítő vizsgát kellő időben le nem tett segédlelkészekről. 1907. tav. 7. sz. 4. §. 8.
3. Lelkészképesítő bizonyítványok másodpéldányairól 1905. őszi 30.
- II. t.-c. 70. §. 4. Segédlelkészek elhelyezéséről szóló szabályrendelet. 1907. őszi 66.
5. A sárospataki szénior és segédtanár bekebelezéséről. 1899. tav. 17.

IV. Fejezet. Özvegyi és kegyeleti év.

- II. t.-c. 75-83. §. 1. Az 1890. tav. 38. sz. a. foglalt szabályrendelet 5 évig életben marad. 1907. őszi 67.
2. Káplántartási államsegély a kegyév alatt. 1905. tav. 82.
3. Tanítóözvegyek és árvák igénye. 1906. őszi 82.

III. SZAKASZ.

Az egyházi adóról szóló III. tc.-re vonatkozó szabályrendeletek és elvi határozatok.

1. Végrehajtási utasítás. 1907. tav. 7. sz. 5. §.
2. Egyházmegyei számvevőszéki szabályrendelet. 1908. őszi 40. (Abauj 41.) Fent.
3. Utasítás a jelentőivek kitöltésére. 1898. tav. 26.
4. Természetbeni adók és szolgálmányok átváltoztatása. 1900. tav. 88.
5. Amerikában levő férj itthon maradt nejének adója. 1903. őszi 60., 1905. tav. 86.
6. Bélyegjegyek alkalmazására miniszteri utasítás. 1905. tav. 24.
7. Állami útdó fizetése. 1892. tav. 47., 1895. őszi 23.

IV. SZAKASZ.

Az egyházi közalapról szóló IV. tc.-re vonatkozó elvi határozatok.

- IV. t.-c. I-III. §§. 1. Végrehajtási utasítás. 1907. tav. 7. sz. 6. §.
2. Tökesegély kérvények elbírálására összehívandó bizottság. 1909. tav. 68.

V. SZAKASZ.

Az egyházi törvénykezésről szóló V. t. c.-re vonatkozó szabályrendeletek és elvi határozatok.

1. Iratjegyzék. 1907. tav. 7. sz. 7. §. 5.
2. Ítéletek közzététele az e.-megyei és egyházkerületi jegyző- v. t.-c. 21. §. könyvekben, u. o. 6. p. és 1907. tav. 71.
3. Időszaki bíróság ügyrendje. 1895. tav. 113.
4. Bírói ügyviteli szabályok és iratminták. (Egyetemes Kon- v. t.-c. 141 vent 1907. okt.)

VI. SZAKASZ.

A köznevelési és közoktatási szervezetről szóló VI. tc.-re vonatkozó szabályrendeletek és elvi határozatok.

I. Fejezet. Általános határozatok.

1. A magyar nyelv érvényesítéséről. 1907. tav. 7. sz. 8. §, vi. t.-c. 2. §.
2. A vallásoktatás érdekeinek megóvásáról, u. o. 2. p. vi. t.-c. 8. §.
3. Iskolák államosítása. 1898. tav. 65.
4. Szabályrendelet a vallásoktatásról. 1907. őszi 33. Ennek végrehajtási szabályai, u. o. 34. Vallástani tankönyvek. 1908. tav. 79.
5. Tanárok és tanítók egy évi önkéntesi szolgálatának beszámítása. 1907. őszi 44.
6. Siket-némák iskoláztatása, u. o. 45.
7. Új helységnevek írása az iskolai bizonyítványokban 1908. őszi 79.
8. Iskolai alapok. 1893. őszi 88.
9. Iskolai ingatlanok átíratása (l. fent).
10. Október 31. iskolai ünnep. 1899. tav. 35.
11. Vallástani tankönyvek írói díja. 1906. tav. 40.

II. Fejezet. Népiskolák.

1. Népiskolai szabályrendelet. 1904. tav. 58., 1904. őszi 20. vi. t.-c. 12. §.
2. Tanterv. 1893. tav. 97.
3. Ismétlő iskolai tanterv. 1899. őszi 43. Ismétlő iskolások vallásoktatása. 1895. őszi 87.
4. Tanítóhiány esetén a lelkész köteles a vallást tanítani. 1894. őszi 15.
5. Tankönyvek és taneszközök. 1907. tav. 7. sz. 8. §. 3. p. Bizonyítványok, értesítők. 1909. tav. 55.

6. Polgári iskolák vallástani anyaga és tankönyvek. 1903. őszi 13., 1908. tav. 79.
7. Népiskolai ifjúsági könyvtár. 1909. tav. 19.
8. Ingyen könyha az iskolás gyermekek részére. 1903. tav. 31.
9. Több tanítójú iskolában a növendékek osztály szerint különítendő el. 1901. tav. 17.
10. Népiskolai tanítók vallásvizsgálója. 1894. őszi 34., 1909. tav. 101.
11. Néptanítói eskü. 1895. tav. 12. (?)
- VI. t.-c. 23. §. 12. Tanítók nejének keresztlevele. 1907. tav. 7. sz. 8. §. 5.
- VI. t.-c. 30., 31. 13. Tanítóválasztás, változás és helyettesítés iránti szabályrendelet. 1891. őszi 21., 55., 1892. őszi 79., 1897. tav. 14., 1898. őszi 8., 1901. őszi 47., 1906. tav. 89. (?)
14. Próbaévre választás megszüntetése. 1907. tav. 57.
15. Államsegélyes tanítók változása bejelentendő a miniszternek. 1903. őszi 18.
16. Nőtanítók alkalmazása ajánltatik. 1889. tav. 59., 1897. tav. 32., 1903. tav. 30.
- VI. t.-c. 34. §. 17. Tanítók fizetésének rendezése. 1909. tav. 61.
- VI. t.-c. 35. §. 18. Tanítók 5 éves korpótléka. 1898. őszi 51., 1903. őszi 19.
19. Tanítók szavazati joga az egyházközségekben. 1884. tav. 12.
- VI. t.-c. 42. §. 20. Kanonikus órák. (I. fent).
21. Tanítók az állami anyakönyvvezetői megbízatást elfogadhatják. 1895. őszi 15.
22. Körlátogatók. 1889. tav. 61., 1891. őszi 16., 50., 1894. őszi 17., 1903. őszi 28.
23. Egyházmegyei tanügyi bizottság elnökei az *E*) minta kitöltésére felhivatnak. 1895. őszi 86., 1901. őszi 41.
24. Egyházkerületi tanügyi bizottság. 1870. őszi 50., 1885. őszi 14., 1892. őszi 62., 63., 1897. őszi 63., 1907. őszi 85.
25. Sárospataki főiskola györgyarlói népiskolájának jogállása. 1904. tav. 23.
26. Faiskolák. 1891. őszi 15., 1895. őszi 88.
27. Tanítóképezdei növendékek vallástanítása. 1884. őszi 25.
28. Tanítóktól beszedett bírságpénzek hovatfordítása. 1903. tav. 25.
- III. Fejezet. Középiscolák.
- VI. t.-c. 72. §. 1. Felsőbb leányiskolai szolgálati szabályzat és igazgatói utasítás. 1909. tav. 20.

2. Középiskolai tanár nevének keresztelési bizonyítványa. 1907. VI. t. c. 75. §. tav. 7. sz. 8. §. 9.
3. Hadapródiskolába és reáliskolába készülők október 1-ig ingyen járhatnak a gimnáziumba. 1898. tav. 21.
4. Magánvizsgák. 1879. nyári 33.
5. Érettségi vizsgai tagok. 1889. tav. 17.
6. Pótérettségi vizsga helye. 1906. tav. 34.
7. Gimnáziumi vallástanár támogatása a többi tanárok által. 1900. tav. 30.
8. Nem felekezetünkbeli középiskolai tanulók vallásoktatása. VI. t.-c. 88. §. 1904. őszi 21., 1905. őszi 12., 1908. őszi 70.
9. Közös szolgálati pragmatika nem alkottatik. 1908. őszi 74. VI. t.-c. 94. §.
10. Vallástanári képesítésről szabályrendelet 1909. őszi. 17. VI. t.-c. 78. §.
11. Egyházkerületi tanügyi bizottság nem szerveztetik. 1909. VI. t.-c. 102. §. tavaszi 34.
12. Külföldi érettségi bizonyítványok honosításának feltételei. 1909. tav. 56.

IV. Fejezet. A sárospataki főiskola.

1. Kormányzati rendszabályok. 1896. őszi 22.
2. Tanári szolgálati szabályzat. 1908. tav. 58. Főiskolai tanár köteles Sárospatakon lakni. 1906. tav. 36.
3. Főiskolai tanárok esküje és ünnepélyes beigtatása. 1894. őszi 7.
4. Gimnáziumi tanárok is székfoglalót tartanak. 1877. őszi 58.
5. Tanár nevének keresztlevele. 1907. tav. 7. sz. 8. §. 16. VI. t.-c. 109. §.
6. Főiskola számadásai közzéteendők. 1858. őszi 40.
7. Gimnáziumi tanárok optiojoga az akadémiai tanszékekre elévült. 1900. őszi 48.
8. Főgimn. igazgató tiszteletdíja. 1885. nyári 36. Főgimn. igazgatói utasítás 1908. tav. 59.
9. Ének- és zenetanár jogai és kötelességei. U. o. 37.
10. Akadémiai tan- és fegyelmi rendszabályok. 1899. tav. 30., 1904. tav. 24.
11. Akadémia egyetemi színvonala. 1865. tav. 3., U. o. őszi 35.
12. Akadémiára felvétel görög pótvizsga mellett. 1903. őszi 28.
13. Vallás- és egyháztudományi kar tanulmányi rendszabályai.
14. Theologia tanárok fizetése. 1907, tav. 18., 1908. őszi 29., 1909. tav. 15.

15. Theologiai tanárok nyugdíjai. 1896. őszi 21.
16. Theologiai vizsgák díja. 1897. őszi 73.
17. Jog- és államtudományi kar tanulmányi rendszabályai. 1902. őszi 59.
18. Jogakadémia támogatása. 1874. őszi 5., 1886. őszi 28., 1909. tav. 24.
19. Jogtanárok nem lehetnek gyakorló ügyvédek. 1875. őszi 39.
20. Békebíróság összeférhetlen a jogtanársággal. 1878. őszi 13.
21. Jogtanárok fizetése. 1908. őszi 26.
22. Jótéteményes joghallgatók kötelesek a magyar prot. egyháztörténetet vagy az erkölcstant hallgatni. 1895. őszi 11.
23. Főiskolai jogigazgató qualificatioja és fizetése. 1876. nyári 5.
24. Szénior-segédtanár és alkönyvtárnok. 1904. tav. 22.
25. Főiskolai háznagy. 1906. tav. 29
26. Főiskolai tápintézet alapszabályai. 1858. őszi 35, 1877. nyári 12.
27. Főiskolai internátus szabályai. 1905. őszi 6., 1906. tav. 30.
28. Főiskolai könyvtár gyarapítása. 1889. tav. 75.
29. Irodalmi kör. 1889. őszi 69., 1895. tav. 97., 1896. tav. 22.
30. Főiskolai kiadványok forgalmának emelése. 1909. tav. 49.
31. Tanári fizetések nyugtábjegyzeit a főiskolai pénztár fizeti. 1885. nyári 30.

VII. SZAKASZ.

A lelkészi nyugdíj- és özvegy-árva-gyámintézetéről szóló VII. törvénycikkre vonatkozó elvi határozatok.

VII. t.-c. 4.,
30. §§	1. Végrehajlási utasítás. 1907. tav. 7. sz. 9. §. 2—4. p. Ujabb kérelmek. 1907. őszi 37.
VII t.-c. 27. §.	2. Egyházkerületi lelkészi özvegy-árva-gyámintézet alapszabályai. 1900. tav. 7., Toldalék. 1900. őszi 15., 1903. őszi 72.
	3. Lelkészi özvegy férje halála után azonnal felveheti nyugdíját. 1906. őszi 63.
VII. t.-c. 6. §.	4. Püspöki titkár jogosított és kötelezett tagja a nyugdíjintézetnek. 1908. tav. 21.
	5. A lelkészek belépési járulékaiknak könnyítése. 1908. őszi 38., 1909. tav. 11.
VII. t.-c. 25. §.	6. Nyudíjjárulék levonása a kongruából. 1909. tav. 62.

TÁRGYMUTATÓ.

A megjelentek névjegyzéke.

I. Közgyűlési ügyek.

1. A gyűlés megnyitása Kun B. püspök imájával.
2. A főgondnok helyettesítése Meczner Béla által.
3. Meczner Béla a főgondnoki széket elfoglalja.
4. A megjelent és elmaradt gyűlés-tagok igazolása.
5. A sárospataki főiskola normál-költségvetésében mutatkozó hiány megszüntetése államsegély igénybevétele útján.
6. Radácsi Gy. indítványa a theol tanároknak az autonom testületek által fentartott iskolák országos nyugdíjintézetébe való felvételére és ugyanazok fizetéskiegészítése szempontjából az állam segítségének rájuk való kiterjesztésére nézve.
7. Vallás- és közokt. miniszteri leirat a dr. Ferenczy Árpád végellátása ügyében.
8. Az egyházmegyéek felterjesztése alapján hozott határozat a delegált bíróságnak a dr. Ferenczy ügyében történt kiküldetése miatt.
9. Antal Gábor köszönő levele.
10. 102.000 korona törlesztéses kölcsön felvétele a lelkeszi nyugdíjintézeti járulék fedezéséhez.
11. Az egyh.-ker. közigazgatási pénztár hiányainak megszüntetési módzatai.
12. Lévy József lemondása az egyh.-ker.pénzügyi választmányi és felsőbb leányiskolai bizottsági tagságról s érdemeinek méltánylása.
13. Az egyházi hivatalnokok javadalmát képező ingó és ingatlan javak kezelésére készített szabályjavaslatra beadott

- egyházmegyei vélemények tárgyalása a jövő tavaszi közgyűlésre tűzetik ki.
14. Az Egyházlátogatási jegyzőkönyvi űrlap-mintára beadott újabb módosítások s az egész egyházlátogatási intézmény szabályozása.
 15. Szabó Endre elhunyt zsinati tag helyének betöltésére szavazat elrendelése.
 16. A konfirmatiói káté-pályázat eredménye s újabb pályázat hirdetése.
 17. A középiskolai vallástanári képesítés tárgyában készített szakbizottsági vélemény konventre terjesztése.
 18. A kanonikus órák meghatározása.
 19. A Magyar Énekvezérek Egyesületének alapszabálya és emlékirata az egyházmegyei tanító-testületekhez tétetik véleményezés végett s a felterjesztendő vélemények alapján az e.-ker. jegyzők fognak összefoglaló javaslatot készíteni.
 20. Igazgató-tanács jelentése a főiskola 1909. évi költségvetésében mutatkozó hiány fedezéséről.
 21. Katona György helyett Riszdorfer József választatik főiskolai gazd. vál. tagul.
 22. Szinyei Endre halálának bejelentése s érdemeinek méltánylása.
 23. Végh János h.-tanár továbbra való alkalmazása.
 24. A főiskolai kórház kipótlása miatt a betegsegélyző tagsági díj felemelése.
 25. Szánthó Gyula dr. jogtanár félévre való szabadságotól való felmentése.
 26. A Horváth Mária-féle műegyetemi ösztöndíj odaítélése.
 27. Br. Vay Elemér újabb 2000 koronás ösztöndíja s az e.-ker. köszönte e kegyes adományért.
 28. Nemes György főiskolai háznagy özvegyének kegydíjjal való ellátása.
 29. A főiskolai gimnáziumi és akadémiai létszám bejelentése.
 30. A főiskolai nyomda bérbeadása Dani János és Fischer Lajos sárospataki lakosoknak.
 31. A miskolci felsőbb leányiskolánk felügyelő-bizottságának jelentése.
 32. A miskolci főgimn. igazgatójának szeptemberi jelentése.
 33. A rimaszombati főgimn. igazgatójának szept. jelentése. Bodor István 40 éves tanár érdemeinek méltatása.
 34. Sassy Szabó István miskolci ügyvéd 3 rendbeli alapítványa

s kérelem a konventhez az alapítványok kormányhatósági bekövetelése miatt.

35. Az egyh.-ker. tanügyi bizottság jegyzőkönyve s az e.-ker. határozatai a bizottság javaslataira.
36. A nem felekezetünkbeli középiskolákba járó ref. növendékek vallásvizsgáiról szakelőadó Czinke I. jelentése s ehhez fűződő utasítások.
37. Az egyh.-ker. lelkészképesítő-bizottság két rendbeli jkve.
38. A missiói bizottság jelentése s az erre hozott egyh.-ker. határozatok.
39. Egyetemes konventi határozatok s ezek alapján kelt e.-k. utasítások, rendelkezések.
40. A missiói egyházközségekben lévő szórványoknak kongruás lelkészi anyaegyházközségekke vagy leányegyházközségekke alapítása.
41. Állandó vallástanító-lelkészek és vándortanítók alkalmazásának előkészítése az egyházmegyék által.
42. Ungvár missiói központtá tételére ezuttal nincs konventi segély.
43. Miskolc részére állandó hitoktatói állás szervezése ügyében a szakbizottság adjon jelentést.
44. A debreceni Kálvin-emlékműre segélygyűjtés.
45. Lelkészi- és tanítói változások.
46. Megerősítésre felterjesztett díjlevelek.
47. Ungi jelentés hivatalnokok választásáról.
48. Közalapi segélyt kérő egyh.-községek ajánlása.

49. Közalapi segélyt kérő lelkészek elutasítása.
50. A meszesi e.-község sürgős tőkesegély-ügye.
51. A rakacaszendi e.-község tőkesegélykérelme nem teljesíthető.
52. Káplántartásra ajánlott lelkészek.
53. A kondói e.-község csereszerződése.
54. A nekézsenyi e.-község adásvételi ügye.
55. A berentei e.-község köszénkiaknázási jogának feltételes eladása.
56. A parasznai e.-község adásvételi ügye.
57. A felsőborsodi e.-m. a jóváhagyást a jogügyletekről kiállított okiratokra ne vezesse rá.
58. A mezőlaborci egyházközség a MÁV. által adományozott templomhelyet a kikötött feltétellel is elfogadhatja.
59. A borsii e.-község adásvételi ügye.
60. A pallói leány-egyházközség kölcsön-ügylete.
61. A jenkei egyházközség kölcsön-ügylete.
62. A pályini egyházközség templom-hely eladási ügye.
63. A vajáni egyházközség regále kártalanítási kötvényének beváltása.
64. A kiscigéresi egyh.-község törlesztéses kölcsön-ügyletéhez az egyh.-község nyilatkozatot állítson ki a kölcsön-összeg visszafizetésére.

65. A gálocsi egyh.-község törlesztéses kölcsön-ügylete.
66. Lévay József lemondott egyh.-kerületi pénzügyi választmányi tag helyének Huszthy Bélával való betöltése.
67. A csizi egyh.-község birtokeladási ügyének jóváhagyása s a tanítói földek átírásánál sértően jelentkező birói gyakorlat ellen felirattal való védekezés.
78. Az abauji egyházmegye jelentése az eperjesi missiói lelkészség felállítása tárgyában.
69. A baptista-áttérési eljárás ellen Konvent tegyen lépéseket.
70. A felsőborsodi lelkész-értekezlet javaslata a lelkészi fizetéseknek az egyházközségek által és az államsegélynek törvényileg való biztosítása végett.
71. A felsőzempléni tanító-egyesület módosított alapszabályainak jóváhagyásra ajánlása.
72. A rakottyai leány-egyházközség iskolaépítése.
73. A héthi egyh.-község a szórványai után is reá rótt közalapi adó törlése ellen adjon felszerelt kérvényt.
74. Szoboszlai Mór nagyrócei polg. isk. tanár vallástanítói díjazási ügye a gömöri egyházmegyéhez tétetik.
75. Czinke István rimaszombati vallástanári érdemeinek elismerése.
76. A tornai egyh.-megye az egyh.-ker. jegyzőkönyv későn megjelenése ellen.
77. A kisdobronyi szent-istvánnapi sérelem.
78. Az állami tanítók templom-szolgálatra ügyében utasítás.
79. Dr. Finkey F. „Szabályrendelet Gyűjtemény“-tervezete köszönettel fogadtatik s hozzászólás végett jegyzőkönyvbe vétetik s bizottságra (Révész K., Meczner József, Vattay L.) bízatik a felterjesztett vélemények méltatása.
80. Szabó Pál vásárosnaményi lelkész nem maradhat az e.-ker. özvegy-árvagyámintézetben.
81. A borsodgeszti e.-ker. jelentő-íve kiegészítésre ajánltatik.
82. Giovanini Gabriella 8000 koronája e.-ker. kezelés alatt maradhat 5% kamat mellett.
83. Fodor Pál IV. joghallgató segélykérvénye külföldi utra a főisk. ig.-tanácshoz tétetik.
84. Ágoston Sándor újabb kérvénye mellőztetik.
85. A jegyzőkönyv hitelesítésének módja.
86. A gyűlés berekesztése.

II. Birósági ügyek.

- I. Kutas Ferenc kupai gondnok és társainak fegyelmi panasza Pongor Imre kupai tanító ellen.
- II. Soltész Kálmán szendrői tanító fegyelmi panasza Beregszászy Ferenc szendrői lelkész ellen.
- III. Beregszászy Ferenc szendrői lelkész és a szendrői presbytérium egyesített fegyelmi panasza Soltész Kálmán szendrői tanító ellen.
- IV. Dr. Ferenczy Árpád volt sárospataki jogakadémiai tanár felebbezése fizetésének kiszolgáltatása tárgyában.
- V. Sallay Gyula nagyszelmenci lelkész felebbezése az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1909. szeptember 9-ikén Ungváron, a szirénfalvai leányegyház hívei által a nagyszelmenci anyaegyház lelkészének fizetendő járandóság tárgyában hozott ítélete ellen.
- VI. Csomár Béla tizaásványi lelkész felebbezése az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának 1909. szept. 9-én, Ungváron hozott s a felsőrőcsei lelkészválasztást megsemmisítő ítélete ellen.
- VII. A sárosmegyei leányegyház felebbezése az ungi egyházmegye közigazgatási bíróságának Ungváron, 1909. szept. 9-ikén hozott s a felsőrőcsei anya- és sárosmezei leányegyházakban az eddigi lelkészi szolgálatot továbbra is érintetlenül hagyó ítélete ellen.
- VIII. A bajánházi anya- és a magasrévi (viszokai) társegyház közt felmerült építkezési költségügy.
- IX. A bezői anyaegyház követelése a zahari leányegyház ellen a paplaképítés költségei ügyében.
- X. Hegyi István zádorfalvai lakos felebbezése a gömöri egyházmegye közigazgatási bíróságának a zádorfalvai templomszékperben hozott ítélete ellen.
- XI. Özv. Tóth Károlyné tiszapalkonyai tanító özvegye fizetésmegállapítási keresete a tiszapalkonyai egyház ellen.
- XII. Abaházy János bodrogszentesi lakos templomszék-ügye.
- XIII. A körtvélyesi presbytérium felebbezése a tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának Bosznay Endre volt körtvélyesi tanító követelése ügyében hozott ítélete ellen.
- XIV. A fűzérkajatai időközi lelkészi jövedelem megosztása.
- XV. Az időszaki tanács megválasztása.

III. Függelék.

A főiskolai nyomda bérszerződése.

Dr. Finkey Ferenc „Szabályrendelet-Gyűjtemény“ tervezete.

JEGYZETTEK:

Radácsi György lelkészi főjegyző az 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 30, 37, 39, 43, 75, 76, 80, 81, 82, 84, 85, 86;

Szalay László világi főjegyző a 7, 8;

Czinke István lelkészi aljegyző a 16, 17, 35, 36, 44, 68, 69, 71, 77, 78, 79, Bír. V, VI, VII;

Vattay László lelkészi aljegyző a 13, 18, 31, 38, 40, 41, 42, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 70, 73, Bír. IV, VIII, IX, XII;

Dr. Finkey Ferenc az 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, Bír. I, II, III, X, XI, XIII, XIV, XV;

Dr. Mitrovics Gyula az 5, 6, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 72, 74, 83 pontokat.

BETŰSOROS MUTATÓ.

- Abaházy János Bír. XII.
 Abaúji e. m. (esperes) 68. Bír. I. XIV.
 Ágoston Sándor 84.
 Alsóborsodi egyházmegye (esperes) 46, 69, 81.
 Alsózempléni egyh. m. (esperes) 35 i. 64, Bír. IV, XII.
Bacskay Sámuel 52.
 Bajánházai e. k. Bír. VIII.
 Bálint Dezső 35 i. Bír. XV.
 Beregszászy Ferenc Bír. II, III.
 Berentei e. k. 55.
 Beszterczei Béla 49.
 Bezői e. k. Bír. IX.
 Bodor István 33.
 Bornemisza László Bír. XV.
 Borsii e. k. 59.
 Borsodgeszti e. k. 81.
 Bosznai Endre Bír. XIII.
Csabai Pál Bír. XV.
Csapi e. k. 78.
 Cseh József 37.
 Csizi e. k. 67.
 Csomár Béla Bír. VI.
 Czinke István 17, 19, 36, 41, 75.
Dani János és Fischer Lajos 30, Füg. I.
 Díjleveleket erősítettő egyházközségek 46.
 Dobsinai vallástanító 36.
 Dókus Ernő 14, Bír. XV.
 Dókus Gyula Bír. XV.
 Egri vallástanító 36, 39.
 Egyetemes konvent 6, 8, 17, 34, 38, 39, 40, 41, 48, 50, 69.
 Egyházkerületek általában 8.

- Egyh. ker. felsőbb leányiskola igazgatósága és felügyelő-bizottsága 12, 31.
Egyh.-ker. pénzügyi választmány 10, 11, 12, 14, 66, 81.
Egyh.-ker. tanügyi bizottság 35, 39.
Egyh.-ker. ügyész 34, 64, 67.
Egyházközségek általában 14, 15, 16, 18, 39, 44. Függ. II.
Egyházmegyék általában (esperesek) 8, 14, 19, 35, 38, 40, 41, 45, 48, 79. Függ. II.
Egyházmegyei tanítótestületek 19, 35 k.
Eperjesi vallástanító 36.
Fehér Kálmán 26.
Fejes István 17, 39, 43. Bír. XV.
Felsőborsodi egyházmegye (esperes) 35 i., 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 70. Bír. II., III.
Felsőzempléni egyházmegye (esperes) 35 i., 58, 59, 71.
Felsőröcsei egyh.-ker. Bír. VI.
Ferenczy Árpád dr. Bír. IV.
Finkey Ferenc dr. 19, 35, 79.
Fodor Pál 83.
Gálocsi e.-k. 65.
Giovanini Gabriella 82.
Gömöri egyházmegye (esperes) 67, 72, 73, 74, 75. Bír. X.
Hegyi István Bír. X.
Homonnai vallástanító 36.
Homonnai missiói e.-k. 38.
Huszthy Béla 66.
Hutka József. Bír. XV.
Jenkei e.-k. 61.
Kajdi Menyhért 49.
Kassai vallástanító 36, 39.
Katona Endre 26.
Katona György 21.
Kirner Albert 37.
Kisgéresi e.-k. 64.
Kiss József 52.
Körtvélyesi e.-k. Bír. XIII.
Komjáthy Béla Bír. XV.
Komjáthy Gábor 17.
Komjáthy István 52.
Kondói e.-k. 53.

Kun Bertalan 1, 2, 6, 7, 10, 11, 13, 16, 37, 64, 67.

Kun Zoltán dr. 24.

Kutas Ferenc Bír. I.

Lelkészek általában. Füg. II.

Lelkészképesítő bizottság 37.

Lelkészi vizsgálatokat tett egyének 37.

Lévay József 4, 12. Bír. XV.

Magasrévi e. k. Bír. VIII.

Meczner Béla 2, 3, Bír. XV.

Meczner József 79. Bír. XV.

Meszesi e. k. 50.

Mezőlaborci e. k. 58.

Miklós Ödön 56. Bír. XV.

Miskolci e. k. 43.

Miskolci vallástanító 36.

Missiói bizottság 38.

Missiói egyházmegyék 38.

Móré Gábor 52.

Nagy Ignác Bír. XV.

Nagyrócei vallástanító 36.

Nagyszelmenci e. k. Bír. V.

Nekézsenyi e. k. 54.

Nemes Györgyné 28.

Pallói e. k. 60.

Pályini e. k. 62.

Papszász Lajos 4.

Parasznyai e. k. 56.

Pongor Imre. Bír. I.

Radácsi György 15, 19.

Ragályi Béla Bír. XV.

Ragályi Géza Bír. XV.

Rakacaszendi e. k. 51.

Rakottyási e. k. 72.

Révész Kálmán 79. Bír. XV.

Rimaszombati főgimn. ig. 33, 39.

Rimaszombati vallástanító 36.

Riszdorfer József 21.

Rozsnyói e. k. 38.

Rozsnyói vallástanító 36, 39.

Ruszkay Gyula 75.

Sallay Gyula Bir. V.

Sárosmezői e. k. Bir. VII.

Sárospataki főiskolai gazd. választ. 28, 30. Füg. I.

” ” igazgatóság 29, 39.

” ” igazgató-tanács 5, 20, 23, 24, 25, 26,
27, 28, 83.

” ” jogakadémia 39.

” ” pénztár 24, 26, 28.

” Irodalmi Kör 35 h)

” vallástanító 36.

Sátoraljaujhelyi vallástanító 36.

Soltész Kálmán Bir. II., III.

Szabó Pál 80.

Szakai István ifj. 4.

Szalay László 19.

Szánthó Gyula dr. 25.

Szánthó Ferenc 26.

Szinyei Endre családja 22.

Szirénfalvi e.-k. Bir. V.

Szücs István Bir. XV.

Tanítók általában 18, 19, Füg. II.

Tiszapalkonyai e.-k. Bir. XI.

Tokaji e.-k. 36.

Tokaji Nagy Lajos 52.

Tornai egyházmegye (esperes) 76. Bir. XIII.

Tóth Bertalan 52.

Tóth Károlyné özv. Bir. XI.

Tüdős István dr. Bir. XV.

Ungi egyházmegye (esperes) 35. i., 36, 47, 60, 61, 62, 63
65, 77, 78, Bir. V, VI, VII, VIII, IX.

Zahari e.-k. Bir. IX.

Záhonyi e. k. 78.

Zombory Gedő 4, 52, Bir. XV.

Vadászy Pál Bir. XV.

Vajáni e.-k. 63.

Vallásvizsgái megbizottak 36.

Vattay László 19, 79.

Vay Béla br. 2.

Vay Elemér br. 27.

S. Rabi Zsolt alapít. 34.